

Розробник:
Департамент фінансів, економіки та інвестицій
Сумської міської ради
(40004, м. Суми, вул. Британська, 21,
тел./факс 700-584, 700-585,
електронна адреса: mfin@smr.gov.ua)

Директор Департаменту

/Липова С.А./

ПРОГРАМА
економічного і соціального розвитку Сумської міської
територіальної громади на 2024 рік
(ПРОЄКТ)

ЗМІСТ

Вступ		3
I.	Аналіз економічного і соціального становища Сумської міської територіальної громади у 2023 році	4
II.	Мета, пріоритетні напрями, завдання та заходи Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік	51
2.1.	Мета Програми	51
2.2.	Пріоритетні напрями Програми	51
2.3.	Завдання Програми за галузями (сферами діяльності)	52
2.3.1.	Фінансові та матеріальні ресурси Сумської міської територіальної громади	52
2.3.1.1.	Бюджет територіальної громади	52
2.3.1.2.	Управління об'єктами комунальної власності та земельні відносини	54
2.3.1.3.	Діяльність підприємств комунальної форми власності, засновником яких є Сумська міська рада	56
2.3.2.	Реальний сектор економіки та інфраструктура	57
2.3.2.1.	Промисловість	57
2.3.2.2.	Інвестиційна діяльність	57
2.3.2.3.	Міжнародна співпраця	58
2.3.2.4.	Підприємництво та регуляторна політика	59
2.3.2.5.	Будівництво, містобудування та житлова політика	60
2.3.2.6.	Транспорт	62
2.3.2.7.	Енергозбереження та енергозабезпечення	63
2.3.2.8.	Споживчий ринок	65
2.3.2.9.	Житлово-комунальне господарство	66
2.3.3.	Соціальний та гуманітарний розвиток	70
2.3.3.1.	Зайнятість населення, ринок праці та трудові відносини	70
2.3.3.2.	Соціальний захист населення	71
2.3.3.3.	Охорона здоров'я населення	73
2.3.3.4.	Освіта	74
2.3.3.5.	Культура, туризм	76
2.3.3.6.	Фізична культура і спорт	78
2.3.3.7.	Підтримка сім'ї, дітей та молоді	79
2.3.3.8.	Громадянське суспільство, інформаційний простір, інформаційні технології	84
2.3.4.	Природокористування та безпека життєдіяльності	85
2.3.4.1.	Охорона навколишнього природного середовища	85
2.3.4.2.	Сприяння забезпеченню законності, правопорядку, безпеки та обороноздатності	86
2.3.4.3.	Техногенна безпека	88
2.3.4.4.	Охорона праці	89
III.	Джерела фінансування Програми	90
IV.	Моніторинг реалізації Програми	90
ДОДАТКИ		
1.	Заходи з реалізації завдань Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік	91
2.	Перелік інвестиційних проектів	125
3.	Перелік цільових програм, які передбачається фінансувати у 2024 році	130
4.	Показники дохідної частини бюджету Сумської міської територіальної громади на 2024 рік	135
5.	Орієнтовний перелік об'єктів будівництва, реконструкції, реставрації за рахунок коштів бюджету розвитку бюджету Сумської міської територіальної громади у 2024 році	138

Вступ

Програма економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік (далі – Програма) розроблена на виконання розпорядження міського голови від 27 вересня 2023 року № 316 - Р «Про організацію розроблення проекту Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік», відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами), враховуючи Стратегію розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року, затверджену рішенням Сумської міської ради від 31 травня 2023 року № 3739-МР, Стратегію відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки, затверджену розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 18 липня 2022 року № 228-ОД (у редакції розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 14 вересня 2023 року № 495-ОД).

Програма розроблена на короткостроковий період, виходячи із складної соціально-економічної ситуації в державі, продовження воєнного стану через військову агресію російської федерації, наявних матеріально-технічних ресурсів, фінансових можливостей та з урахуванням:

- зібраної та опрацьованої інформації виконавчих органів, комунальних підприємств Сумської міської ради, суб'єктів господарювання Сумської міської територіальної громади;
- основних завдань 29 цільових програм (додаток 3 до Програми).

У Програмі визначено основні пріоритетні напрямки економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади (далі – СМТГ) в цілому та у відповідних галузях (сферах діяльності), завдання та заходи, спрямовані на реалізацію визначених пріоритетів.

Термін реалізації Програми – 2024 рік.

I. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО СТАНОВИЩА СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У 2023 РОЦІ

Місто Суми – адміністративний центр СМТГ, обласний центр Сумської області, розташоване на відстані 350 км залізницею та 366 км автошляхами від м. Києва. Площа СМТГ – 356,3353 кв. км. За інформацією управління «Центр надання адміністративних послуг у м. Суми» Сумської міської ради на 01.10.2023 чисельність наявного населення СМТГ складала 273,131 тис. осіб, в т.ч. м. Суми – 262,684 тис. осіб, сільські населені пункти – 10,447 тис. осіб.

З моменту повномасштабного вторгнення російської федерації зусилля влади громади були в першу чергу спрямовані на: підтримку обороноздатності, територіальної оборони, забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури, транспорту, закладів охорони здоров'я та соціального захисту, задоволення гуманітарних потреб населення, в т.ч. внутрішньо переміщених осіб, відновлення об'єктів, в т.ч. житлового фонду, пошкоджених під час воєнних дій, ракетних ударів та ударів безпілотників, підготовку до опалювального сезону.

В найближчій перспективі збережеться пріоритетність вказаних напрямів роботи, а також актуальними будуть наступні напрями:

- енергетична безпека громади;
- забезпечення умов для роботи промислових підприємств в умовах воєнного стану;
- посилення співпраці з донорськими організаціями європейських держав та іншими міжнародними партнерами щодо розбудови та модернізації інфраструктури громади, а також підготовки до реалізації проєктів їх повоєнного соціально-економічного розвитку громади;
- відновлення та розвиток економіки у воєнний та післявоєнний періоди;
- подолання безробіття, створення робочих місць та умов для повернення людей, які виїхали за межі громади.

Головним управлінням статистики у Сумській області було повідомлено, що керуючись Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупиняють надання статистичної інформації за попередні періоди, що не дає можливості здійснити в повній мірі аналіз основних показників соціально-економічного становища СМТГ у поточному році та спрогнозувати їх на 2024 рік. Проте, деякі соціально-економічні показники проаналізовані з урахуванням інформації, яка надійшла від суб'єктів господарювання, що відгукнулися до співпраці з виконавчими органами Сумської міської ради.

Тенденції розвитку у відповідних галузях та сферах діяльності

Бюджет територіальної громади

У зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні введено воєнний стан, який наразі продовжено.

Складна макрофінансова ситуація, що склалася внаслідок триваючої агресії російської федерації проти України, високий ступінь невизначеності та обмежень у різних сферах економіки створюють нові виклики, які потребують часто оперативного реагування та швидких трансформацій. Виклики, що стоять перед СМТГ у воєнний час, вимагають від учасників бюджетного процесу надзвичайно зваженого і продуманого підходу до визначення напрямів витрачання бюджетного ресурсу, що дозволить протистояти агресору та забезпечити життєво необхідні потреби жителів громади.

Бюджет СМТГ - дзеркало пріоритетів громади, яке відображає ефективність механізмів, прозорість цілей витрачання коштів на соціально-економічний розвиток громади та задоволення потреб населення.

Незважаючи на певну стабілізацію економічної ситуації у поточному році, сьогодні особливої актуальності набуває питання виконання бюджету, прийняття низки швидких,

ефективних та оперативних рішень органами місцевого самоврядування (першочергового спрямування фінансового ресурсу на підтримку сектору безпеки та оборони, соціальну підтримку військових та їх сімей, сімей постраждалих через війну громадян, відновлення зруйнованого майна та інфраструктури) з урахуванням реалій воєнного стану та завдань післявоєнного відновлення.

До бюджету СМТГ за 9 місяців 2023 року надійшло доходів 2 709,0 млн грн, що становить 74,5% затвердженого плану на рік та на 372,7 млн грн (або 16,0%) більше надходжень за 9 місяців 2022 року, в т. ч.: податкові надходження – 1 872,0 млн грн, неподаткові надходження – 180,6 млн грн, доходи від операцій з капіталом – 3,8 млн грн, цільові фонди – 0,2 млн грн, офіційні трансферти – 652,4 млн гривень.

Надходження до загального фонду (без офіційних трансфертів) склали 1 972,9 млн грн, що на 134,3 млн грн (+ 7,3%) більше надходжень за 9 місяців 2022 року переважно за рахунок:

- акцизного податку – на 72,2 млн грн (+73,0%), надійшло 171,1 млн грн;
- орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності – на 29,5 млн грн (+69,9%), надійшло 71,7 млн грн;
- місцевих податків та зборів, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України – на 25,7 млн грн (+7,5%), надійшло 368,9 млн грн;
- плати за надання адміністративних послуг – на 4,0 млн грн (+34,3%), надійшло 15,8 млн грн тощо.

Надходження до спеціального фонду (без офіційних трансфертів) склали 83,7 млн грн, що на 9,1 млн грн (або 9,8%) менше надходжень за 9 місяців 2022 року (переважно за рахунок зменшення надходжень по власних надходженнях бюджетних установ «-» 7,9 млн грн; коштів від відчуження майна «-» 1,5 млн грн; екологічного податку «-» 0,8 млн грн тощо).

Забезпечується виконання затверджених Сумською міською радою заходів щодо наповнення дохідної частини бюджету СМТГ (виконання склало 1 003,5 тис. грн, що на 7,9% перевищує плановий показник на рік), які спрямовані на виконання запланованих показників дохідної частини бюджету. Головним управлінням ДПС у Сумській області також вживались заходи щодо надходження коштів за рахунок погашення податкового боргу та стягнення коштів з рахунків платників податків (виконання склало 18 103,6 тис. грн, що на 90,6% перевищує плановий показник на рік).

Очікуване виконання бюджету СМТГ в 2023 році

При розрахунках показників дохідної частини бюджету СМТГ на 2023 рік, затвердженого рішенням Сумської міської ради від 14 грудня 2022 року № 3309-МР, було враховано основні соціальні стандарти та прогнозні макроекономічні показники Міністерства економіки України за помірно – консервативним сценарієм, який передбачав продовження адаптації економічних агентів до нових економічних реалій, поступове покращення економічних очікувань, відновлення попиту та міжгалузевих зв'язків.

Протягом 2023 року виконання бюджету СМТГ відбувається в умовах запровадженого державою воєнного стану та прийнятих у зв'язку з ним змін до податкового законодавства та інших нормативно - правових актів, що певною мірою позначилось на наповненні дохідної частини бюджету.

Динаміка надходжень (без урахування офіційних трансфертів) по роках (враховуючи фактичні надходження по дохідній частині бюджету СМТГ за 2021 - 2022 роки та 9 місяців 2023 року):

Показники*	млн гривень				
	2021 звіт	2022 звіт	2022/ 2021,%	2023 очік	2023/ 2022,%
Обсяг надходжень податків, зборів і обов'язкових платежів, що зараховуються до дохідної частини бюджету СМТГ, в т. ч.:	2 510,2	2 724,5	108,5	2 754,1	101,1
- до загального фонду	2 431,5	2 600,1	106,9	2 640,8	101,6
- до спеціального фонду	78,7	124,4	158,1	113,3	91,1

Примітка:

* Без офіційних трансфертів. До складу джерел доходів бюджету СМТГ зараховуються надходження, передбачені статтями 64, 69¹, 71 Бюджетного кодексу України.

**Структура основних джерел надходжень бюджету СМТГ
(без урахування офіційних трансфертів) по роках (млн грн)**

Показники	2022 рік звіт		2023 рік			
	Виконання	частка в заг. обсязі доходів, %	План	Очікуване виконання	частка в заг. обсязі доходів, %	% вик-ня
Всього доходів	2 724,5	100,0	2 863,3	2 754,1	100,0	96,2
Доходи загального фонду - всього, зокрема:	2 600,1	95,4	2 755,2	2 640,8	95,9	95,8
Податок на доходи фізичних осіб	1 892,1	69,4	1 941,1	1769,9	64,3	91,2
Акцизний податок (з пального та з роздрібної торгівлі подакцизних товарів)	152,2	5,6	212,8	237,9	8,6	111,8
Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України – всього, зокрема:	471,9	17,3	476,0	494,6	18,0	103,9
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	15,5	0,6	20,2	17,6	0,6	87,1
Плата за землю	140,9	5,2	127,3	119,0	4,3	93,5
Єдиний податок	314,8	11,6	327,3	356,3	12,9	108,9
Інші джерела надходжень загального фонду - всього, зокрема:	83,9	3,1	125,3	138,4	5,0	110,5
Плата за надання адміністративних послуг	16,8	0,6	21,0	20,7	0,8	98,6
Надходження від орендної плати за користування майна, що перебуває у комунальній власності	55,7	2,0	86,8	97,9	3,6	112,8
Доходи спеціального фонду - всього, зокрема:	124,4	4,6	108,1	113,3	4,1	104,8
Власні надходження бюджетних установ	114,0	4,2	99,7	105,8	3,8	106,1
Бюджет розвитку	7,2	0,3	4,9	5,9	0,2	120,4
Природоохоронний фонд	2,5	0,1	3,1	1,2	0,04	38,7
Цільові фонди	0,6	0,02	0,2	0,2	0,01	100,0

До бюджету СМТГ в 2023 році очікуються надходження (податкові, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом та цільові фонди) в сумі 2 754,1 млн грн (96,2% до річного плану), зокрема до загального фонду – 2 640,8 млн грн (95,8% до річного плану), до спеціального фонду – 113,3 млн грн (104,8% до річного плану). У порівнянні з 2022 роком надходження збільшуються на 29,6 млн грн, або на 1,1 відсотка.

По загальному фонду (95,9% в загальному обсязі доходів) очікувані надходження в 2023 році складуть 2 640,8 млн грн, що на 40,7 млн грн, або на 1,6% більше надходжень за 2022 рік.

По спеціальному фонду (4,1%) очікувані надходження в 2023 році складуть 113,3 млн грн, що на 11,1 млн грн, або на 8,9% менше надходжень за 2022 рік (за рахунок зменшення надходжень по власних надходжень бюджетних установ, бюджету розвитку, природоохоронному фонду та цільовому фонду).

Основними факторами, які вплинули на невиконання планових показників по дохідній частині бюджету СМТГ є:

1. Введення воєнного стану в Україні з 24 лютого 2022 року згідно Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами).

2. Наданням податкових пільг по:

- акцизному податку з пального, єдиному податку відповідно до Закону України від 15 березня 2022 року № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» (набрав чинність 17.03.2022);

- платі за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та екологічному податку відповідно до Закону України від 11.04.2023 № 3050-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» (набрав чинність 06.05.2023).

3. Обмеження продажу алкогольних напоїв та речовин, які вироблені на спиртовій основі відповідно до розпоряджень Сумської обласної військової адміністрації від 30.03.2022 № 108-ОД «Про торгівлю алкогольними напоями у Сумській області» (зі змінами).

4. Підтримка суб'єктів господарювання на території СМТГ на період дії воєнного стану (звільнення від плати за тимчасове користування місцями для розміщення рекламних засобів, які перебувають у комунальній власності СМТГ, за строкові сервітути за користування місцями для розміщення тимчасових споруд на території СМТГ на період з 24.02.2022 до скасування воєнного стану; зменшення ставок на 50% по платі за землю з 01.01.2023 (на період дії воєнного стану та протягом 6 місяців після його припинення).

Виконання видаткової частини бюджету СМТГ за 9 місяців 2023 року (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) склало 2387,8 млн грн (загальний фонд – 1973,3 млн грн, спеціальний – 414,5 млн грн). У сумі видатків загального фонду бюджету СМТГ видатки соціального спрямування складають 1329,4 млн грн, або 67,4 відсотків. Обсяг видатків бюджету розвитку спеціального фонду склав 323,5 млн гривень (видатки здійснювалися з урахуванням обмежень, визначених постановою КМУ від 9 червня 2021 р. № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (зі змінами)).

Проблемні питання:

➤ обмеженість фінансового ресурсу (за рахунок змін у діючому законодавстві України, зокрема надання податкових пільг, недостатність обігових коштів та скорочення ділової активності суб'єктів господарювання, виходячи з можливостей в періоди дії воєнного стану та ліквідації наслідків збройної агресії) для здійснення фінансування напрямів соціально-економічного розвитку СМТГ;

➤ наявність заборгованості зі сплати податків до бюджету громади.

Управління об'єктами комунальної власності та земельні відносини

Станом на 01.10.2023 перелік об'єктів **комунальної власності** СМТГ налічує 757 одиниць орієнтовною загальною площею 697,75 тис.кв.м, з них можуть бути передані в користування 675,76 тис. кв.м. Фактично передано в оренду (408 договорів), господарське відання (32 договори), оперативне управління (219 договорів) та користування (11 договір) нежитлові приміщення площею 673,48 тис. кв.м. (670 договорів), з них 591,95 тис. кв.м складають пільгові договори. Нарахована орендна плата за вересень 2023 року становить 8,7 млн гривень.

За 9 місяців 2023 року до бюджету СМТГ від оренди комунального майна надійшло 71,7 млн грн, що на 29,5 млн грн більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

Станом на 01.10.2023 приватизовано 10 об'єктів комунальної власності шляхом викупу на суму 1,6 млн грн, з них по 1 об'єкту покупцем сплачено ціну продажу в сумі 356,0 тис.грн в кінці 2022 року. До бюджету СМТГ від відчуження комунального майна надійшло 2,1 млн грн (з них 820,0 тис. грн перераховано покупцем частину боргу по договору, укладеному у 2022 році), що на 1,5 млн грн менше, ніж за аналогічний період 2022 року.

На контролі перебуває 106 договорів купівлі–продажу, які були укладені з 2003 року по 2023 рік. За 9 місяців 2023 року проведено 58 перевірок виконання умов договорів купівлі–продажу, складено 37 поточних актів та знято з контролю 17 договорів купівлі–продажу на підставі підсумкових актів перевірок у зв'язку з повним виконанням умов договору та 4 договори на підставі наказів.

Постійно проводиться претензійно-позовна робота у випадках порушення, невиконання або неналежного виконання умов договорів оренди, користування або відчуження майна комунальної власності СМТГ. Станом на 01.10.2023 на розгляді в суді перебуває 2 позови про розірвання договору купівлі-продажу комунального майна та

стягнення неустойки на загальну суму 1,7 млн грн; 2 позови про стягнення заборгованості з орендної плати за користування нерухомим майном комунальної власності в розмірі 68,32 тис. грн та 3 позовні заяви, що мають кілька позовних вимог, а саме: стягнення заборгованості з орендної плати за користування комунальним майном, дострокове розірвання договорів оренди нерухомого комунального майна та виселення боржників з нежитлових приміщень.

За 9 місяців 2023 року прийнято 1 судове рішення про стягнення заборгованості по орендній платі за користування комунальним майном на суму 19,14 тис. грн; 1 рішення про стягнення заборгованості по орендній платі в сумі 45,24 тис. грн, дострокове розірвання договору оренди нерухомого майна та виселення з нежитлового приміщення. За 2-ма позовами заборгованість по орендній платі за користування комунальним нерухомим майном в розмірі 24,16 тис. грн сплачена до прийняття рішення суду.

Проблемні питання у сфері управління об'єктами комунальної власності:

- зменшення попиту на оренду майна комунальної власності СМТГ у зв'язку з військовою агресією російської федерації та введенням воєнного стану;
- неможливість проведення аукціонів на продовження договорів оренди комунального майна, строк дії яких закінчується під час воєнного стану (постанова КМУ від 27.05.2022 № 634 «Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану»);
- недоотримання коштів від використання нерухомого комунального майна внаслідок значної питомої ваги площ, що передані в оренду державним установам та організаціям, які фінансуються з державного чи обласного бюджету, на безкоштовній основі, за 1 гривню або 24 гривні на рік, у загальній структурі орендованих площ;
- наявність заборгованості за оренду комунального майна по закритих договорах оренди;
- необхідність в окремих випадках примусового стягнення в судовому порядку заборгованості за оренду комунального майна по договорах оренди, а також примусового повернення майна.

Станом на 01.10.2023 кількість діючих договорів оренди **земельних ділянок** по СМТГ становить 1881 на загальну площу 987,2 га.

Протягом поточного року укладено (поновлено) 53, внесені зміни до 1152 та припинено (розірвано) 56 договорів оренди землі.

У 2023 році було укладено 3 договори купівлі-продажу земельних ділянок на загальну суму продажу 1,6 млн гривень. Плати за встановлення земельного сервітуту надійшло 164,9 тис. гривень.

До бюджету СМТГ за звітний період надійшло 98,7 млн грн (+2,4% до 9 місяців 2022 року) плати за землю, з них орендної плати за земельні ділянки – 69,2 млн грн (+37,0%), земельного податку – 29,5 млн гривень (-35,4%).

З метою підтримання бізнесу в умовах війни Сумською міською радою прийнято рішення від 14.07.2022 № 3025-МР «Про внесення змін до рішення Сумської міської ради від 24 червня 2020 року № 7000-МР «Про встановлення плати за землю» (зі змінами)», яким знижено на половину ставки земельного податку та орендної плати за землю, а також встановлені пільги зі сплати земельного податку для певних категорій платників, діяльність яких спрямована на забезпечення життєдіяльності СМТГ, за окремими видами їх основної діяльності.

У зв'язку з введенням в дію рішення Сумської міської ради від 14.07.2022 № 3025-МР та набранням чинності Закону України від 11.04.2023 № 3050-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно», у поточному та наступному році очікується значне зменшення надходжень по платі за землю.

З метою наповнення бюджету СМТГ вживаються заходи щодо відшкодування безпідставно збережених коштів фактичними землекористувачами внаслідок незаконного

використання земельних ділянок. Направлено 85 листів про визначення недоотриманого доходу у вигляді орендної плати за землю на суму 5,8 млн гривень.

За рішеннями суду до бюджету громади станом на 01.10.2023 надійшло 3,2 млн грн та за договорами добровільного відшкодування безпідставно збережених коштів внаслідок використання земельних ділянок комунальної власності без державної реєстрації права користування – 1,5 млн гривень.

Проблемні питання у сфері земельних відносин:

➤ недостатній рівень використання земельних ресурсів територіальної громади внаслідок військової агресії РФ, руйнування багатьох інфраструктурних та комерційних об'єктів (суб'єкти господарювання тимчасово або взагалі припиняють господарську діяльність);

➤ недосконала законодавча та нормативна бази з питань земельних відносин, в тому числі щодо важелів впливу та відповідальності за самовільне захоплення земельних ділянок, використання не за цільовим призначенням та без зареєстрованого у відповідності до чинного законодавства на них права;

➤ відсутні вільні масиви для будівництва присадибного житла та передачі ділянок у безоплатну власність для інших потреб (земля є вичерпним ресурсом);

➤ відсутній належний кадастровий облік усіх земельних ділянок всіх форм власності і пов'язаних з ними об'єктів нерухомого майна, які є об'єктами цивільно-правового обігу і оподаткування.

Діяльність підприємств комунальної форми власності, засновником яких є Сумська міська рада

В умовах воєнного стану комунальні підприємства міської ради продовжували надавати послуги із забезпечення життєдіяльності громади. За результатами їх фінансово-господарської діяльності за 9 місяців 2023 році (у порівнянні з 9 місяцями 2022 року) спостерігається:

- збільшення загального обсягу реалізації товарів, робіт і послуг на 10,4% (до 495,1 млн грн). Найбільшими за обсягами реалізації товарів, робіт і послуг залишаються КП «Міськводоканал» СМР, КП «Шляхрембуд» СМР, КП СМР «Електроавтотранс»;

- прибутки в сумі 0,6 млн грн в основному за рахунок КП «Міськводоканал» СМР, КП «Шляхрембуд» СМР, КП «Паркінг» СМР;

- зменшення на 4,0% кількості працюючих в порівнянні (до 1849 чол.);

- збільшення на 15,8% розміру середньомісячної заробітної плати (до 11781,8 грн).

За підсумками 9 місяців 2023 року від діяльності комунальних підприємств надійшло до бюджету СМТГ податку на прибуток підприємств – 919,1 тис. грн (-9,5% до відповідного періоду 2022 року) та 351,7 тис. грн (в 5,2 р.б.) частини чистого прибутку (доходу), що вилучається до бюджету.

Проблемні питання діяльності підприємств комунальної форми власності:

➤ значний знос основних фондів;

➤ застарілі та енергоємні технології виробництва послуг;

➤ обмеженість обігових коштів;

➤ недостатність рівня оплати населенням за житлово-комунальні послуги.

Промисловість

З початком війни кількість та обсяги реалізації промислової продукції економічно активних промислових підприємств зменшувались, але протягом 2023 року ці показники поступово збільшуються. За даними Головного управління ДПС у Сумській області станом на 01.10.2023 кількість економічно активних промислових підприємств, що розташовані на території м. Суми, складає орієнтовно 482 суб'єкта господарювання.

Проте, наразі найбільшими за обсягами реалізованої промислової продукції та чисельності працюючих залишаються ПАТ «Сумхімпром» (двоокис титану, мінеральні добрива, сульфат заліза), АТ «СМНВО-Інжиніринг» (компресори, насоси, апарати

повітряного охолодження тощо), АТ «Технологія» (виробництво і постачання упаковки для харчових продуктів і напоїв, фармацевтичної та технічної промисловості), ТОВ «Гуалапак Україна» (виготовлення упаковки для дитячого харчування, харчової промисловості, кормів для тварин, обладнання для упаковки дитячого харчування і гнучких пакувальних матеріалів), ТОВ «Гуала Кложерс Технологія Україна» (пакувальні вироби), АТ «Сумський завод «Насосенергомаш» (насоси, запасні частини), ТОВ «Кусум Фарм» (фармацевтичні препарати).

Проблемні питання розвитку промисловості:

- втрата ринків збуту продукції;
- зростання цін на енергоносії та інші матеріальні ресурси;
- нестача власних та залучених інвестиційних ресурсів, необхідних для відтворення виробничого потенціалу та впровадження нових технологічних процесів та інноваційних видів продукції;
- несприятливий інвестиційний клімат через воєнні дії.

Інвестиційна діяльність

Співпраця з міжнародними фінансовими та донорськими організаціями в напрямку реалізації інвестиційних проєктів за рахунок кредитних та грантових коштів проводилася з урахуванням умов форс-мажорних обставин через військову агресію російської федерації проти України та продовженням дії воєнного стану, зокрема з Європейським інвестиційним банком за наступними програмами/проєктами:

- «Міський громадський транспорт України», в рамках якого залучено кредитні кошти у сумі до 4 млн євро на реалізацію проєкту «*Оновлення рухомого складу КП «Електроавтотранс» в м. Суми*» (у 2021 році придбано 19 нових тролейбусів). Відповідно до графіку забезпечено сплату в повному обсязі платежів за кредитом, залученим комунальним підприємством Сумської міської ради «Електроавтотранс» від Європейського інвестиційного банку через Міністерство фінансів України під місцеву гарантію Сумської міської ради для фінансування інвестиційного проєкту «*Оновлення рухомого складу КП «Електроавтотранс» в м. Суми*».

Для участі в проєкті «Міський громадський транспорт України II» було опрацьовано та направлено на адресу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України формати вираження інтересів за проєктами, які передбачають оновлення електротранспортної інфраструктури та подальше поповнення рухомого складу КП СМР «Електроавтотранс».

- «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», який реалізується спільно з Міністерством розвитку громад та територій України і передбачає залучення кредитних коштів у сумі 5,2 млн євро для реалізації проєкту «*Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах м. Суми*». Здійснено вибірку частини коштів позики в рамках реалізації проєкту у розмірі 1,0 млн євро.

Управлінням капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради визначено та підготовлено перелік документів для початку будівництва; завершено виготовлення проєктної документації та розпочато роботи по об'єкту «Капітальний ремонт закладу дошкільної освіти (ясла-садочок) № 12 «Олімпійський» Сумської міської ради по вул. Нижньосироватська, 29 м. Суми; завершується проведення експертизи проєктної документації по ДНЗ № 30 «Чебурашка»; укладено Договір про надання консультаційних послуг (нагляд за будівництвом).

За проєктом «Енергоефективна термомодернізація (капітальний ремонт) будівлі стаціонару (новий корпус, 3-х поверхова будівля) комунального некомерційного підприємства «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Троїцька, 28», який профінансовано за рахунок кредитних коштів Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО) у рамках Програми «Енергозбереження» забезпечено сплату тіла кредиту та відсотків.

У рамках грантового проєкту «Управління відходами на основі замкненого циклу» (грант Фонду Єдиного Економічного Простору та Норвегії у сумі 170 тис. євро) робота була зосереджена на обміні досвідом (в травні відбувся навчальний візит до м. Логроньо (Іспанія)

щодо практики поводження з відходами «Циркулярна лабораторія»), поширенні інформації з релевантної тематики, висвітлення досягнень партнерів у рамках проєкту та підтримки активності сторінок проєкту у соцмережах. В серпні відбулась заключна конференція партнерів проєкту, в якій взяли участь представники муніципалітету міста Мажейкяй (Литовська Республіка), Уряду міста Пайде (Естонія), Регіонального центру поводження з відходами м. Тельшяй (Литва), недержавної організації «Green Business Norway» (Норвегія), а також представники виконавчих органів Сумської міської ради -члени команди проєкту. Захід відбувався у місті Пайде (Естонія), а представники міста Суми змогли долучитися до конференції за допомогою платформи Zoom.

З метою організації та проведення конкурсу з вибору керуючої компанії індустріального парку «Суми», Сумською міською радою було прийнято рішення від 29 березня 2023 року № 3658 – МР «Про організацію та проведення конкурсу з вибору керуючої компанії індустріального парку «Суми». На виконання вказаного рішення конкурсною комісією було підготовлено та затверджено конкурсну документацію, проведено конкурс з вибору керуючої компанії індустріального парку «Суми», визначено переможця конкурсу та підготовлено проєкт рішення «Про переможця конкурсу з вибору керуючої компанії індустріального парку «Суми», який внесено на розгляд Сумської міської ради.

Протягом 9 місяців 2023 року:

- було підготовлено проєкти для включення до переліку інвестиційних проєктів які увійдуть до Інвестиційної карти бізнес-можливостей України, що розробляється Європейською Бізнес Асоціацією.

- забезпечено підготовку проєктів, які запропоновано реалізовувати за рахунок коштів у межах бюджетної програми «Фонд ліквідації наслідків збройної агресії»; відібрані 2 проєкти у сфері теплопостачання та водовідведення для фінансування за рахунок коштів фонду;

- забезпечено підготовку проєктів, які можуть фінансуватися за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проєктування, відновлення, будівництво, модернізацію, облаштування, ремонт об'єктів будівництва громадського призначення, соціальної сфери, культурної спадщини, житлово-комунального господарства, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 608 від 16.06.2023); відібрано 2 проєкти для фінансування за рахунок вказаної субвенції (1 - у галузі освіти (проєкт з енергозбереження), 1 - у сфері водопостачання);

- забезпечено збір інформації для створення Мапи потреб громад Сумської області;

- взято участь у координаційному форумі з реалізації Стратегії економічного відновлення та розвитку Сумської області, на якому були представлені пріоритетні проєкти СМТГ, зокрема: Індустріальний парк «Суми», проєкт поводження з твердими побутовими відходами СМТГ – центру Сумського кластеру та оновлення парку комунальних автобусів СМТГ (на умовах лізингу);

- забезпечується участь у навчальній програмі «Переосмислення міст в Україні» (підготовка необхідних інформаційних матеріалів, презентацій тощо, участь представників СМТГ у вебінарах та навчальній поїздки до міста Львів);

- забезпечується участь у Програмі підвищення спроможності міст України «ПРОСПЕКТ+».

В рамках проєкту ПРООН «Аналіз кредитної спроможності та впровадження фінансово-кредитних інструментів для територіальних громад Сумської та Чернігівської областей» було проведено рейтингування СМТГ з оновленням (підтвердженням) кредитного рейтингу СМТГ на попередньому рівні – «uaA-» (характеризує високу кредитоспроможність порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами), але з прогнозом «негативний», що обумовлено тривалими військовими діями на території України через агресію з боку російської федерації, невизначеністю щодо перспектив розвитку економіки та погіршенням умов діяльності. Також оновлено (підтверджено) на попередньому рівні – «invA-» рейтинг інвестиційної привабливості громади, який характеризує високу інвестиційну привабливість порівняно з іншими об'єктами

рейтингування. Визначені рейтинги свідчать про високу якість управління місцевими фінансами навіть у воєнний час, а також про збереження достатнього потенціалу економіки та інвестиційних можливостей СМТГ. Наразі ведеться робота щодо оновлення рейтингів за підсумками I півріччя 2023 року з ТОВ «Рейтинговим агентством «ІВІ- рейтинг».

Рішенням Сумської міської ради від 31 травня 2023 року №3739-МР «Про внесення змін до рішення Сумської міської ради від 24 грудня 2019 року № 6246 -МР «Про затвердження Стратегії розвитку міста Суми до 2030 року» (нова редакція) було затверджено нову редакцію Стратегії розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року, в основу розробки якої була покладена ідея актуалізації та приведення у відповідність до умов воєнного стану та повоєнного відновлення Стратегії розвитку міста Суми до 2030 року. Актуалізація Стратегії здійснена за підтримки Програми ООН з відновлення та розбудови миру. У рамках проєкту «Розробка та апробація системи моніторингу та оцінки реалізації Стратегії розвитку територіальної громади в умовах повоєнного відновлення» Програми ООН з відновлення та розбудови миру протягом звітнього періоду розроблено систему моніторингу і оцінки Стратегії.

СМТГ стала пілотною громадою зі створення Інтегрованої моделі відновлення та розвитку громади в рамках проєкту «Забезпечення доброго врядування завдяки участі громадськості та підвищенню якості надання послуг і захисту довкілля на сході України» ПРООН. З квітня 2023 року триває організаційний етап створення Моделі: підготовка приміщення для роботи Офісу відновлення та розвитку СМТГ; розробка Положення про робочу групу зі створення Моделі, формування складу робочої групи; проведено серію робочих зустрічей, тренінгів та консультацій з актуальних питань за тематичними напрямками з експертами ПРООН. Від донора проєкту отримано: обладнання для проведення презентацій та конференцій, комп'ютери та оргтехніка для фронт та бек-офісів, м'які та корпусні меблі на загальну суму 1,2 млн гривень. У листопаді планується відкриття Офісу.

СМТГ є учасником проєкту «Створення моделі електронної системи супроводу пацієнта у медичних закладах міста Суми» у рамках програми «Міські перетворення» Спільної ініціативи Європейського Союзу та Програми розвитку ООН «Мери за економічне зростання» (M4EG). У рамках цієї програми виконавчі органи Сумської міської ради спільно з ГО «Центр партнерства та сталого розвитку» працюють над розробкою проєкту у пілотній лікарні громади. Мета проєкту: запровадити в закладі охорони здоров'я систему ефективної та прозорої комунікації між пацієнтом і закладом та між підрозділами закладу під час супроводу пацієнта у стаціонарі за допомогою створення цифрового продукту - спільного для пацієнта, його родичів, лікарів, медичного персоналу та менеджменту. На реалізацію даного проєкту передбачено фінансування від донора у сумі 59,7 тис. євро.

У 2023 році реалізовувалась проєкти, спрямовані на розвиток громади та допомогу його мешканцям.

Було подано 5 проєктних пропозицій на грантовий конкурс Goethe-Institut у співпраці з House of Europe. Кожен з проєктів отримав фінансування на реалізацію у розмірі 2 000 євро.

Реалізовано проєкт, який спрямований на отримання гуманітарної допомоги для ВПО громади від МБФ «Ізоляція» за фінансової підтримки Європейського Союзу. У рамках проєкту видавались продуктивні набори.

В рамках реалізації проєкту, спрямованого на створення бренду вишиванок «Своє» (програма «Конкурентоспроможна економіка» грантового конкурсу «Відновлення та розвиток бізнесу» від USAID), за грантові кошти було закуплено нове обладнання для виробництва бренду.

Взято участь у подачі проєктної заявки на конкурс «Ніч міста», фінансований компанією Кімонікс Інтернешнл Інк. Проєкт спрямований на проведення фестивалю у Сумах. На даний час грантовою комісією заявка погоджено та проводиться підготовча робота та узгодження остаточних питань щодо отримання суми гранту у розмірі 2,3 млн гривень.

Разом з «Кордон.Медіа» виконавчими органами виграно грант на суму 20 тис.дол. у ході конкурсного відбору по грантовій програмі підтримки медійних ініціатив від ГО

«Інтерньюз». З 1 липня 2023 року розпочався етап реалізації проєкту. На даний час договір по реалізації проєкту знаходиться на стадії опрацювання.

У вересні 2023 року виконавчими органами подано заявки (щодо участі у грантових проєктах та конкурсах), а саме: заявка до House of Europe, розгляд комісією якої планується на жовтень 2023 року (сума гранту дорівнює 15,0 тис. дол.); заявка на участь у грантовому конкурсі від «Zmina Rebuilding», яка, на даний час пройшла етап технічного відбору. (максимальна сума гранту дорівнює 10,0 тис. дол.); заявка на створення бізнес-школи для внутрішньо переміщених осіб, які хочуть створити власний бізнес в місті (сума проєкту становить 127,9 тис. гривень).

Проблемні питання у сфері інвестицій:

- низький рівень інвестиційної активності внаслідок військової агресії російської федерації та географічного розташування регіону – безпосередньої близькості до кордонів з державою агресором;
- недостатній рівень та складні механізми державної підтримки реалізації інвестиційних проєктів, особливо в умовах воєнного стану;
- обмеженість джерел фінансування інвестиційних проєктів (відсутність зацікавленості потенційних інвесторів вкладати кошти в об'єкти, що розташовані в безпосередній близькості до кордону з російською федерацією);
- нестабільність та непередбачуваність курсу іноземної валюти;
- руйнування міської інфраструктури внаслідок ракетних обстрілів та атак безпілотників території СМТГ;
- скорочення обсягу іноземних інвестицій;
- недостатній рівень забезпечення привабливості об'єктів інвестування (наприклад: висока енергоємність об'єктів інвестування);
- відтік кваліфікованих кадрів;
- обмежена кількість актуальних грантових програм для органів місцевого самоврядування та громадських організацій, що передбачають впровадження інфраструктурних проєктів через воєнний стан в Україні;

Міжнародна співпраця

Починаючи з перших днів від початку російської агресії в Україні було організовано роботу в напрямку об'єднання зусиль міжнародних партнерів та донорів з метою залучення гуманітарної та технічної допомоги для забезпечення потреб Сумської міської територіальної громади в умовах воєнного стану.

В січні 2023 року забезпечено організацію зустрічі керівників відповідних виконавчих органів СМР з представниками Датської ради у справах біженців в Україні щодо питань можливої співпраці у сферах відновлення економіки, правової допомоги, захисту населення, реконструкції житла, нарощування та розбудови потенціалу органів державної влади.

У квітні 2023 року була організована зустріч міського голови та представників виконавчих органів СМР з делегацією Посольства Франції в Україні. Метою зустрічі було обговорення поточної ситуації в громаді та нагальних потреб міста.

У травні 2023 року відбулися зустрічі керівництва міста з представниками благодійних організацій Карітас Суми та Карітас Франція щодо реалізації проєктів для внутрішньо переміщених осіб; з представниками посольств Фінляндії та Швеції, Фонду «Партнерство за сильну Україну» (метою зустрічі було краще розуміння ситуації у Сумській області, спілкування з представниками влади та громади, а також відвідування об'єктів, яким Фонд надає підтримку у відновленні та розвитку, включаючи Державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І.Г. Харитоненка).

У лютому 2023 року отримано обладнання (10 генераторів) у рамках проєкту «Зміцнення громадської довіри (UCBI III)», який виконується за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Від міста-партнера Целле (Німеччина) надійшло сім гуманітарних вантажів, зокрема отримано в якості гуманітарної допомоги пожежний автомобіль, легковий автомобіль, мікроавтобус, автомобілі швидкої допомоги (в рамках проєкту виділення коштів на підтримку українських міст-партнерів, організованому Федеральним міністерством

економічного співробітництва та розвитку (BMZ) у співпраці з Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ), Німецькою асоціацією міст (DST) та Сервісною службою «Міста в Єдиному світі» (SKEW)), медичні та шкільні меблі тощо. Крім того, муніципалітетом міста Целле надана підтримка Сумському міському Палацу для дітей та юнацтва грошовими коштами в сумі 500 євро на власні потреби закладу. Налагоджено співпрацю між КУ «Сумська ЗОШ № 23 м. Суми» та гімназією ім. Кайзерін-Августини-Вікторії міста Целле (Німеччина).

За підтримки представників муніципалітету міста Зіндельфінген (Німеччина) був підготовлений та отримав фінансування (в сумі 6,5 тис. євро) від Sto Foundation (фонд, що виділяє спеціальне фінансування для середньо- та довгострокових проєктів підтримки біженців) проєкт, в рамках якого було придбано електровелосипеди для соціальних працівників комунальної установи «Сумський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Берегиня».

У травні 2023 року отримано автомобіль-самоскид від Фонду «Партнерство за сильну Україну», в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги, що фінансується за підтримки урядів Канади, Фінляндії, Швеції, Швейцарії, Великої Британії та Сполучених Штатів Америки.

У серпні 2023 року за підтримки представників муніципалітету міста Гожув-Велькопольський (Польща) та Товариства з обмеженою відповідальністю «Міське управління комунікації» міста Гожув-Велькопольський (Республіка Польща) отримано три пасажирські автобуси Solaris Urbino 12.

У вересні опрацьовано питання з представниками Кімонікс Інтернешнл Інк. (організація, що забезпечує реалізацію Фонду «Партнерство за сильну Україну») щодо відновлення будівлі спортивної зали комунальної установи Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів №4 імені Героя України Олександра Аніщенка Сумської міської ради та закупівлі матеріалів для відновлення тепло- та водо- мереж в навчальних корпусах державного навчального закладу «Сумське міжрегіональне вище професійне училище».

У вересні представники Сумської міської ради взяли участь у Саміті «Світ для України», що відбувся у місті Жешув (Польща), де обговорили теми: об'єднання та підтримки зусиль громадських організацій, центральних та місцевих державних установ, бізнесу, ЗМІ, аналітичних центрів та приватних осіб на благо української нації; гуманітарна допомога та допомога біженцям (задоволення нагальних потреб населення, яке постраждало від війни) та сприяння ініціативам зі стабільного надання гуманітарної допомоги.

Підписано Угоду про партнерство та співпрацю між містами Суми (Україна) та Банська Бистриця (Словаччина).

Підписано Меморандум про взаємопорозуміння між містом Сакраменто, Каліфорнія, Сполучені Штати та містом Суми, Сумська область, Україна.

Підприємництво та регуляторна політика

Станом на 01.10.2023 у загальному реєстрі діючих **регуляторних актів** Сумської міської ради та її Виконавчого комітету, розміщених на офіційному сайті Сумської міської ради у розділі «Регуляторна діяльність» (<https://www.smr.gov.ua/uk/2016-03-14-08-11-32/regulyatorna-diyalnist/reestr-regulyatornikh-aktiv.html>), налічується 65 діючих регуляторних актів (32 актів Сумської міської ради; 33 актів Виконавчого комітету Сумської міської ради).

Відповідно до вимог статті 7 «Планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів» Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» на 2023 рік були затверджені Плани діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів Сумської міської ради та її виконавчих органів (зі змінами), згідно з якими Сумською міською радою та її Виконавчим комітетом підготовлено та оприлюднено 3 проєкти регуляторних актів: 2 – (проєкти Сумської міської ради) та 1 (проєкт Виконавчого комітету Сумської міської ради). Згідно статті 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» стосовно кожного проєкту регуляторного акта його розробником було підготовлено повідомлення про оприлюднення регуляторного акта, аналіз регуляторного впливу та Тест малого підприємництва (М-Тест), як індикатор впливу регулювання на малий бізнес.

Прийнято – 2 регуляторні акти – рішення Сумської міської ради: 1 - відповідно до плану 2022 року та 1 - відповідно до плану 2023 року.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики» були затверджені на 2023 рік Плани-графіки відстеження результативності діючих регуляторних актів Сумської міської ради та її Виконавчого комітету, згідно з якими передбачено підготовку 11 звітів про відстеження результативності діючих регуляторних актів (8 звітів Сумської міської ради; 3 звітів Виконавчого комітету Сумської міської ради). Підготовлено та оприлюднено на офіційному сайті Сумської міської ради 13 звітів про відстеження результативності діючих регуляторних актів (9 Сумської міської ради, 4 Виконавчого комітету Сумської міської ради), у тому числі 4 підготовлених додатково (базові та здійснені у зв'язку з переглядом регуляторних актів).

У відповідності до статей 13 та 14 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Сумська міська рада та її виконавчі органи розміщують інформацію про здійснення регуляторної діяльності на офіційному веб-порталі Сумської міської ради.

У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1100 та постанови Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 409) розробниками регуляторних актів Сумської міської ради та розпорядником інформації - виконавчим комітетом Сумської міської ради на веб-сайті Єдиного державного веб-порталу відкритих даних (<https://data.gov.ua/organization/vykonavchyi-komitet-sumskoyi-miskoyi-rady>) забезпечується оновлення та оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності у формі відкритих даних.

Функціонує управління «**Центр надання адміністративних послуг у м. Суми**» (ЦНАП).

ЦНАПом забезпечується надання адміністративних послуг населенню громади у відповідності до Закону України «Про адміністративні послуги». Здійснюється прийом громадян та постійно оновлюється офіційний сайт ЦНАП, де розміщується інформація про порядок надання адміністративних послуг, режим роботи ЦНАП, графік прийому спеціалістів та нововведення в законодавстві. Для зручності відвідувачів в приміщенні ЦНАП надаються супутні послуги (продаж канцелярських товарів, ксерокопіювання, виготовлення фото на документи).

На робочих місцях адміністраторів для зручності відвідувачів встановлені POS-термінали, приміщення ЦНАП облаштовано системою відеоспостереження, встановлений інформаційний термінал.

Реєстрація заяв та виданих результатів надання адміністративних послуг (в т.ч. документів дозвільного характеру) здійснюється в програмі «Універсам послуг». Також в ЦНАП надаються «швидкі послуги» безпосередньо адміністратором через підключення до реєстру територіальної громади, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Державного земельного кадастру тощо.

Станом на 01.10.2023 управлінням повністю відновлено процес надання послуг за усіма напрямками.

В 2023 році адміністраторів ЦНАП підключено до програми «Соціальна громада» для надання мешканцям послуг соціального характеру, а також до реєстру ДРАЦС.

Надається 405 видів адміністративних послуг, як для мешканців та для суб'єктів господарювання СМТГ, так і для мешканців Сумської області. Працівниками ЦНАПу та представниками адміністративних та дозвільних органів в приміщенні ЦНАПу було надано 288,1 тис. адміністративних послуг (в 2,6 р.б. проти відповідного періоду 2022 року), 550,1 тис. консультацій (в 2,4 р.б.).

Належна увага приділяється підвищенню кваліфікації та навчанню адміністраторів, з цією метою постійно проводяться семінари та тренінги, а також наради з представниками суб'єктів надання адміністративних послуг та дозвільних органів, де розглядаються нововведення в законодавстві та вирішуються проблемні питання.

З метою більшої зручності та доступності громадян до отримання адміністративних послуг у віддалених районах громади функціонують 3 територіальних підрозділи ЦНАПу та 2 віддалених робочих місця адміністратора в с. Велика Чернеччина та с. Стецьківка.

Проводилася робота з поліпшення бізнес-клімату, створення сприятливих умов для розвитку **малого та середнього підприємництва**, подальшого розвитку активної співпраці виконавчих органів Сумської міської ради та суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Для бізнесу СМТГ актуальним залишається питання організації та проведення тренінгів, семінарів, інформаційно-консультаційної роботи. В рамках виконання заходів цільової Програми підтримки малого і середнього підприємництва СМТГ на 2022-2024 роки з початку 2023 року проведено 5 семінарів:

- спільно з представниками Головного управління ДПС у Сумській області та керівником управління забезпечення реалізації повноважень у Сумській області Фонду державного майна на тему «Основні питання оподаткування для фізичних осіб підприємців у період дії воєнного стану» за участю 25 підприємців;

- спільно з Центром інформаційної підтримки бізнесу на тему «Міжнародні інтернет-площадки для українських виробників авторського товару» за участю 37 представників бізнесу;

- спільно з Головним управлінням Держпродспоживслужби в Сумській області для суб'єктів ресторанного господарства на тему «Контроль над тютюном, зміни до законодавства», на якому були висвітлені питання проведення заходів державного контролю антитютюнового законодавства на період дії воєнного стану за участю 30 суб'єктів господарювання;

- спільно з Головним управлінням Держпродспоживслужби в Сумській області для суб'єктів торговельного обслуговування на тему «Зміни до законодавства, яке регулює діяльність суб'єктів господарювання в частині рекламування окремих видів продукції, ціноутворення та перевірки засобів вимірювання», на якому були висвітлені питання: заборона рекламування тютюнових виробів, кальянів, електронних сигарет, пристроїв для споживання електронних сигарет; особливості реклами алкогольних напоїв; державне регулювання цін на основні продукти харчування в умовах воєнного стану; питання перевірки засобів вимірювальної техніки в умовах воєнного стану за участю 28 суб'єктів господарювання;

- спільно з Головним управлінням Державної податкової служби у Сумській області організований семінар для суб'єктів господарювання, що працюють у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, зокрема фізичні особи – підприємці 2-4 групи, які з 01 січня 2022 року повинні були зареєструвати реєстратори розрахункових операцій (РРО). На семінарі були висвітлені та обговорені наступні питання: про застосування РРО/ПРРО – новації та вимоги податкового законодавства; про надання електронних довірчих послуг; про інформаційну взаємодію Головного управління ДПС у Сумській області з органами місцевого самоврядування СМТГ, у семінарі взяли участь 93 представника бізнесу СМТГ;

- спільно з Сумською торгово-промисловою палатою проведено Круглий стіл на тему «Потреби бізнесу СМТГ в залученні коштів від донорських організацій» з питань надання представникам бізнесу корисної інформації щодо участі в грантових програмах, ознайомлення з актуальними грантовими можливостями, висвітлення особливостей складання бізнес-плану, а також обговорення досвіду, планів і потреб учасників у залученні грантових коштів, за участю 33 суб'єктів господарювання. Актуальна інформація стосовно особливостей роботи малого і середнього бізнесу СМТГ в умовах воєнного стану постійно розміщується на офіційному сайті Сумської міської ради та розсилається електронною поштою членам координаційної ради з питань розвитку підприємництва, на електронні адреси суб'єктів господарювання (близько 300 отримувачів) та розміщується в мережі Facebook.

Постійно проводилась роз'яснювальна та консультаційна робота з питань роботи бізнесу у воєнний час на території СМТГ. 2 підприємства взяли участь в програмі USAID «Конкурентоспроможна економіка України», яка реалізується компанією «Кімонікс Інтернешнл Інк.», що приймає грантові заявки від українських малих та середніх сімейних і жіночих підприємств, які хочуть відновити, розширити свій бізнес та/або розвинути нові напрямки бізнесу. Організована участь двох малих швейних підприємств ТМ «Своє» та

ТМ «Rozmova» в навчальному бізнес-візиті для підприємств легкої промисловості до міста Львів.

З початку 2023 року проведено два засідання координаційної ради з питань розвитку підприємництва.

Протягом 9 місяців 2023 року у приміщенні Сумського Бізнес Хабу проведено 19 заходів, до яких було залучено 493 суб'єкта господарювання зокрема: зустріч з підприємцями з питань компенсації пошкоджень; з питань звільнення від сплати податку за землю; семінар для підприємців з питань оподаткування; семінар по E-commerce; засідання Ради підприємців; консультації для підприємців з питань бухгалтерської звітності та ведення бухгалтерського обліку; форум «Органічне виробництво, вимоги до продукції»; консультації для бізнесу в рамках проекту міжнародної ініціативи «Стійкість ділової активності українського бізнесу»; тренінг асоціації ріелторів міста Суми; семінар по грантових проєктах; тренінг зі стратегії для бізнесу; форум операторів Агроринку.

До відома підприємців доводилась інформація про: можливість взяти участь у виставках, бізнес-форумах, семінарах, у тому числі в онлайн-форматі; грантову допомогу, участь в конкурсі на отримання допомоги або пільгових кредитів; встановлення партнерських зв'язків з підприємствами та містами інших країн світу. Крім того, опрацьована з місцевим бізнесом інформація Сумського обласного центру зайнятості стосовно запровадженої Урядом Державної програми надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 738. Програма розрахована на суб'єктів мікро- чи малого підприємництва, а також на громадян України, які мають намір розпочати підприємницьку діяльність.

З метою сприяння розвитку бізнесу шляхом фінансової підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва Сумською міською радою затверджений Порядок використання коштів бюджету СМТГ для сприяння та підтримки реалізації бізнес-ідей, проведення конкурсу стартапів у СМТГ (в бюджеті СМТГ на 2023 рік передбачено 300,0 тис. грн). З 12 вересня 2023 року оголошений початок проведення конкурсу, заявки приймаються в термін до 14 листопада 2023 року включно. Метою Конкурсу є відбір стартапів, інноваційних підприємницьких ідей для реалізації на території СМТГ, які фінансуватимуться за рахунок коштів бюджету СМТГ і спрямовані на розвиток суб'єктів малого і середнього підприємництва, їх інвестиційної та інноваційної активності, просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішні і зовнішні ринки. Крім того, триває прийом документів на компенсацію роботодавцям витрат зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за новостворені робочі місця з бюджету СМТГ.

За даними Головного управління ДПС у Сумській області станом на 01.10.2023 кількість зареєстрованих основних платників податків СМТГ, які здійснюють діяльність, складає 28,3 тис. суб'єктів, з них: юридичних осіб – 11,6 тис. суб'єктів (+1,8% до відповідної дати 2022 року); фізичних осіб-підприємців – 16,7 тисяч (+3,1%).

Проблемні питання у сфері розвитку підприємництва:

- нестача власних фінансових ресурсів у суб'єктів, висока вартість кредитного ресурсу, складність залучення інвестицій;
- відтік підприємців та кваліфікованих кадрів, зважаючи на введення воєнного стану;
- недостатній рівень підтримки суб'єктів підприємництва з боку держави та органів місцевого самоврядування;
- недостатній рівень інформаційного, консультативного та методичного забезпечення підприємницької діяльності;
- ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та високої вірогідності, у зв'язку з цим, отримання пошкоджень майна та інфраструктури.

Будівництво, містобудування та житлова політика

Основними забудовниками міста залишаються ПАТ «Сумбуд», ТОВ «Топаз», ТОВ «ВКП Нотехс», ТОВ «БВКК Федорченко», які здійснюють будівництво житлових об'єктів та об'єктів соціально-побутового та соціально-культурного значення. Проте у

зв'язку з агресією РФ інформація щодо обсягів будівництва та введення їх в експлуатацію відсутня.

Основним завданням сфери **містобудування та архітектури** є забезпечення територіальної громади актуальною містобудівною документацією місцевого рівня: Комплексним планом просторового розвитку території СМТГ, генеральними планами населених пунктів СМТГ та детальними планами територій.

З метою забезпечення сталого розвитку СМТГ, комплексного просторового розвитку населених пунктів громади і території за їх межами, комплексного управління у галузі використання земель громади, визначення напрямів їх збалансованого освоєння, раціонального використання бюджетних коштів громади Сумською міською радою прийнято рішення від 29 березня 2023 року № 3650-МР «Про розроблення містобудівної документації «Комплексний план просторового розвитку території Сумської міської територіальної громади» (зі змінами від 09.08.2023 № 3998-МР), яким передбачається розробка об'єднаної містобудівної документації «Комплексний план просторового розвитку території Сумської міської територіальної громади з внесенням змін до генерального плану м. Суми».

Наявна містобудівна документація населених пунктів Великочернечинського, Битицького, Стецьківського та Піщанського старостинських округів СМТГ потребує приведення до вимог сучасного містобудівного законодавства.

У разі затвердження комплексного плану просторового розвитку території СМТГ зазначені населені пункти громади будуть забезпечені містобудівною документацією місцевого рівня, на підставі якої вирішуватимуться питання планування, забудови та іншого використання територій населених пунктів та за їх межами, надаватимуться адміністративні послуги в сфері містобудування (містобудівні умови та обмеження для проєктування об'єктів будівництва, будівельні паспорти забудови земельних ділянок тощо).

Містобудівний кадастр у звітний період продовжував стабільно функціонувати та розвиватися в напрямку формування автоматизованої багатокористувацької геоінформаційної системи, ключовим завданням якої є забезпечення доступності кадастрової інформації для органів управління та суб'єктів містобудівної діяльності, що сприятиме ефективності прийнятих управлінських рішень щодо забудови та використання територій населених пунктів, а також забезпеченню високої якості проєктної документації.

З початком військової агресії російської федерації проти України з метою недопущення використання ворогом відкритої кадастрової інформації про планування територій, картографічну основу та інженерну інфраструктуру населених пунктів, відкритий доступ до оприлюдненої на інтернет-порталі Сумської міської ради містобудівної документації та Геопорталу містобудівного кадастру був тимчасово призупинений. При цьому внутрішнє використання та поповнення кадастрових даних у звітний період продовжувалося з розширенням кола співробітників, що мають можливість аналізувати та доповнювати кадастрові дані.

У 2023 році розроблено концепцію створення на базі містобудівного кадастру Єдиної інформаційної системи СМТГ як інструменту керування просторовим та соціально-економічним розвитком території громади з розподілом функцій керування між профільними структурними підрозділами, які планується залучати до подальшої роботи з наповнення кадастрових баз даних.

Розроблені та внесені на розгляд уповноважених органів охорони культурної спадщини обґрунтування надання 8 об'єктам м. Суми статусу пам'яток архітектури місцевого значення.

З метою підтримки бізнесу в умовах воєнного стану продовжували дію рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 29.04.2022 № 113 «Про підтримку суб'єктів господарювання у сфері зовнішньої реклами на період дії воєнного стану на території Сумської міської територіальної громади», рішення Сумської міської ради від 28.09.2022 № 3163-МР «Про деякі питання комплексної підтримки суб'єктів господарювання на території Сумської міської територіальної громади на період дії воєнного стану».

Житлова політика в місті здійснюється відповідно до чинного законодавства. Станом на 01.10.2023 на квартирному обліку у виконавчому комітеті Сумської міської ради на державній черзі перебуває близько 16 тис сімей. За 9 місяців 2023 року видано 1 ордер на жиле приміщення зі звільненого житлового фонду та 3 ордери на службові жилі приміщення.

В рамках програми сприяння житловому молодіжному будівництву за рахунок коштів Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву (державний бюджет) виділено 8,4 млн грн, що дало змогу надати 8 пільгових довгострокових кредитів на будівництво житла для мешканців СМТГ (площа житла – 361,83 кв.м.).

У зв'язку з введенням обмеження щодо здійснення деяких видатків капітального характеру в умовах воєнного стану **обсяг видатків на капітальні вкладення** (будівництво, реконструкція (в т.ч. термомодернізація) об'єктів комунальної власності) **за рахунок коштів бюджету розвитку бюджету СМТГ** (головні розпорядники бюджетних коштів – управління капітального будівництва Сумської міської ради, департамент інфраструктури міста Сумської міської ради) склав 63,1 млн гривень.

Продовжувалися роботи, розпочаті у попередні роки, на наступних об'єктах: реконструкція-термомодернізація будівлі КУ ССШ №7 ім. М. Савченка СМР по вул. Лесі Українки, 23 в м. Суми; реконструкція неврологічного відділення КУ «СМКЛ №4» по вул. Металургів, 38; нове будівництво кладовища в районі 40-ї підстанції в м. Суми; нове будівництво полігону для складування твердих побутових відходів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району Сумської області.

Протягом звітного періоду розпочаті роботи на наступних об'єктах: реконструкція водопровідної мережі Д=400 по вул. Героїв Крут в м. Суми; реконструкція частини підвального приміщення з облаштуванням укриття Сумської початкової школи №30 «Унікум» Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Івана Сірка, 2А; реконструкція інженерних мереж селища Ганнівка в м. Суми. Крім того, здійснювались роботи з реконструкції теплових мереж від житлового будинку №17 по вулиці Івана Кавалерідзе до котельні по вулиці Нахімова, 30 в м. Суми, реконструкції (санації) самотічного каналізаційного колектора Д 400-500 мм від вул. Романа Атаманюка по вул. Генерала Чібісова, Новорічній до вул. Київської.

Також, проводилась робота з розробки проектної документації та її експертизи на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів комунальної власності СМТГ.

Проблемні питання у галузі будівництва, сферах містобудування та житлової політики:

- обмеженість територіальних ресурсів для розвитку міста Суми, в т. ч. для розміщення багатоквартирної та садибної житлової забудови;
- відсутність оновленої містобудівної документації на реконструкцію території промислової забудови м. Суми, визначення на ній планувальних обмежень;
- відсутність містобудівної документації на реконструкцію районів застарілого житлового фонду м. Суми;
- відсутність актуальної містобудівної документації на планування та розвиток сільських населених пунктів, що входять в склад СМТГ;
- відсутність правової бази та організаційних засад, що регулюють взаємовідносини між службою містобудівного кадастру і службами, що володіють власними базами даних, а також відпрацьованих технологій обміну між ними актуальною інформацією щодо забудови та використання територій міста;
- зношеність елементів благоустрою та ландшафту скверів та зон відпочинку міста;
- невідповідність розміщеної зовнішньої реклами і тимчасових споруд затвердженим нормам;
- перенасиченість території всього міста та, в першу чергу, його центральної історичної частини рекламними конструкціями, особливо великого та середніх форматів, що суперечить вимогам законодавства з охорони культурної спадщини та нормативним документам щодо розміщення об'єктів зовнішньої реклами;
- відсутність актуальної облікової документації по ряду пам'яток архітектури;
- недостатність фінансування державних програм будівництва (придбання житла).

Транспорт

Структура пасажирського транспорту на території СМТГ представлена: автотранспортом приватної форми власності - 12 перевізників, в т.ч. 5 перевізників обслуговують приміські маршрути; послуги з перевезення пасажирів автотранспортом та

електротранспортом комунальної форми власності надає 1 перевізник (КП СМР «Електроавтотранс»). Мережа автобусних маршрутів у СМТГ включає 51 автобусний маршрут загального користування, у т.ч. по місту Суми – 46 та приміських маршрутів – 5. Загальна кількість тролейбусних маршрутів складає 22 (загальною протяжністю 393,6 км).

Загальна кількість маршрутів руху автобусів, що обслуговуються КП СМР «Електроавтотранс» - 9 маршрутів; обслуговувалось тролейбусних маршрутів – 17 (протяжністю 349,7 км).

КП СМР «Електроавтотранс» забезпечено випуск на лінію 33,0 одиниць тролейбусів, що на 9,6% більше у порівнянні з відповідним періодом 2022 року (30,1 одиниць), кількість випущених автобусів – на 8,5% більше (14 одиниць автобусів, обслуговувалось 9 автобусних маршрутів протяжністю 190,9 км).

Протягом 9 місяців 2023 року кількість перевезених пасажирів міським електротранспортом (тролейбусами) становила 6,7 млн осіб (+ 11,2% порівняно з відповідним періодом 2022 року), в тому числі з платним проїздом збільшилась на 16,4%; автобусами – 2,9 млн осіб (+26,0%), в тому числі з платним проїздом збільшилась на 26,3 відсотків.

Для забезпечення безперебійної стабільної роботи КП СМР «Електроавтотранс» за 9 місяців 2023 року з бюджету СМТГ здійснювалось відшкодування різниці між встановленими та економічно обґрунтованими тарифами на послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах – 8,0 млн грн, на тролейбусних маршрутах – 24,8 млн грн; фінансова підтримка – 11,1 млн гривень.

У сфері надання телекомунікаційних послуг у м. Суми найбільшими постачальниками електронних комунікаційних послуг є: ТОВ «КП «Інтертелеком», ТОВ «ТРК «Майбуття», ТОВ «Воля-Кабель», ТОВ «СІТЬ ПЛЮС», ПРАТ «Київстар», група компаній під брендом «Triolan».

Послуги поштового зв'язку в місті надаються Сумською дирекцією Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта», що нараховує 20 відділень поштового зв'язку на території міста та 3 по сільських населених пунктах у межах громади (джерело інформації: <https://offices.ukrposhta.ua/>).

Проблемні питання у галузі транспорту та зв'язку:

- дестабілізація сфери пасажирських перевезень через вплив військової агресії РФ проти України;
- повільні темпи оновлення рухомого складу перевізників.

Енергозбереження та енергозабезпечення

Програма підвищення енергоефективності в бюджетній сфері СМТГ на 2022-2024 роки, що затверджена рішенням Сумської міської ради від 26.01.2022 № 2715-МР (зі змінами) (далі - Програма), передбачає реалізацію енергетичної політики СМТГ, спрямованої на підвищення енергоефективності будівель бюджетних установ, що утримуються за кошти СМТГ, дотримання стандартів та вимог в енергетичній сфері, ефективне функціонування системи енергетичного менеджменту відповідно до міжнародного стандарту ISO 50001.

В рамках реалізації зазначеної Програми за 9 місяців 2023 року було спрямовано кошти бюджету СМТГ в сумі 36,4 млн грн, грантові кошти GIZ – 0,7 млн гривень.

По галузі «Освіта» виконувались наступні роботи:

- з *термомодернізації будівель:*
  - утеплення покрівель:
    - по ССШ № 29: ремонт на етапі завершення, залишилось улаштування контуру заземлення покрівлі;
    - по ССШ № 30 на двох секціях виконуються роботи з утеплення теплоізоляційним матеріалом, на третій секції - демонтажні роботи та здійснюється улаштування цементної стяжки;
    - по ЗДО № 2 по периметру двох блоків влаштовано парапет, стяжка для двох блоків, яку підготовлено до покриття, відремонтована система для відведення дощової води першого блоку;

- по ЗДО № 6 виконано утеплення одного крила, виконуються роботи з цегляної кладки парапету;
  - по ЗДО № 13 кошторисна документація відправлена на коригування та проведення експертного звіту;
  - по ССШ № 7 розпочато роботи;
  - по гімназії № 1 розроблено проєктну документацію;
  - по ЗДО № 8 завершено проведення тендерної процедури;
  - закінчено демонтаж старого покриття ЦНТТМ;
  - утеплення фасадів: готується тендерна документація по ССШ № 29;
  - комплексна термомодернізація: проведено процедуру закупівлі та укладено договір по об'єкту «Капітальний ремонт будівлі Сумського спеціального дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 20 «Посмішка» м. Суми, Сумської області з впровадженням комплексної термомодернізації»; оголошено тендер на закупівлю робіт по об'єкту «Капітальний ремонт Сумського дошкільного навчального закладу (ясла – садок) № 23 «Золотий ключик» м. Суми, Сумської області з впровадженням заходів комплексної термомодернізації та відновленням аварійних елементів будівлі, що виникли внаслідок збройної агресії Російської Федерації, по вул. Ковпака, 27 в м. Суми, Сумської області»;
    - тривають роботи по об'єкту «Реконструкція-термомодернізація будівлі КУ ССШ № 7 ім. М. Савченка Сумської міської ради по вул. Лесі Українки, 23 в м. Суми»;
      - з реалізації інвестиційних проєктів:
      - реалізація проєкту «Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах міста Суми»: розроблена проєктна документація та розпочаті будівельні роботи по об'єкту ЗДО № 12, по об'єкту ЗДО № 30 повторно направлено на проведення експертної оцінки;
        - з впровадження автоматизованої системи дистанційного моніторингу енергоспоживання в бюджетній сфері:
        - впровадження Сумської міської системи моніторингу теплоспоживання та споживання електричної енергії будівель в освітніх закладах та установах: улаштовано систему в ЗДО №№ 9, 43, ДНЗ №№ 24, Спеціальна ЗОШ, Великочернеченському ЗЗСО, МНВК, ЦНТТСМ, ПДЮ (старий корпус) та завершуються роботи в ПДЮ (новий корпус);
        - забезпечено обслуговування Сумської міської системи моніторингу теплоспоживання та споживання електричної енергії будівель в освітніх закладах та установах (51 заклад).
- По галузі «Охорона здоров'я» виконувались наступні роботи:
- тривають роботи по об'єкту: «Капітальний ремонт (утеплення) будівлі жіночої консультації Комунального некомерційного підприємства «Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії» СМР, що знаходиться за адресою: м. Суми, вул.Троїцька, 20»;
  - у рамках реалізації проєкту «Підвищення енергоефективності зі складовою альтернативної енергетики будівель КНП «Центральна міська клінічна лікарня» Сумської міської ради» влаштовано сонячну електростанцію на 60 кВт (27,5 тис. євро – зібрано ГО Еко клуб разом із жертводавцями із Польщі, Чехії, Нідерландів та Німеччини; 18,6 тис. євро – виділено із бюджету СМТГ);
  - триває реалізація грантового проєкту «Улаштування мережевої сонячної електростанції для забезпечення безперебійного гарячого водопостачання будівлі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради» - здійснено монтаж конструкції та сонячних панелей, тривають роботи з електротехнічної частини;
  - тривають роботи з впровадження Сумської міської системи моніторингу теплоспоживання по об'єктах: КНП «Центральна міська клінічна лікарня» Сумської міської ради» та КНП «Клінічна лікарня №5» Сумської міської ради;
  - забезпечено обслуговування Сумської міської системи моніторингу теплоспоживання (сплачено послуги по КНП «ДКЛ Святої Зінаїди» СМР).
- По галузі «Культура» та «Фізична культура і спорт» виконувались наступні роботи:

- реконструкція-термомодернізація будівлі Піщанського будинку культури за адресою: м. Суми, с. Піщане, вул. Шкільна, 47-а (триває розробка проєктної документації);
- капітальний ремонт будівлі (термомодернізація) спортивного комплексу «Авангард» за адресою: вул.Хворостянки,5 в м. Суми (тривають роботи з утеплення фасаду будівлі).

По галузі «Соціальний захист» виконувалися наступні роботи:

- здійснено заміну вхідних дверей та освітлювальних приладів у Будинку нічного перебування КУ «СМТЦСО «Берегиня».

У березні 2023 року було проведено наглядовий аудит (перевірку) системи енергетичного менеджменту в бюджетній сфері та підтверджено відповідності системи енергетичного менеджменту вимогам міжнародного стандарту ISO 50001:2018.

У період 19-26 червня було проведено загальноміський захід «Дні Сталої енергії»: проведено конференцію «Зелене відновлення громад – запорука сталого розвитку!», конкурси «Енергетичний аудит власної оселі», «Відновлювальна енергетика – нові можливості!», «Виклик відновлюваної енергетики: енергія майбутнього», майстер клас «Save Energy», семінар для ОСББ на тему «Підвищення енергоефективності будівель на рівні житлового сектору Сумської міської територіальної громади», «Sumy energy fest».

Забезпечувався енергомоніторинг шляхом впровадження електронної системи uMuni.

Здійснюється розробка Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату, триває робота над розробкою інших розділів.

Проблемні питання в сфері енергозбереження:

- швидке зростання тарифів на енергоресурси;
- обмежені фінансові можливості для здійснення комплексної термомодернізації будівель бюджетної сфери територіальної громади;
- низька частка відновлюваної енергетики в загальному споживанні енергоресурсів закладів бюджетної сфери.

Споживчий ринок

На території СМТГ мережа об'єктів торгівлі, ресторанного господарства та побуту налічувала 1539 магазинів (продовольчих – 621, в тому числі 23 об'єкти торгівлі на території старостинських округів; непродовольчих - 918 об'єктів); до 400 закладів ресторанного господарства (в тому числі загальнодоступних - 270); 750 підприємств по наданню побутових послуг населенню. Крім того, здійснює господарську діяльність 10 сільськогосподарських ринків (з 01.06.2023 ринок Зарічного споживчого товариства по вул. Привокзальній припинив свою діяльність).

На території міста Суми, працюють 8 торгових та торгово-розважальних центрів, які забезпечують високу культуру обслуговування населення: ТРЦ «Атріум», ТЦ ТОВ Магазин № 218 «Мост», ПП «Торговий центр «Київ», ТОВ «Будтрейдинг ТРЦ «Лавина», ТОВ «Гранд - інвест Рітейл» ТРЦ «Мануфактура», ТОВ «Центральний ринок м. Суми» ТЦ «Євробазар», ТЦ ТОВ «Сумський центральний універмаг», ТЦ «Епіцентр». У приміщенні майже кожного з них розміщені заклади ресторанного господарства, об'єкти з надання побутових послуг населенню.

На території СМТГ громади працюють мережеві маркети, а саме: ТОВ «Меркурій К» (магазини «Кошик»), ТОВ «Юр-Енерджі» (магазини «Продуктова хатка»), ТОВ «АТБ - маркет», ТОВ «Оміко» (магазини «Веселка», «Клунок»), ПФ «Луч» (магазини «Гастрономчик», «Домашній гастроном»), ТОВ «Амбар – маркет» (магазини «Амбар»), ТОВ «ЕКО» (магазини «ЕКО»), ТОВ «Весела торбинка» та ТОВ «Севен Сид» (магазини «Сам маркет»). Їх кількість збільшується. Так, ТОВ «Юр-Енерджі» розширили мережу за рахунок відкриття 4-х супермаркетів «Food Haus» у місті Суми, в яких забезпечено більш широкий асортимент продуктів харчування та супутніх товарів. Мають наміри відкриття маркетів до кінця 2023 році ТОВ «Амбар маркет», ТОВ «Юр-Енерджі».

У роздрібній торговельній мережі СМТГ у широкому асортименті представлена продукція місцевих товаровиробників: сири та кисломолочна продукція ТМ «O'BEREG»; рибопродукти ФОП Кульомза Р.М., молоко та молокопродукти Філії «Сумський молочний завод» ДП «Аромат», хлібобулочні вироби ТОВ «Сумська паляниця», крупи та борошно ТОВ «Агропартнер», ТОВ «Весела торбинка» та ФОП Карпенко С.М., яйця курячі ТОВ

«Авіс-Україна», олія соняшникова ТОВ ВК «Укragроойл», м'ясна продукція ТОВ «Сумська м'ясна компанія» та інші.

Перебоїв з постачанням продовольчих товарів в об'єкти роздрібної торгівлі не виникає. Потреби населення забезпечені в усіх групах продовольчих та непродовольчих товарів.

На території СМТГ триває тенденція відкриття закладів ресторанного господарства швидкого обслуговування: фаст-фуди, кав'ярні, піцерії, кондитерські, об'єкти сезонної торгівлі з продажу кави (автокав'ярні), які користуються підвищеним попитом населення громади.

Працює 750 закладів побутового обслуговування населення або 93,0%, у порівнянні до працюючих закладів до початку військової агресії РФ. Незручностей населення громади не виникає при отриманні побутових послуг з ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, ремонту одягу та взуття, послуг перукарень, салонів краси та косметології.

У травні 2023 року проведено моніторинг готовності ринків СМТГ до роботи у весняно-літній період 2023 року. За результатами проведеного моніторингу визначено, що ринки, на яких здійснюється продаж харчових продуктів, до роботи у весняно-літній період підготовлені.

Робочою групою із здійснення заходів щодо забезпечення цінової стабільності на території СМТГ на виконання розпорядження Голови Сумської ОДА - керівника ОВА від 12.03.2022 № 88-ОД «Про забезпечення цінової стабільності», відповідно до розпорядження міського голови від 22.03.2022 № 169-Р «Про створення робочої групи із здійснення заходів щодо забезпечення цінової стабільності на території Сумської міської територіальної громади» (зі змінами) протягом 9 місяців 2023 року проведено моніторинг роздрібних цін у 488 об'єктах торгівлі, у тому числі: 303 торгових точках на ринках та 185 магазинах на території СМТГ. Результати роботи робочої групи щомісяця обговорювались на нараді при заступнику міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради - голові робочої групи, та щотижнево доводилась до відома міського голови.

Про виявлені порушення з ціноутворення направлялась інформація до ГУ ДПС у Сумській області для застосування заходів нагляду (контролю) відповідно до наданих повноважень.

Забезпечувався контроль за виконанням об'єктами торгівлі та закладами ресторанного господарства розпорядження голови Сумської ОДА - керівника ОВА від 30.03.2022 № 108-ОД «Про торгівлю алкогольними напоями у Сумській області» (зі змінами в редакції розпорядження від 07.09.2023 № 461-ОД), відповідно до якого станом на 01.10 2023 в об'єктах торгівлі та ресторанного господарства на території СМТГ алкогольні напої реалізуються щодня з 8.00 до 21.00 години.

З метою впорядкування сезонної роздрібної торгівлі, підтримки розвитку підприємництва опрацьовано 160 заяв суб'єктів підприємництва та підготовлено відповідні проекти рішень виконавчого комітету Сумської міської ради з погодження встановлення об'єктів сезонної роздрібної торгівлі на території СМТГ.

Опрацьовано та вирішено по суті 45 скарг та звернень мешканців з питань порушення Правил додержання тиші в м. Суми, Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів. Розглянуто 61 письмову скаргу на порушення Закону України «Про захист прав споживачів», вирішено на користь споживачів – 54 скарги, або 89% від розглянутих.

За результатами розгляду скарг та звернень, споживачам повернуто кошти за товари та послуги (неналежної якості) на загальну суму 69,6 тис. гривень. Згідно зі зверненнями споживачів на неналежну якість товарів або неможливість використання товару за призначенням, проведено обмін товарів на суму 22,4 тис. гривень.

Проблемні питання галузі торгівлі:

- вимушене закриття магазинів під час сигналу «повітряної тривоги»;
- значне скорочення кваліфікованого персоналу за рахунок переміщення населення територіальної громади на початку військової агресії РФ;

- зростання роздрібних цін на продовольчі та непродовольчі товари, зменшення купівельної спроможності населення;
- введення нових форм торгівлі (продаж товарів через інтернет – магазини), що не врегульовано законодавством з питань захисту прав споживачів;
- наявність стихійної торгівлі на території СМТГ.

Житлово-комунальне господарство

Діяльність у сфері житлово-комунального господарства спрямована на утримання, функціонування та експлуатацію об'єктів житлово-комунального господарства, благоустрій міста, фінансову підтримку комунальних підприємств тощо. За 9 місяців 2023 року видатки бюджету СМТГ на галузь склали 244,2 млн гривень.

Крім того, з метою стимулювання населення та ОСББ до впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів у житлових будинках з бюджету СМТГ спрямовано 1,0 млн грн; будівництво об'єктів житлово-комунального господарства та інших об'єктів комунальної власності, проектування, реставрацію та охорону пам'яток архітектури – 5,0 млн грн; реалізацію проєктів (об'єктів, заходів), спрямованих на ліквідацію наслідків збройної агресії за рахунок субвенції з державного бюджету – 0,2 млн грн (виготовлення проєктно-кошторисної документації по об'єкту «Реконструкція теплових мереж для забезпечення взаємного резервування теплових джерел Сумської ТЕЦ та КППВ в м. Суми»); виконання умов угоди про соціально-економічне співробітництво між Сумською міською радою та Верхньосироватською сільською радою – 10,0 млн гривень.

Житловий фонд міста Суми налічує 1836 житлових будинки з різною формою управління: 336 ОСББ; 688 будинків, які самостійно обрали управителя; 13 будинків, які обрали самостійну форму управління; 799 житлових будинки, по яких проведений конкурс на призначення управителя. Видатки на експлуатацію та технічне обслуговування житлового фонду, забезпечення надійної та безперебійної експлуатації ліфтів за рахунок коштів бюджету СМТГ склали 2,1 млн грн, проведення ремонту зруйнованих та пошкоджених об'єктів житлового фонду мешканців СМТГ, експертної оцінки шкоди, спричиненої власникам (користувачам) нерухомого майна та обстеження технічного стану пошкоджених житлових будинків на території СМТГ внаслідок збройної агресії російської федерації – 6,3 млн гривень.

На благоустрій міста спрямовано 184,9 млн грн (шляхове господарство – 125,7 млн грн, вуличне освітлення – 15,9 млн грн, озеленення – 20,8 млн грн, утримання кладовищ – 14,0 млн грн, інші види робіт з благоустрою – 8,5 млн грн).

На забезпечення діяльності водопровідно-каналізаційного господарства спрямовано 39,9 млн грн, в т.ч.: фінансова підтримка КП «Міськводоканал» СМР – 39,5 млн грн (погашення заборгованості за спожиту електроенергію, погашення податкового боргу по сплаті рентної плати за користування надрами тощо); поточний ремонт зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення, оплата послуг з охорони каналізаційно-насосної станції за адресою: м. Суми, вул. Привокзальна, 4/13 – 0,4 млн гривень.

На іншу діяльність у сфері житлово-комунального господарства спрямовано 10,7 млн грн (зокрема: на сплату орендної плати за користування земельною ділянкою, на якій розташовано полігон для захоронення ТПВ; оплату послуг з проведення санації та поточного ремонту шахтних колодязів; матеріальне заохочення голів квартальних комітетів кварталів приватного сектору міста; часткова компенсація вартості закупівлі електрогенераторів для забезпечення потреб співвласників багатоквартирних будинків; придбання гусеничного бульдозера для КП «Чисте місто» СМР).

КП «Міськводоканал» СМР за 9 місяців 2023 році забезпечено реалізацію води 7,57 млн куб. м (+2,7% до 9 місяців 2022 року), в т. ч. населенню – 5,6 млн куб. м (+2,8%); реалізовано стічних вод – 6,8 млн куб. м (+0,7%), в т. ч. населенню – 5,7 млн куб. м. (+0,2%). Фактичні показники втрати води в мережах склали 28,6% при нормативі – 29,2 відсотків.

З метою забезпечення надання якісних послуг виконані роботи за рахунок власних коштів підприємства:

- по системі водопостачання на суму 0,7 млн грн, зокрема: установлення нових полімерпісчаних, гумових та чавунних люків на зовнішніх мережах водопостачання в

кількості 27 одиниць; поточний ремонт зовнішніх мереж водопостачання (0,9 тис. п.м.);

- по системі водовідведення на суму 4,9 млн грн, зокрема: установлення нових полімерпісчаних, гумових та чавунних люків на зовнішніх мережах водовідведення в кількості 15 одиниць; поточний ремонт каналізаційних зовнішніх мереж (0,1 тис. п.м.), поточні ремонти покрівель КНС (330 кв.м) та ремонтні роботи на станції очисних споруд (0,6 тис. кв.м);

- на об'єктах бази підприємства на суму 0,3 млн гривень.

Виконано промивку та дезінфекцію резервуарів чистої води на Лучанському водозаборі – 3 одиниці, на Ново-Оболонському водозаборі – 2 одиниці, на Токарівському водозаборі – 2 одиниці, на Пришибському водозаборі – 3 одиниці, на Лепихівському 3 одиниці, на Тополянському 1 одиницю.

Виконані профілактичні ремонтні роботи на об'єктах підприємства з використанням матеріально-товарних цінностей на суму близько 9,0 млн гривень.

Здійснено довиконання заходів Інвестиційної програми 2022 року на загальну суму 7,2 млн грн: придбано шафи керування з частотним перетворювачем для Лучанської ВНС II-го підйому, щитових затворів з електроприводом для КНС-2, конвеєру та пресу з електроприводами до решіток на КНС-6А, решіток каналізаційних механізованих пруткових на КНС-9 тощо.

В рамках Інвестиційної програми КП «Міськводоканал» СМР на 2023 рік, яка направлена до НКРЕКП для схвалення, ведуться підготовчі роботи по тендерним процедурам. Укладено договори на розроблення проєктної документації по модернізації системи диспетчеризації насосних станцій II та III підйомів.

КП «Чисте місто» СМР надавались послуги із захоронення твердих побутових та негабаритних відходів на полігоні ТПВ, який знаходиться на території Великобобриського старостинського округу Верхньосироватської сільської ради Сумського району Сумської області. Підприємством прийнято на полігон та захоронено твердих побутових відходів 284,5 тис. куб. метрів (54,1 тис. т). Здійснювалося утримання майданчика для складування рослинних відходів по вул. М. Лукаша, 75.

ТОВ «Тіан-Сервіс» виконані роботи на загальну суму 2,5 млн грн: здійснено санітарні заходи у прибережній смузі навколо озера Чеха: проводилось систематичне очищення 80 урн від сміття, забезпечувався своєчасний вивіз сміття з 18 контейнерів, розчищення від снігу та посипання протиожеледною сумішшю пішохідної доріжки навколо озера Чеха, косіння трав'яної рослинності вздовж пішохідної доріжки та видалення аварійних дерев. Виконано послуги із благоустрою населених пунктів (утримання території міського пляжу ім. І.М. Кожедуба).

Також підприємством надаються послуги із благоустрою населених пунктів: забезпечення санітарної очистки території СМТГ (послуги зі збирання безпечних відходів, непридатних для вторинного використання (прибирання, миття та фарбування урн від сміття по місту), поточний ремонт скверів, встановлення технічних засобів регулювання дорожнього руху.

КП «Центр догляду за тваринами» СМР було надано послуги з регулювання чисельності тварин у населених пунктах, в тому числі безпритульних (утримання тварин у притулку, проведення стерилізації, відлов та повернення на територію міста безпритульних тварин тощо). Загальний обсяг наданих послуг складає 1,1 млн грн, в т. ч. за рахунок фінансової підтримки з бюджету СМТГ – 0,2 млн гривень.

КП «Спеціалізований комбінат» СМР здійснювало: поточне утримання 13 кладовищ м. Суми (площа 105,5 га) та кладовищ старостинських округів СМТГ (площею 24,1 га), в т. ч.: видалення аварійних дерев, улаштування контейнерних майданчиків, поточний ремонт пам'ятників та сервісне обслуговування водогонів тощо.

Також були виконані такі роботи: поточний ремонт малих архітектурних форм (лавок), пам'ятників по місту.

КП «Сумикомунінвест» СМР надавались послуги з утримання дитячого парку «Казка» площею 12,0 га (прибирання території, згрібання та вивезення опалого листя, стовбурів та гілля, косіння та прибирання скошеної трави, утримання громадського туалету, встановлення паркових лавок в кількості 10 штук). З бюджету СМТГ підприємству було

надано фінансову підтримку в сумі 78,9 тис. грн на придбання предметів, матеріалів та інвентарю, виплату заробітної плати з нарахуваннями тощо.

КП «Шляхрембуд» СМР забезпечено виконання комплексу робіт з утримання вулично-дорожньої мережі та штучних споруд, зокрема: виконання комплексу робіт на дорогах та тротуарах міста (ручне та механізоване прибирання доріг та тротуарів, обробка доріг та тротуарів протижелезедними матеріалами); утримання 16 мостів та 6 шляхопроводів загальною площею прибирання 35,8 тис. кв. м, зливової каналізації протяжністю 35 тис. м, на якій знаходяться 626 зливоприймальників та 539 оглядових колодязів.

Виконувались роботи по ремонту автомобільних доріг: виправлення профілю основ покриттів 58,76 тис. кв. м; ліквідація вибоїн асфальтобетонного покриття пневмоструменевим методом 1,9 тис. кв. м; ямковий ремонт асфальтобетонного покриття за допомогою холодного асфальтобетону 0,8 тис. кв. м; ямковий ремонт асфальтобетонного покриття 7,5 тис. кв. м; поточний ремонт дорожньої мережі площею 12,4 тис. кв. м; капітальний ремонт дорожньої мережі - 1,76 тис. кв. метрів.

Підприємством утримувалося 67 світлофорних об'єктів; було встановлено 12 пристроїв резервного живлення світлофорних об'єктів, також проводився ремонт одного світлофорного об'єкту.

Було нанесено 7,05 тис. кв. м горизонтальної дорожньої розмітки, відремонтовано бортового каменю та нанесено вертикальної дорожньої розмітки 3,9 тис. кв. метрів.

З метою поліпшення матеріально-технічної бази за рахунок коштів підприємства придбано ємність, колонку паливно-роздавальну «Шельф» на загальну суму 0,3 млн грн та надано послуг стороннім організаціям на суму 9,4 млн гривень.

КП «Зеленбуд» СМР проводилась робота по догляду за зеленими насадженнями по місту, скверах та парку ім. І.М. Кожедуба: проведено обрізку крон дерев і кущів, вирізування сухих сукулів і гілок з навантаженням та вивезенням деревини – 2,4 тис. шт; по догляду за газонами (систематичне очищення газонів від випадкового сміття, опалого листя, гілля, викошування газонів на загальній площі 605,4 тис. кв. м, проводилося підживлення, полив та підсів газонів в центральних скверах міста – 0,7 тис. кв. метрів).

Проводилось систематичне очищення доріжок, алей, сходів на об'єктах благоустрою міста та систематичне очищення урн в кількості 401 шт. від побутового сміття. Були надані послуги із систематичного збирання сміття на загальних об'єктах благоустрою на площі 561,5 тис. кв. метрів.

Здійснювався полив зелених насаджень, дерев (970 куб. м), підживлення 1040 дерев, висаджено нових дерев в кількості 94 штуки.

Виконані роботи по садінню квіткових рослин в кількості 85,3 тис. шт. у квітниках з усіма попередніми супровідними роботами на площі 2,37 тис. кв. метрів. Проводились роботи по догляду за трояндами в кількості 4,5 тис. шт., посадка, прополювання, підживлення, полив.

На поповнення статутного капіталу КП «Зеленбуд» СМР спрямовано кошти бюджету СМТГ в сумі 0,2 млн грн на придбання міні-трактору.

З метою покращення вуличного освітлення та зовнішніх електромереж **КП ЕЗО «Міськвітло» СМР** проведено поточний ремонт та утримання мереж вуличного освітлення (здійснено ремонт 224 пунктів живлення; замінено 1 526 ламп світильників I, II та V групи; проведено очищення електричних мереж від гілок та накидів – 37 км; ліквідація пошкоджень, визначення коротких замикань та обривів – 46 км; здійснено заміну 10 - ти залізобетонних опор).

Тарифна політика проводиться відповідно до повноважень, визначених чинним законодавством.

На виконання Закону України «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері тепlopостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» та з метою соціального захисту споживачів СМТГ, Виконавчим комітетом Сумської міської ради прийняте рішення від 27.10.2022 № 476 (зі змінами) щодо застосування з 01.10.2022 до кінця шостого місяця після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, тарифів на теплову енергію (її виробництво,

транспортування та постачання) і послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води на рівні тарифів, що застосовувалися станом на 24 лютого 2022 року.

Тарифи на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, які надаються ТОВ «Сумитеплоенерго», застосовувались відповідно до рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради від 27.10.2022 № 476 (зі змінами від 17.11.2022 № 491, від 19.01.2023 № 8, від 31.08.2023 № 441) в розмірі: на теплову енергію для населення 1559,67 грн/Гкал (з ПДВ), на послугу з постачання гарячої води для населення 91,37 грн/куб.м (з ПДВ). При цьому затверджений на економічно обґрунтованому рівні тариф на послугу з постачання теплової енергії для населення для ТОВ «Сумитеплоенерго» відповідно до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 12.10.2021 № 623 (зі змінами від 06.11.2021 № 637, від 13.12.2021 № 738, від 29.06.2022 № 277, від 17.11.2022 № 490) становить 2 571,37 грн за 1 Гкал (з ПДВ), на послугу з постачання гарячої води 131,70 грн/куб.м (з ПДВ).

Тарифи на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, які надаються ТОВ «Котельня північного промислового вузла», застосовувались відповідно до рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради від 27.10.2022 № 476 (зі змінами від 17.11.2022 № 491, від 19.01.2023 № 8, від 31.08.2023 № 441) в розмірі: на теплову енергію для населення 1622,96 грн/Гкал (з ПДВ). При цьому затверджений на економічно обґрунтованому рівні тариф на послугу з постачання теплової енергії для населення для ТОВ «Котельня північного промислового вузла» відповідно до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 06.11.2021 № 636 (зі змінами від 13.12.2021 № 741) становить 2646,07 грн за 1 Гкал (з ПДВ). Послугу з постачання гарячої води на території обслуговування ТОВ «Котельня північного промислового вузла» надавало споживачам ТОВ «Сумитеплоенерго».

Тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення КП «Міськводоканал» СМР встановлені постановою НКРЕКП від 22.12.2021 № 2877 і діяли протягом 9 місяців 2023 року без змін на рівні: для населення багатоповерхових будинків та приватного сектору на послуги з централізованого водопостачання 15,98 грн/м³ (з ПДВ), на послуги з централізованого водовідведення 16,67 грн/м³ (з ПДВ), без лічильників (на 1 людину) – 297,96 грн/міс.

Рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради від 21.12.2021 № 793 ТОВ «А-МУССОН» встановлені тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами з 01.01.2022, а саме: поводження з твердими побутовими відходами 195,91 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), в тому числі за захоронення 50,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ) або 266,45 грн за тонну (з ПДВ), поводження з великогабаритними побутовими відходами 233,98 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), поводження з ремонтними побутовими відходами – 341,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ).

Рішенням виконавчого комітету Сумської міської ради від 05.04.2023 № 166 внесені зміни до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 21.12.2021 № 793, відповідно до якого з 16.02.2023 почали діяти тарифи на послуги з поводження з твердими побутовими відходами 193,36 грн за 1 куб. метр (без ПДВ), в тому числі за захоронення 50,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ) або 266,45 грн за тонну (з ПДВ), з поводження з великогабаритними побутовими відходами 217,84 грн за 1 куб. метр (без ПДВ), з поводження з ремонтними побутовими відходами – 323,56 грн за 1 куб. метр (без ПДВ).

01.09.2023 набрало чинності рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 29.08.2023 № 421 «Про тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, що утворюються на території СМТГ, Товариству з обмеженою відповідальністю «А-МУССОН»», відповідно до якого встановлені тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, а саме: поводження з твердими побутовими відходами 239,93 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), в тому числі за захоронення 50,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ) або 266,45 грн за тонну (з ПДВ), поводження з великогабаритними побутовими відходами 297,66 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), поводження з ремонтними побутовими відходами – 392,12 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), поводження з рослинними відходами – 1433,33 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), в тому числі 57,13 грн за 1 куб. м (з ПДВ) за послуги з прийняття, складування та зберігання рослинних відходів.

Для споживачів ТОВ «Сервісресурс» діяли тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами відповідно до рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради від 21.12.2021 № 792 (зі змінами від 29.04.2022 № 118, від 27.09.2022 № 414), а саме поводження з твердими побутовими відходами 204,19 грн за 1 куб. метр (без ПДВ), в тому числі за захоронення 50,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ) або 266,45 грн за тонну (з ПДВ), поводження з великогабаритними побутовими відходами 167,29 грн за 1 куб. метр (без ПДВ), поводження з ремонтними побутовими відходами – 295,98 грн за 1 куб. метр (без ПДВ).

01.09.2023 набрало чинності рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради від 29.08.2023 № 420 «Про тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, що утворюються на території СМТГ, Товариству з обмеженою відповідальністю «Сервісресурс»», відповідно до якого встановлені тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, а саме: поводження з твердими побутовими відходами 259,24 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), в тому числі за захоронення 50,68 грн за 1 куб. метр (з ПДВ) або 266,45 грн за тонну (з ПДВ), поводження з великогабаритними побутовими відходами 180,64 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), поводження з ремонтними побутовими відходами – 438,28 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), поводження з рослинними відходами – 1086,73 грн за 1 куб. метр (з ПДВ), в тому числі 57,13 грн за 1 куб. м (з ПДВ) за послуги з прийняття, складування та зберігання рослинних відходів.

Середньозважена ціна на послугу з управління багатоквартирним будинком станом на 01.10.2023 становить 5,569 грн за 1 кв.м (з ПДВ) загальної площі житлового або нежитлового приміщення у будинку.

Проблемні питання галузі житлово-комунального господарства:

- високий ступінь зносу житлового фонду, в тому числі ліфтового господарства, мереж вуличного освітлення, водопостачання та водовідведення, очисних споруд;
- недостатній рівень конкурентного середовища на ринку послуг з управління та утримання будинків, споруд, прибудинкових територій;
- недостатній рівень технічного стану дорожньої інфраструктури;
- недосконалість існуючої системи збору твердих побутових відходів;
- недостатність існуючих площ для утилізації ТПВ.

Зайнятість населення, ринок праці та трудові відносини

Протягом 9 місяців 2023 року послугами Сумської філії Сумського обласного центру зайнятості скористались 7082 зареєстрованих безробітних, що на 20% менше, ніж за відповідний період 2022 року.

Кількість наявних вакансій з початку 2023 року налічувала 4217 одиниць, що на 17% менше, ніж у 2022 році.

Протягом січня-вересня 2023 року за сприянням центру зайнятості працевлаштовані 2179 осіб, із них зареєстрованих безробітних 1630 осіб. Рівень працевлаштування безробітних – 23 відсотків.

Найбільша питома вага працевлаштованих зареєстрованих безробітних припадає на такі галузі економіки, як: переробна промисловість (виробництво) – 21%; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 17%; освіта – 13%; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство – 10%; державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 7%; транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність – 5 відсотків.

Професійна підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації здійснювалися з урахуванням потреб ринку праці. Протягом січня-вересня 2023 року проходили навчання 267 осіб. Ваучер на навчання отримали 395 осіб з числа окремих категорій громадян.

До виконання суспільно корисних робіт залучено 891 особу з числа зареєстрованих безробітних, із них 212 по місту Суми.

Завдяки отриманій безповоротній державній допомозі фізичним особам, суб'єктам господарювання у формі мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, протягом 9 місяців 2023 року 105 отримувачів створили 186 нових робочих місць.

Завдяки активним програмам зайнятості та фінансової підтримки роботодавців, які надає служба зайнятості, 41 роботодавець отримав компенсаційні виплати за працевлаштування 56 зареєстрованих безробітних.

З початку року за працевлаштування 50 внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні 28 роботодавців отримали компенсації витрат на оплату праці.

У I півріччі 2023 року в громаді створено 600 робочих місць, що більше ніж в аналогічному періоді 2022 року на 265 місця.

Серед новостворених робочих місць: 316 – у 55 юридичних осіб та 284 трудових договорів укладено між підприємцями та найманими працівниками.

Найбільше робочих місць створено в торгівлі – 201 (33,5%), у сфері надання медичних послуг – 157 (26,2%), у виробничій сфері – 120 (20%).

За інформацією Головного управління ДПС у Сумській області середньооблікова кількість штатних працівників по СМТГ у грудні 2022 року складала 63,8 тис. осіб, у червні 2023 року – 60,6 тис. осіб. Середня заробітна плата працівників у грудні 2022 році складала 15234 грн, у червні 2023 року – 15390,7 гривень.

Зареєстровано **колективні договори** у 1482 юридичних осіб, з них: 721 – на підприємствах торгівлі та побуту (48,7%), 191 – освіти (12,9%), 138 – на промислових підприємствах (9,3%), 66 – в будівництві (4,5%), 43 – в житлово-комунальному господарстві (3,0%) та інших.

З початку 2023 року надано методичну допомогу щодо змісту, порядку укладання та реєстрації колективних договорів представникам 261 підприємства.

Зареєстровано шляхом внесення інформації про реєстрацію до електронного реєстру та оприлюднення сканованих текстів 98 колективних договорів, змін та доповнень до них, а також угоду між управлінням освіти і науки Сумської міської ради та комітетом Сумської міської організації профспілки працівників освіти і науки України, якими охоплено 13,2 тис. працюючих.

Проаналізовано стан виконання колективних договорів 47 суб'єктів господарювання, сторони, що їх уклали, вважають, що колективний договір виконаний в повному обсязі.

Проблемні питання зайнятості населення та ринку праці:

➤ припинення діяльності підприємств під час воєнного стану через неможливість придбати сировину та засоби виробництва;

➤ обмеження можливості створення нових робочих місць на більшості підприємств та фізичними особами – підприємцями внаслідок відсутності ринків збуту продукції та попиту на виконання робіт, надання послуг;

➤ дисбаланс попиту та пропозиції робочої сили на ринку праці;

➤ нарахування заробітної плати за кваліфіковану працю в мінімальному розмірі, застосування праці в скороченому режимі робочого часу, приховування і видача заробітної плати в «конвертах».

Соціальний захист населення

На надання соціальних послуг та соціальне забезпечення за 9 місяців 2023 року з бюджету СМТГ (з урахуванням коштів іншої субвенції з обласного бюджету) спрямовано 297,2 млн гривень.

На належному рівні в умовах воєнного стану організовано прийом мешканців громади з різних питань соціального захисту, вживаються всі заходи по своєчасній підготовці документів для призначення та виплати державних та місцевих соціальних гарантій, а також з питання отримання гуманітарної допомоги (надано понад 185 тисяч послуг соціального характеру).

З травня 2023 року розпочали роботу «**мобільні соціальні центри**», основним завданням яких є прийом мешканців громади з різних питань соціального захисту населення за місцем їх проживання. Визначено 14 приміщень, в яких будуть працювати «мобільні соціальні центри», в тому числі і в старостинських округах: проведено 56 прийомів в «мобільних соціальних центрах», під час яких прийнято 314 мешканців громади.

35% сімей СМТГ (38 тисяч із 109 тисяч сімей) охоплені системою соціального захисту з питань надання державної підтримки.

Різними видами державної соціальної допомоги користувалися 15% сімей громади, або 14,6 тис. сімей, зокрема з числа малозабезпечених, сімей з дітьми, сімей осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, яким призначено та профінансовано допомоги в сумі 261,8 млн гривень.

На обліку перебуває понад 27 тисяч внутрішньо переміщених осіб (в 6 разів більше ніж до повномасштабного вторгнення рф на територію України). За 9 місяців виплачено допомоги на проживання 15,3 тис. внутрішньо переміщених осіб на 397,1 млн гривень.

Забезпечено оформлення документів для виплати компенсації витрат власникам житла, які безкоштовно прихистили у себе вдома внутрішньо переміщених осіб із постраждалих від війни регіонів: всього до даної бази внесено інформацію про 1 188 житлових приміщень, де розміщуються переселенці, в тому числі протягом звітного періоду мешканці громади надали інформацію про 684 приміщення.

Власники житла, які безкоштовно прихистили у себе вдома внутрішньо переміщених осіб із постраждалих від війни регіонів, можуть отримати грошову компенсацію від держави на покриття витрат та оплату житлово-комунальних послуг. Компенсацію призначено за розміщення 12,7 тис. чол. на суму 7,4 млн гривень (в середньому на місяць звертається до 700 осіб).

Організовано моніторинг потреб мешканців СМТГ шляхом спілкування з громадянами на особистих прийомах, в ході телефонних консультацій, а також під час виходів за місцем їх проживання.

Забезпечено підтримку мешканців громади шляхом запровадження надання додаткових до державних соціальних гарантій, які фінансуються за рахунок коштів бюджету громади: виконуються програми соціального спрямування *«Милосердя»* та *«Соціальна підтримка захисників і захисниць України та членів їх сімей»*.

На виконання програми СМТГ *«Милосердя»*, якою охоплено більше 59 тисяч осіб, за рахунок коштів бюджету громади спрямовано 64,3 млн грн, програми *«Соціальна підтримка захисників і захисниць України та членів їх сімей»* - 185,6 млн грн (охоплено більше 4 тисяч захисників/захисниць України та членів їх сімей).

У зв'язку із війною значна увага міської влади приділяється підтримці членів 4 добровольчих формувань СМТГ. Більше 2 тисяч добробатівців отримали різні види допомог на суму 167,9 млн гривень.

Було організовано роботу з мешканцями громади, житло яких пошкоджено або зруйновано внаслідок збройної агресії рф: 30 представникам постраждалих домогосподарств виплачено одноразову допомогу в сумі 2,2 млн гривень; 18 представникам домогосподарств надано щомісячну допомогу для покриття витрат на проживання (0,2 млн грн). 11 представникам сімей, 14 членів яких загинули внаслідок авіаударів по СМТГ, перераховано матеріальної допомоги в сумі 3,5 млн гривень. 27 мешканців громади отримали матеріальну допомогу за самостійне відновлення житла, пошкодженого внаслідок війни (0,8 млн гривень).

На компенсацію перевізникам за пільговий проїзд окремих категорій громадян спрямовано кошти в сумі 35,6 млн гривень. На виплату компенсації 608 фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, спрямовано 9,1 млн гривень.

Надається матеріальна допомога по оплаті за житлово-комунальні послуги окремим категоріям громадян, так 1 037 осіб отримали допомогу на суму 2,1 млн гривень (сім'ї загиблих в Афганістані воїнів-інтернаціоналістів, Почесні донори України, особи з інвалідністю по зору 1, 2 групи, онкохворі діти та діти, хворі на спінальну м'язову атрофію або бульозний епідермоліз, особи з інвалідністю з дитинства 1 та 2 групи з діагнозом ДЦП та діти з інвалідністю з діагнозом ДЦП).

Щомісячну грошову допомогу дітям з інвалідністю, хворим на рідкісні (орфанні) захворювання, в розмірі 130% прожиткового мінімуму, отримують 19 дітей громади, якої виплачено 0,6 млн гривень.

Для підтримки 397 мешканців територіальної громади, які опинилися в складних життєвих обставинах та яким важко самостійно подолати матеріальні труднощі, було перераховано 1,8 млн гривень матеріальної допомоги, також 20 громадянам надано цільову матеріальну допомогу для проведення невідкладного лікування та вирішення соціально-побутових питань (1,9 млн гривень).

1560 громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи категорії 1 та 2, надано одноразову матеріальну допомогу в сумі 1,8 млн гривень: по 1 674,40 гривень для осіб 1 категорії та 837,20 гривень для 2 категорії.

732 Почесних донори України отримали одноразову допомогу в розмірі 1 тисяча гривень.

Комунальною установою *«Сумський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Берегиня»* надано понад 110 тисяч соціальних послуг 3 259 громадянам. 71 соціальний робітник обслуговують вдома 933 потребуючих, яким надаються понад 30 заходів соціальної послуги догляду вдома, в тому числі 69 осіб з приєднаних до міста громад. Три відділення денного перебування відвідують щоденно понад 120 осіб з інвалідністю та похилого віку. З початку року взято на обслуговування 487 осіб.

Проводяться заняття на факультетах *«Університету третього віку»*, якими в середньому постійно охоплено до 60 слухачів (всього 346 осіб похилого віку є постійними слухачами університету); 23 особам, які проходять процедуру гемодіалізу, надаються послуги *«Соціального таксі»*.

В рамках реалізації спільного проекту з ТОВ «Сумська паляниця» Меморандуму «Соціальний хліб» 300 одиноких громадян щотижня забезпечується хлібобулочними виробами: безкоштовно видається 300 одиниць хліба та 300 батонів (з початку року 24,3 тис. виробів).

В Будинку нічного перебування надано послуги 151 особі. Пунктом обігріву скористалися 78 осіб. Особи, які знаходилися у пункті обігріву, забезпечувалися гарячим солодким чаєм та хлібобулочними виробами. Послугою притулку користуються щодня 35 - 40 бездомних осіб. Проведено понад 200 заходів просвітницького, профілактичного, правового напрямків. Також проводяться майстер-класи, арт-заходи, заходи із трудотерапії та психологічної підтримки осіб.

Для удосконалення якості надання соціальних послуг територіальний центр постійно бере участь у грантових проектах. Від міста-партнера Целле (Німеччина) отримано автомобіль, який буде використовуватися для підвезення отримувачів соціальних послуг до лікувальних закладів та для потреб Будинку нічного перебування; отримано автомобіль від ГО «Ліга соціальних працівників України» для організації роботи Мобільної соціальної служби»; обладнано «Простір соціальної адаптації» за сприяння ГО «Ліга соціальних працівників» за підтримки ПРООН в Україні у межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Уряду Канади; придбано 8 електровелосипедів для соціальних робітників за кошти уряду Німеччини; отримано меблі для Будинку нічного перебування від Французького благодійного фонду «АКТЕД».

На утримання комунальної установи *«Центр учасників бойових дій»* Сумської міської ради спрямовано 3,1 млн грн, надано 26,4 тис. послуг. На обліку в установі зареєстровано 3,1 тис. осіб.

З метою забезпечення комплексного підходу у наданні послуг Захисникам/Захисницям України та членам їх сімей у 2023 році відновлено роботу відділення реабілітації учасників бойових дій, яким надано 7,6 тис. послуг за 3,0 тис. зверненнями отримувачів послуг.

Працівниками Центру проведено 260 різноманітних заходів, в яких прийняли участь 3,3 тис. Захисників України та членів їх сімей, зокрема, майстер-класи, організовано безкоштовні перегляди вистав в театрах міста та концертних програм тощо.

Проблеми галузі (сфери діяльності):

➤ збільшення кількості осіб з числа Захисників/Захисниць України та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників/Захисниць України, які потребують надання психологічної допомоги, оптимізації психоемоційного стану, забезпечення психологічного комфорту в повсякденному житті;

- збільшення кількості осіб, зокрема похилого віку, які потребують соціального супроводу та надання соціальних послуг через повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України;
- збільшення кількості осіб, які вимушено переселилися до СМТГ через активні бойові дії та тимчасову окупацію, спричинені агресією російської федерації;
- загальне підвищення цін на продукти харчування, лікарські засоби, медичні препарати збільшує і кількість осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах, в тому числі і внутрішньо переміщених осіб, що прибувають до СМТГ, та потребують матеріальної допомоги, гуманітарної допомоги та отримання послуг соціального характеру.

Охорона здоров'я населення

Забезпечувалась стабільна робота закладів охорони здоров'я. Видатки за рахунок коштів бюджету СМТГ на галузь «Охорона здоров'я» за 9 місяців 2023 року склали 152,6 млн гривень. Робота галузі характеризується такими основними показниками: проліковано хворих у стаціонарах – на 27,2% більше ніж за 9 місяців 2022 року; кількість відвідувань у поліклініках та ЦПМСД – на 26,3% більше. Для стаціонарного лікування хворих у лікувальних закладах розгорнуто 1440 ліжок.

Усі структурні підрозділи галузі «Охорона здоров'я» щоденно працюють над покращенням, збереженням, а в багатьох випадках і порятунком життя хворих.

З метою покращення матеріально-технічного забезпечення закладів охорони здоров'я за рахунок коштів НСЗУ, коштів бюджету СМТГ, благодійної та гуманітарної допомоги, інших джерел надходжень за оперативними даними було придбано та оприбутковано обладнання та предметів довгострокового користування на суму 192,9 млн грн, проведено капітальні ремонти/реконструкцію на загальну суму 73,3 млн гривень.

Для покращення якості надання медичних послуг в закладах охорони здоров'я у КНП «Центральна міська клінічна лікарня» СМР були проведені наступні заходи, зокрема: розпочато розвиток в напрямку «Трансплантологія»; покладено початок розвитку кардіохірургічного напрямку в Сумській області: на базі лікарні вперше в області проведено оперативне втручання на відкритому серці (пластика мітрального клапана); на відкритому серці - аортокоронарне шунтування; запрацювало нове відділення хірургічного напрямку – відділення судинної хірургії.

У КНП «Клінічна лікарня №4» СМР для покращення надання рентгенологічних обстежень хворим в стаціонарі закладу (вул.Металургів,38) відкрито сучасний рентгенологічний кабінет з новітнім обладнанням. На базі поліклінічного відділення № 1 застосовується новітнє обладнання для фототерапії шкіри – «Апарат ультрафіолетового опромінення дерматологічний UVB-311 Псоролایت 100-4», також на базі поліклінічного відділення КНП «Клінічна лікарня № 4» СМР проводиться діагностика гінекологічних захворювань за допомогою кольпоскопії. Одним із високоефективних, неінвазивних методів реабілітації пацієнтів у відділенні є ударно-хвильова терапія, що є альтернативою хірургічних втручань та блокадам, дає швидке купірування больового синдрому без застосування медикаментів. Для забезпечення комфортних умов перебування пацієнтів в закладі зроблено капітальний ремонт п'ятого поверху поліклінічного відділення №1 (вул.Хворостянка,3) за кошти НСЗУ на суму 1,4 млн гривень.

У КНП «Клінічна лікарня №5» СМР відкрито хірургічне відділення № 4, в складі якого функціонують ортопедо-травматологічні ліжка, в тому числі реабілітаційні. На базі терапевтичного відділення відкриті алергологічні ліжка, що розширять спектр надання медичних послуг. На базі відділень екстреної (невідкладної) допомоги функціонують ліжка невідкладної допомоги. З липня 2023 року розпочато активне використання водолікування та теплолікування в комплексній реабілітаційній практиці. Введено в експлуатацію та широко використовується велодоріжка для визначення толерантності до фізичного навантаження, визначення наявності для диференціальної діагностики ТХС. Система лікування гострих захворювань AMPLYA в відділенні анестезіології з ліжками інтенсивної терапії дозволяє більш якісно надавати медичну допомогу пацієнтам з отруєнням та гострою нирковою недостатністю, які потребують сучасної медичної допомоги по детоксикації організму та підтримці життєво важливих функцій.

У КНП «Дитяча клінічна лікарня Св.Зінаїди» СМР відкрито центр дитячої медичної реабілітації на 20 ліжок, який було розширено до 30 ліжок, а з серпня 2023 року розширено Центр дитячої хірургії ортопедії та травматології на 10 ліжок, де проводиться реабілітація хворих в гострому та підгострому періоді. У закладі впровадженні новітні методики проведення ерготерапії: функціональних ігр з дітьми та методика мобілізації суглобів (центр медичної реабілітації). Центр дитячої хірургії ортопедії та травматології впровадив наступні методики хірургічні: «Лапароскопічне зведення яєчка при абдомінальному крипторхізмі», «Лікування гемангіом у дітей з використанням неодимового лазера».

У КНП «Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії» СМР з метою забезпечення належної акушерсько-гінекологічної та неонатальної допомоги вагітним, роділлям, породіллям, новонародженим з особливо небезпечними інфекціями та для відповідності «Програмі медичних гарантій на 2023 рік» по готовності закладу охорони здоров'я до надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях (пакет № 35) в закладі триває процес створення пологових боксів-операційних з окремим входом для проведення сімейних пологів у пацієнток з інфекційними захворюваннями.

Проблемні питання галузі охорони здоров'я:

- недостатнє оснащення закладів засобами протипожежної безпеки згідно норм та приписів Державної служби з надзвичайних ситуацій;
- необхідність проведення ремонтів приміщень закладів охорони здоров'я для приведення їх до вимог чинного законодавства щодо збереження життя і здоров'я відвідувачів, пацієнтів та персоналу медичних закладів;
- потреба в подальшому оснащенні медичним обладнанням закладів охорони здоров'я;
- низький рівень здоров'я населення та недостатній рівень відповідальності населення за своє здоров'я.

Освіта

Видатки бюджету СМТГ на галузь «Освіта» (без урахування шкіл естетичного виховання) за 9 місяців 2023 року склали 976,3 млн гривень (в т.ч. за рахунок субвенцій з державного бюджету).

Введення в Україні воєнного стану позначилося на всіх сферах людського життя. Особливих змін зазнала і освітня галузь. У воєнний час освіта працює з єдиною метою — щоб дитина перебувала в безпечних умовах та отримувала якісні освітні послуги.

Для координації дій, з метою своєчасного ефективного реагування на можливі надзвичайні ситуації, з керівниками закладів освіти була створена група в Viber та WhatsApp, яка продовжує функціонувати у режимі 24/7.

На території СМТГ функціонують 46 закладів освіти, які надають освітні послуги дошкільнятам. Із них 45 комунальної форми власності (38 закладів дошкільної освіти, 1 навчально-виховний комплекс, 5 початкових шкіл, 1 багатoproфільний навчально-реабілітаційний центр), один – державної (ЗДО Національної поліції України)

В закладах дошкільної освіти відкрито 430 груп, що на 17 груп менше ніж у минулому навчальному році. Із них: раннього віку 88 (80 - загального типу, 1 - санаторна, 2 - спеціальних, 2 - інклюзивних, 3 - короткотривалі); дошкільного віку - 342 (209 - загального розвитку, 55 - груп для дітей з порушеннями мови, 31 - спеціальна, 2 - різновікові, 5 - санаторних, 39 - інклюзивних, 1 - короткотривала).

Усього дошкільну освіту отримують 8132 дитини, що на 698 дітей менше ніж у минулому навчальному році. Із них: раннього віку - 1504 дітей (у групах загального типу - 1435, у санаторних - 5, у спеціальних - 7, у інклюзивних - 2, у короткотривалих - 55); дошкільного віку - 6628 дітей (у групах загального типу - 5508, у санаторних - 77, у спеціальних групах для дітей з порушеннями мови - 649, у спеціальних - 260, у інклюзивних - 83, у різновікових - 35, у короткотривалих - 16).

У 21 закладі освіти для дошкільнят відкрито 41 інклюзивну групу, в яких виховується 85 дітей з особливими освітніми потребами. Мережа інклюзивних груп зростає з кожним роком, так у 2022/2023 навчальному році було 25 груп (46 дітей).

Станом на 01.09.2023 року у СМТГ функціонує 42 заклади загальної середньої освіти різних типів і форм власності, із них: початкова школа – 5 закладів; загальноосвітня школа I - II ступенів – 2 заклади; загальноосвітня школа I - III ступенів – 21 закладів; спеціалізована школа I - III ступенів – 6 закладів; гімназія – 2 заклади; спеціальна школа – 2 заклади; навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I - III ступенів - дошкільний навчальний заклад» - 1 заклад; багатопрофільний навчально - реабілітаційний центр № 1 Сумської міської ради – 1 заклад; 2 заклади приватної форми власності.

У 40 закладах загальної середньої освіти комунальної форми власності функціонує 1064 класів, із яких 133 класи з інклюзивним навчанням та 2 спеціальних класи, з контингентом 28482 учні.

З метою забезпечення якісної підготовки закладів освіти було проведено опитування батьків стосовно їх вибору форми навчання для дітей з 01.09.2023 року. Результати опитування показали, що 54% батьків підтримують організацію освітнього процесу в очній формі, 46% батьків – в дистанційній формі.

Зклади загальної середньої освіти отримали від ЮНІСЕФ 34 School-in-a Box та 234 Bag school для першокласників.

З метою соціальної підтримки вихованців та учнів закладів освіти, які потребують особливої соціальної уваги, оновлено Соціальний паспорт дітей пільгових категорій у закладах освіти СМТГ, кількість яких становить понад 8,6 тис. дітей.

У 2023 році укладено Меморандум про співпрацю між управлінням освіти і науки Сумської міської ради та Всеукраїнським фондом «Крок за кроком». Метою проекту є сприяння розвитку потенціалу педагогічного персоналу закладів дошкільної освіти СМТГ у наданні підтримки дітям дошкільного віку та їхнім батькам для формуванні життєвих навичок в умовах надзвичайної ситуації, створення безпечного простору для грн, навчання та розвитку. Реалізація проекту здійснюватиметься на базі 3 закладів дошкільної освіти (ЗДО №№ 20, 24, 32) протягом 2023 року.

Проведено I етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України. Визначено 24 переможці у 23 наукових секціях, які представлятимуть СМТГ на обласному етапі.

Ведеться постійна робота по облаштуванню та забезпеченню функціонування 48 «Пунктів Незламності», що облаштовані у закладах освіти.

В межах реалізації Всеукраїнського проекту «Клас безпеки» в закладах загальної середньої освіти облаштовуються класи безпеки.

Консультантами Центру професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради (ЦПРПП) проведено тренінгові заняття у рамках програми «Безпечний простір», учительські сесії, засідання Школи педагогічної майстерності для учасників першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2023».

В рамках першого (регіонального) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2023» 17 вчителів СМТГ взяли участь у конкурсному випробуванні «Тестування» за номінаціями: «Захист України», «Фізична культура», «Основи здоров'я», «Початкова освіта».

Консультантами ЦПРПП проведено майстер-клас «Виступаємо публічно, або Секрети успішного оратора», освітній ланч для керівників «На хвилі НУШ: від ідей до практики», засідання фокус-групи учителів-логопедів закладів дошкільної освіти.

Проведено I (міський) етап обласного конкурсу на кращий інтернет-сайт закладу дошкільної освіти у 2023 році. За результатами конкурсу I місце у номінації «Вебсайти закладів дошкільної освіти» здобув ЗДО №12, у номінації «Вебсайти навчально-виховних комплексів: загальноосвітня школа – заклад дошкільної освіти» - СПШ №32.

За підсумками обласного етапу фотовиставки до Дня Соборності України «Україна – це ми!» переможцем стала Сухоженко Аліна, вихованка БНРЦ №1.

Завершено II (обласний) етап МАН, учасниками якого стали 36 учнів СМТГ з 7 шкіл. За результатами оцінок журі, учні сумських ЗЗСО здобули 23 призових місця – (5 – 1 місце, 9 – 2 місце, 9 – 3 місце.)

У I етапі Всеукраїнських учнівських інтернет-олімпіадах взяли участь 47 учнів закладів освіти СМТГ. 3 учнів класичної гімназії стали учасниками 2 етапу олімпіади з біології, 2 учнів ССШ №10 стали учасниками олімпіади з географії.

За підсумками обласного етапу Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» у номінації «військово-історичні музеї» перемогу здобула Пономарчук Катерина (ССШ №10), а у номінації «літературні» друге місце посіла Безкоровайна Єлизавета (ССШ №7).

32 випускники шкіл СМТГ отримали 200 балів за результатами НМТ-2023. 3 випускниці склали НМТ на 200 балів з 2-х предметів: 1 випускниця школи № 9, (українська мова, математика); 2 випускниці Сумської гімназії №1 (українська мова, німецька мова, математика).

Завершився обласний етап Всеукраїнського фестивалю дитячої та юнацької творчості «Чисті роси», номінація «театральне мистецтво» – «Лялькове диво». Конкурсні виступи оцінювалися за вищим та основним рівнями виконавської майстерності у номінаціях: «Театр ляльок», «Сучасний ляльковий театр». На підставі висновків журі обласного етапу фестивалю творчі об'єднання шкіл СМТГ здобули одне перше місце (ССШ №29), три других місця (ССШ №29 та спеціальна школа) та одне третє місце (ССШ №7).

Учні 7-9 класів закладів загальної середньої освіти закладу доєдналися до Всеукраїнського уроку з профорієнтації, що проходив у 2023 році у межах Всеукраїнського проекту з профорієнтації та побудови кар'єри «Обери професію своєї мрії» у рамках Єдиного Телевізійного Марафону.

ДНЗ № 29 прийняв зайняв перше місце за хореографічний номер «Ми майбутнє України» у Всеукраїнському дистанційному багатожанровому конкурсі «ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА» та перше місце у I Всеукраїнському конкурсі вокально-інструментального мистецтва імені Миколи Лисенка «Ой, Заграйте, Музиченьки» за розвиваючу казку «Пригоди дівчинки Марійки».

З метою забезпечення дітей від небезпек сьогодення, інспекторами Сумського районного управління ГУ ДСНС України у Сумській області проведено серію пізнавальних заходів для учасників освітнього процесу закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Навчальний онлайн-курс «Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами» пройшли 3312 працівників закладів освіти.

На базі ЦПРПП відбулася огляд-виставка «Універсальний дидактичний посібник – дітям дошкільного віку». Творчі доробки представили заклади освіти СМТГ.

Відбувся I (міський) етап дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Випробувати власні сили зголосились 12 роїв із 10 закладів загальної середньої освіти СМТГ. Змагання відбувалися у 3-х вікових категоріях: молодша, середня та старша. У загальному підсумку переможцями I (міського) етапу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») стали: молодша вікова група – рій «Варта» Стецьківського ЗЗСО; середня вікова група – рій «Сокіл» ССШ №9; старша вікова група – рій «Січові орли» Стецьківський ЗЗСО.

Учитель предмету «Основи здоров'я» ЗОШ №24 Тетяна Густей посіла II місце та отримала звання лауреата у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року -2023».

Проведено Всеукраїнський логопедичний фестиваль «ЛОГОФЕСТ – 2023», організований СумДПУ ім. А.С.Макаренка (кафедра логопедії) та управлінням освіти і науки Сумської міської ради.

Станом на 01.09.2023 найпростіші укриття наявні у 23 закладах загальної середньої освіти, 26 закладах дошкільної освіти, 4 закладах позашкільної освіти.

За рахунок коштів бюджету розвитку бюджету СМТГ, власних надходжень на придбання обладнання і предметів довгострокового користування, здійснення капітальних ремонтів та реконструкції/реставрації закладів освіти спрямовано 72,9 млн гривень. В тому числі видатки на виконання ремонтних робіт підвальних приміщень закладів освіти з пристосування їх для використання як укриттів склали 50,7 млн грн, в т.ч. за рахунок субвенції з державного бюджету на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти - 4,6 млн гривень.

Проблемні питання галузі освіти:

- обмежені технічні можливості у педагогів для якісної організації здобуття загальної середньої освіти, зокрема в умовах воєнного стану та карантинних обмежень;
- відсутність нових інструментів громадської участі та можливості у активних учнів через конкурс отримати кошти на реалізацію власних ідей для розвитку своїх шкіл та побудови спільноти активних молодих громадян;
- низький рівень створення інклюзивного середовища у закладах освіти, відсутність медіатек у закладах загальної середньої освіти, де є класи з інклюзивним навчанням, відсутність у більшості закладів умов для безперешкодного доступу учасників освітнього процесу до приміщень закладів освіти;
- необхідність застосування диференційованого підходу до дітей з особливими освітніми потребами для допомоги в підтримці кожній дитині відповідно до її потреб у закладах освіти;
- неналежний стан приміщень харчоблоків та застаріле технологічне обладнання харчоблоків, що унеможливає забезпечення повноцінного, якісного, здорового харчування учасників освітнього процесу;
- необхідність продовження поліпшення технічного стану об'єктів цивільного захисту населення у закладах освіти (укриттів, засобів оповіщення населення) від загроз воєнного, техногенного та природного характеру;
- неналежний стан або відсутність пожежної сигналізації в закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти;
- зношеність внутрішніх мереж електропостачання, тепло-, водопостачання та водовідведення.

Культура, туризм

Видатки бюджету СМТГ на галузь «Культура і мистецтво» (з урахуванням шкіл естетичного виховання) за 9 місяців 2023 року склали 61,2 млн гривень.

Галузь культури СМТГ у 2023 році стабільно функціонувала, мережу закладів - оптимізовано. Наразі культурно-освітні та дозвіллієві послуги населенню надають 27 закладів культури: 5 мистецьких шкіл, центр культури і дозвілля, 5 клубних установ у старостинських округах та 16 публічних бібліотек.

За 9 місяців 2023 року відбулося покращення матеріально-технічної бази закладів культури на суму 0,2 млн грн, зокрема: від Всеукраїнської бібліотечної асоціації було передано Сумській публічній бібліотеці меблі, ноутбуки та інше комп'ютерне обладнання, індивідуальні медичні аптечки; відбулося поповнення бібліотечних фондів за рахунок подарованих читачами книг; в подарунок від відвідувачів ДМШ № 1 отримала меблі, ДМШ №2 – піаніно, ДМШ № 3 – гітару; клубним установам сіл Верхнє та Нижнє Піщане було передано 2 генератори в якості гуманітарної допомоги; за рахунок коштів бюджету СМТГ для Сумської публічної бібліотеки придбано бездротовий маршрутизатор для покращення роботи інтернету, для ДМШ №1 - придбано комп'ютер.

Проведено ремонтні роботи за рахунок коштів бюджету СМТГ в ДМШ № 4, центрі культури і дозвілля, Великочернечинському будинок культури та Піщанському клубі «Супутник» та електромонтажні роботи в центрі культури і дозвілля та дитячій бібліотеці-філії № 3 ім. О.П. Столбіна на загальну суму 0,7 млн гривень.

Показники роботи бібліотек все ще різняться від довоєнних, але у порівнянні з аналогічним періодом 2022 року є значно збільшились: кількість читачів – на 27,3% (61,0 тис. чол.), відвідування на 50,8% (319,3 тис. разів), книговидача – на 52,8% (1,2 млн видань). Активність в інтернет просторі також є результативною: показник онлайн відвідувань – 87,5 тис. разів (+45,8%); кількість запропонованого інтернет-аудиторії бібліотечного контенту перевищує 10,0 тис. одиниць.

Рівень освітніх послуг, які надаються мистецькими школами, залишився стабільно високим. Контингент учнів вдалося стабілізувати. Наразі він складає 1640 учнів. (+3,3%).

Показники активності участі вихованців мистецьких шкіл у конкурсних заходах у 2023 році значно зросли (більше ніж у два рази: 653 учасника та 634 переможця з показником результативності 97,1 відсотка).

Серед перемог юних сумчан – Гран-Прі в міжнародних конкурсах у Грузії, Канаді, Болгарії та Хорватії; I-ші та II-гі місця у міжнародних конкурсах в Польщі, Туреччині, Чехії, Болгарії, Італії, Австрії, Великій Британії, Канаді, Словенії, США.

35 випускників сумських мистецьких шкіл продовжили здобувати фахову освіту у вищих навчальних закладах України.

Проводились офіційні заходи з нагоди державних свят та відзначення Дня міста Суми. Всього було проведено 16 загальноміських культурно-мистецьких заходів, якими охоплено понад 6,8 тис. громадян. Заходи проводились з дотриманням вимог безпеки в умовах воєнного стану та уникаючи великого скупчення людей.

Закладами культури було проведено 37 благодійних культурно-мистецьких ярмарків та акцій, у ході яких було зібрано 327,4 тис грн на підтримку Збройних Сил України та на допомогу жителям Херсонщини. До заходів долучились понад 10,0 тис. небайдужих громадян. Головною темою усіх проведених заходів стало піднесення іміджу Збройних Сил України та віра в Перемогу, а одним з головних напрямків діяльності галузі - піднесення національного духу, єдності та патріотизму населення.

Серед важливих подій та досягнень галузі було:

- проведення відкритого творчого конкурсу на створення логотипу Сумської публічної бібліотеки, у якому взяли участь 25 авторів, які представили 46 ескізів, серед яких обрали переможця;

- робота «Мобільних соціальних центрів» при публічних бібліотеках;

- цикл благодійних концертів на підтримку ЗСУ за участі клубних установ та колективів художньої самодіяльності старостинських округів;

- активізація гурткової роботи Центру культури і дозвілля Сумської міської ради у напрямку психологічної підтримки внутрішньо переміщених осіб та організації дозвілля дітей цієї категорії громадян;

- відкриття нових клубних формувань при клубних установах (збільшення кількості на 5 одиниць);

- презентація творчих робіт учнів Сумської дитячої художньої школи ім. М. Г. Лисенка на міжнародній виставці, присвяченій війні в Україні, в м. Люблін (Польща);

- проведення у приміщенні Сумського обласного художнього музею ім. Н. Онацького благодійного мистецького марафону «Вистоїмо! Допоможемо! Переможемо!» та циклу майстер-класів викладачів ДХШ ім. М. Г. Лисенка.

Ситуація з охороною об'єктів культурної спадщини змін не зазнала: на державному обліку знаходяться 124 пам'ятки (19 археологічних, 85 - історичних, 15 - монументального мистецтва, 4 - садово-паркового мистецтва та 1 науки і техніки). Процес паспортизації за об'єктивних обставин було призупинено у 2022 році (на даний час паспортизовано 68 об'єктів). У 2023 році паспортизація не відбувалась.

Наразі головним питанням є збереження культурної спадщини від руйнування. На даний час залишається зруйнованою пам'ятка історії місцевого значення «Братська могила радянських воїнів» в с. Битиця.

З метою **розвитку туризму** та створення позитивного і конкурентоспроможного образу міста для місцевого жителя, туриста та підтримки патріотичного духу сумчан створено фото та відео контент, який використовується в соціальних мережах. Ведеться робота у сфері маркетингових комунікацій - ведуться та наповнюються сторінки в Facebook, Instagram, Telegram. Використовуються інструменти digital маркетингу для більш якісної взаємодії з цільовою аудиторією та ефективності туристичної галузі міста. Постійно оновлюється та наповнюється туристичний портал «Відвідайте Суми» (<https://visit.sumy.ua/>). З метою популяризації веб-сайту "Відвідайте Суми" серед іноземних туристів, було проведено переклад сайту на англійську мову та планується переклад на ще дві мови протягом 2023-2024 років.

За плідну співпрацю у сфері розвитку міста через просування Бренду до Дня підприємця було нагороджено два підприємці.

Комунальною установою «Агенція промоції «Суми» Сумської міської ради за звітний період було реалізовано різноманітні проекти, які проводились як у приміщенні муніципальної галереї, так і за її межами проведено: 34 виставки, 30 творчих майстер-класів, 22 тренінги з психології, 14 науково-інформаційних лекцій. Всього за цей період галерею відвідали 17,9 тис. чоловік.

Також були реалізовані наступні заходи: два грантові проекти «Костюмована екскурсія вулицями міста», «Архітектурна спадщина міста Суми»; он-лайн конкурс «Наша історія кохання»; фестиваль «Фієрія Успіху»; благодійний концерт Ігоря Березюка; два благодійних аукціони на підтримку ЗСУ; випущено буклет з перейменованими назвами вулиць міста Суми; благодійна акція «Пакунок вдячності для Захисника»; фестиваль «Ніч Музеїв»; благодійний захід «Відчуй Харків»; он-лайн конкурс «Дитячий QUIZ»; велоквест «VeloLife»; акція «Вони досі у полоні»; творчий вечір пам'яті Василя Будяньського.

Агенцією організовано та проведено 44 екскурсії: 18 тролейбусних екскурсій «Історія та архітектура міста Суми»; 3 костюмованих екскурсії «Містичні Суми»; 23 пішохідних екскурсії по вул. Троїцька «Архітектурна спадщина міста Суми», центральною частиною міста «Суми: від давнини до сьогодення» та контактними скульптурами «Відчуй місто на дотик».

Проблемні питання у сфері культури та туризму:

- застаріла матеріально-технічна база закладів культури, необхідність проведення капітальних та поточних ремонтних робіт в закладах культури;
- необхідність оновлення бібліотечних фондів;
- необхідність комп'ютеризації сільських бібліотек;
- відсутність облікової документації на велику кількість об'єктів культурної спадщини;
- низький рівень та мала кількість об'єктів туристичної інфраструктури;
- недостатня кількість музеїв тематичного спрямування;
- недостатній рівень доступності в туристичній сфері;
- відсутність відновлення об'єктів архітектурної спадщини;
- недостатній рівень інновацій в туристичній галузі.

Фізична культура і спорт

Видатки бюджету СМТГ на галузь «Фізична культура і спорт» за 9 місяців 2023 року склали 52,2 млн гривень.

Галузь «Фізична культура і спорт» має досить високий рівень розвитку. Мережа галузі налічує 17 закладів, з яких: 7 – утримуються за рахунок коштів бюджету СМТГ (КДЮСШ «Суми», ДЮСШ з вільної боротьби, КДЮСШ єдиноборств, СДЮСШОР В.Голубничого з легкої атлетики, КДЮСШ № 1, КДЮСШ № 2 управління освіти і науки, міський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»), 10 закладів отримують фінансову підтримку з бюджету СМТГ (КДЮСШ «Україна» ім. О. КУЛИКА, ДЮСШ «Спартаківець», МДЮСШ «Спартак», МДЮСШ СОО ВФСТ «Колос», КДЮСШ «Авангард», комунальні підприємства «Муніципальний спортивний клуб з хокею на траві «Сумчанка», «Муніципальний спортивний клуб «Тенісна Академія», ФК «Суми», ГО «Гандбольний клуб «Суми-У», ГО «ДЮСК «БаЛу»).

Загальна кількість осіб, які охоплені фізкультурно-оздоровчою діяльністю – 49,6 тис. осіб, з них дітей і підлітків віком від 6 до 18 років – 22,7 тис. осіб.

Для занять фізичною культурою та спортом в користуванні мешканців міста є 139 площинних спортивних споруд, в тому числі: 9 майданчиків з тренажерним обладнанням, 18 тенісних кортів, 14 футбольних полів, 2 мультимайданчики, 96 інших спортивних майданчиків.

У місті функціонує 22 дитячо-юнацькі спортивні школи, в яких 379 тренерів-викладачів проводять роботу з 6,6 тис. вихованців за 49 видами спорту, з яких присвоєно спортивні розряди: 6 майстрів спорту України міжнародного класу (авіамоделльний спорт, греплінг, стронгмен, армспорт); 20 майстрів спорту України (дзюдо, радіоспорт, кінний спорт, біатлон, легка атлетика, армспорт, карате, важка атлетика, лижні гонки, греплінг, пауерліфтинг, фрі-файт, ковзанярський спорт), пара армрестлінг; 170 кандидатів в майстри

спорту України; 209 спортсменів перших розрядів; 244 других, третіх та юнацьких спортивних розрядів.

У місті працює міський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», у підпорядкуванні якого 7 клубів за місцем проживання та стадіон «Авангард» з тренувально-спортивним комплексом. З метою активізації фізкультурно-оздоровчої роботи за місцем проживання працюють групи: туристичний клуб, велоклуб «Суми», група загально-фізичної підготовки, три групи з футболу ветеранів, міні-футболу та плавання. Центром проведено 24 з 30 різнопланових фізкультурно-оздоровчих заходів, в яких взяли участь 710 мешканців міста: «Веселі старт», вуличний футбол, настільний теніс, шахи, шашки, спортивний туризм, дартс, велоспорт та спартакіаду «Тато, мама, я – спортивна сім'я», артбол, бадмінтон.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації із запланованих 77 заходів проведено 73 заходів (94,8%), а саме: 35 чемпіонатів, кубків (міні-футбол, спортивна аеробіка, художня та спортивна гімнастика, футзал, футбол, баскетбол, боротьба самбо, вільна та греко-римська боротьба, плавання, теніс, жим штанги лежачи, кінний спорт, пляжна боротьба, важка атлетика та інші); 12 навчально-тренувальних зборів: зі спортивної аеробіки, футзалу, вільної боротьби, спортивної гімнастики, легкої атлетики, дзюдо, кульової стрільби, біатлону, пауерліфтингу, пляжної боротьби, баскетболу, футболу; забезпечено участь провідних спортсменів міста та їх тренерів у 26 змаганнях різних рівнів (зі спортивної аеробіки, волейболу, боротьби самбо, вільної боротьби, спортивної гімнастики, баскетболу, греплінгу, стрільби з луку та інші).

На території міста функціонує 45 спортивних клубів, з яких 13 – фізкультурно-оздоровчої та 32 – спортивної та фізкультурно-оздоровчої спрямованості, в яких займається близько 9 тисяч осіб. У місцях масового відпочинку (стадіон «Авангард», озеро Чеха та міському парку відпочинку ім. Кожедуба) та за місцем проживання працює 6 груп оздоровчого напрямку, в яких займається 170 мешканців міста.

Кращі досягнення сумчан: Бесараб Назар, Писаненко Альона, Серік Ярослав та Серік Ольга, Сергієнко Софія, Кунда Євгенія, Фоменко Карина – чемпіони та призери міжнародних змагань зі спортивної аеробіки (Словаччина), Аміна Накопюк, Олена Сушко, Дмитро Баранов та Кирило Горобець – чемпіони Світу, Вікторія Синівіна та Дар'я Чібісова – срібні призери чемпіонату Світу та Вадим Жуков бронзовий призер чемпіонату Світу з панкратіону (Узбекистан), Назар Вісков – чемпіон Кубка Європи з дзюдо, Анастасія Антіпіна – призерка Кубка Європи з дзюдо (Словенія), Єгор Крупських – чемпіон Світу з сумо (Японія).

Гравчині КП «МСК з хокею на траві «Сумчанка» посіли III місце на чемпіонаті Європи, що відбувся в м. Валч (Польща). У 2023 році МСК «Сумчанка» стала чемпіоном України з хокею на траві серед жіночих команд.

Комунальне підприємство «Муніципальний спортивний клуб «Тенісна Академія» Сумської міської ради здійснює безкоштовний тренувальний процес для вихованців Академії на власній базі у літній період 5 разів на тиждень. Загалом навчається 205 дітей віком від 5 до 18 років. Кращими вихованцями стали: Довгопол Єлизавета – чемпіонка міжнародних турнірів (Канада), Олійник Іван – чемпіон міжнародного турніру (Естонія), Шилов Георгій – чемпіон міжнародних змагань (Чехія та Хорватія), Гриценко Софія – чемпіонка турнірів до 16, до 18 років (Великобританія), Лемішко Матвій – чемпіон України до 16 років у змішаній парі, переможець турнірів (Італія). Підприємством проведено 10 спортивно-видовищних та культурно-масових заходів, спрямованих на пропаганду здорового способу життя, занять тенісом.

За високі досягнення в спорті, прославлення міста Суми на всеукраїнському та міжнародних рівнях виплачувалися стипендія Сумської міської ради 24 спортсменам та премія 5 тренерам.

За рахунок коштів бюджету розвитку бюджету СМТГ на придбання обладнання та інвентарю для відновлення матеріально-технічної бази дитячо-юнацьких спортивних шкіл спрямовано 0,9 млн гривень.

Проблемні питання галузі фізичної культури і спорту:

- недостатня кількість сучасних спортивних комплексів для підготовки спортсменів, проведення змагань, у тому числі всеукраїнського та міжнародного рівнів (необхідність створення критого мініманежу з біговими доріжками та футбольним полем для навчально-тренувальних занять вихованцям ДЮСШ, покращення та благоустрій застарілих тенісних кортів, будівництво стадіону з хокею на траві тощо);
- недостатня кількість сучасних спортивних майданчиків, здатних задовольнити потреби жінок і чоловіків різного віку у щоденній руховій активності;
- недостатній рівень інформування суспільства про перспективи та привабливість спортивної кар'єри, що зменшує мотивацію населення до систематичних занять фізичною культурою і спортом;
- невідповідність матеріально-технічної бази для забезпечення фізкультурно-оздоровчої діяльності потребам населення за місцем проживання, роботи та в місцях масового відпочинку;
- недостатній рівень забезпечення спортивним інвентарем та обладнанням закладів, що здійснюють розвиток фізичної культури і спорту в СМТГ.

Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Діяльність **відділу молодіжної політики Сумської міської ради** спрямована на необхідності самореалізації та розвитку потенціалу молоді громади, її участі та інтеграції у суспільне життя, що розвиватиме їх національну свідомість на основі суспільно-державних цінностей та відповідального громадянства, надаватиме молоді можливості для успішної реалізації і соціалізації, підвищить рівень їх громадянських компетентностей, спроможності бути самостійними, життєстійкими, активними, патріотичними і відповідальними учасниками суспільного життя.

Протягом звітного періоду організовано та проведено 26 молодіжних заходів на території СМТГ, в яких взяли участь 1475 осіб, зокрема з метою національно-патріотичного виховання молоді, підвищення рівня екологічної культури молоді, покращення екологічної ситуації в громаді, підвищення рівня компетентції студентів, спрямованої на здобуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза системою освіти, розвиток неформальної освіти та студентського самоврядування.

Для створення інформаційного простору для обізнаності молоді щодо можливостей міжнародного співробітництва відбулася зустріч «Можливості для молоді від ЄС».

З метою популяризації здорового способу життя проведено тренінг з першої домедичної допомоги, школу психоемоційної рівноваги, фітнес тренування на батуті та молодіжний забіг «Sunny Color Run».

Для збільшення частки молоді, залученої до заходів громади, проведено конкурс соціальних відеороликів «Я і Кобзар», презентація-тренінг молодіжної ради при Сумській міській раді, шоу-проект «Ганцюй під українську», пейнтбольний турнір та настільну гру.

Для відзначення кращих молодих спеціалістів, які мають визначні досягнення та здобутки у різних сферах суспільного життя, у галузі громадської, волонтерської, наукової, творчої, соціальної діяльності та виховання активної громадянської позиції молоді проводився міський конкурс «Молодіжна еліта» у 7 номінаціях: «Лідер учнівського самоврядування», «Охорона здоров'я», «Громадський діяч у сфері молодіжної політики», «Лідер студентського самоврядування», «Наукова діяльність», «Волонтерська діяльність», «Культурно-мистецька діяльність». Переможці відзначені грошовою винагородою у сумі 15,0 тис. грн кожен.

Забезпечено участь відокремленого підрозділу Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Пласт-НСОУ» м.Суми у таборванні «Берег ріки 2023».

З метою відзначення Дня молоді організовано та проведено програму заходів «МолоДій».

КУ «Молодіжний центр «Романтика» СМР протягом звітного періоду було реалізовано 71 захід, які відвідали понад 3,0 тис. осіб. Заходи були спрямовані на національно-патріотичне виховання молоді, популяризацію здорового способу життя. Також проводились культурно-дозвілєві заходи та заходи неформальної освіти.

Під час реалізації молодіжної політики на території СМТГ співпрацювали з громадськими організаціями: «Мереживо», «ПЛАСТ», «Арт-Хвиля», «Рейс проджект», «Сумщина молода», «Смілива молодь Сумщини», «Молодіжні працівники України», «Національна асамблея студентів України», «Молодіжне ком'юніті», «Конотопський ІТ Cluster» та «Рух Олександра Педана JuniorS».

В Управлінні «Служба у справах дітей» Сумської міської ради на обліку знаходилось 289 дітей (+7,4% до відповідної дати 2022 року), з них 228 дітей, які перебувають під опікою (+0,4%). Було взято на облік 25 дітей, які залишилися без піклування батьків. Всім було надано статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Із них: 14 – влаштовано під опіку, 8 – до державних закладів, 3 – влаштовано у патронатні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу.

Функціонує 5 дитячих будинків сімейного, у яких виховується 35 дітей, та 10 прийомних сімей (+25,0%), на вихованні яких перебуває 16 дітей.

На обліку дітей, які можуть бути усиновлені, перебуває 44 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (-2,2%), на обліку кандидатів в усиновлювачі перебуває 10 кандидатів. Протягом звітнього періоду усиновлено 9 дітей - сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

З метою контролю за умовами утримання і виховання дітей систематично здійснюється перевірка умов проживання дітей. За 9 місяців 2023 року було здійснено 165 обстежень. З батьками проведено роз'яснювально-профілактичні бесіди, з метою підвищення їх виховного потенціалу, розвитку батьківської компетентності.

Проведено святкові заходи для дітей, які перебувають на обліку в управлінні «Служба у справах дітей» (охоплено 91 дитина).

Протягом 9 місяців 2023 року соціальними послугами **Сумського міського центру соціальних служб** охоплено 885 сімей/осіб, в яких виховується 1183 дітей. Серед найбільш затребуваних послуг залишається: послуга інформування, консультування, соціальний супровід, соціальна профілактика та представництво інтересів.

Актуальною залишається здійснення роботи по підготовці кандидатів в прийомні батьки, батьки - вихователі для подальшого створення прийомної сім'ї та влаштування дітей - сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в сімейні форми виховання. В місті Суми функціонувало 15 прийомних сімей/дитячих будинків сімейного типу та 5 сімей патронатних вихователів, 24 сім'ям опікунів/піклувальників надавалась послуга соціального супроводу. 1 прийомна родина припинила своє функціонування. Тим не менше, кількість бажаючих створити прийомну родину або дитячий будинок сімейного типу не зменшується, підбір кандидатів в батьки - вихователі триває.

За 9 місяців 2023 року діючим 18 наставникам (з яких 8 перебувають за кордоном) надавалась послуга консультування.

Продовжувалась робота в напрямку попередження та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі. Створено та успішно працюють два сервіси: Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги та Служба «Денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». Так, з початку поточного року роботою вище зазначених сервісів охоплено 372 сім'ї/особи, які постраждали від жорстокого поводження та насильства, в тому числі 2 дітей.

За звітній період кількість клієнтів **комунальної установи «Центр матері та дитини»** становить 22 особи, які стовідсотково отримали послугу тимчасового проживання. З клієнтами проводилися індивідуальні та групові заняття з курсу «Школа молоді матері» (набуття навичок по догляду за дитиною), «Усвідомлене материнство» (формування материнського потенціалу, батьківської відповідальності), тренінги: «Розвиток дитини раннього віку», «Світ гри в житті дитини», «Планування особистого бюджету – стабільність в родині», «Побудова життєвих планів». Також було проведено святкові заходи до Різдва, Великодня та Дня рідної мови. З початку року до установи поселено 10 жінок та 12 дітей.

В громаді проживає 1 214 **багатодітних сімей**, в яких виховується 3 935 дітей, в тому числі 54 родини, де виховується 5 і більше дітей. Із загальної кількості сімей отримують допомогу малозабезпеченим сім'ям 222 родини, допомогу при народженні дитини – 95

жінок, допомогу на дітей одиноким матерям – 39 жінок, допомогу на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, а саме на третю і кожен наступну дитину до досягнення дитиною 6 річного віку – 713 родин.

З метою стимулювання дітей з багатодітних сімей до здобуття вищої освіти, дітям з багатодітних сімей, які в 2023 році вступили до вищих навчальних закладів, за кошти бюджету громади виплачується матеріальна допомога в розмірі прожиткового мінімуму для осіб відповідної вікової категорії.

Діти пільгових категорій, зокрема, учасників бойових дій, з інвалідністю, з багатодітних сімей (5 і більше дітей), малозабезпечених сімей забезпечувалися оздоровленням та відпочинком. Всього ж з початку оздоровчої кампанії 2023 року на відпочинок та оздоровлення направлено 86 дітей пільгових категорій (7 дітей до Німеччини, 5 - до Міжнародного дитячого центру «Артек», 74 – до дитячих закладів, розташованих в карпатському регіоні, які обрали батьки). У зв'язку з існуючою загрозою ракетних ударів відкриття закладів оздоровлення та відпочинку дітей на території СМТГ не проводилось.

Отримано інформацію про 758 випадків **вчинення домашнього насильства** відносно 594 осіб, в т.ч. щодо 93 осіб насильство вчинялось неодноразово. Всіх постраждалих проінформовано про заклади, в яких вони можуть отримати допомогу, про можливість тимчасового проживання в Сумському обласному центрі соціально-психологічної допомоги.

З особами, які спричинили насильство, проведено профбесіди, їх офіційно попереджено про недопустимість таких дій, складено протоколи про вчинення адмінправопорушення, винесено 441 терміновий заборонний припис. На обліку поліції перебувають з приводу вчинення домашнього насильства 353 кривдника.

Проводяться просвітницько-профілактичні заходи щодо популяризації сімейних цінностей, забезпечення рівних прав жінок і чоловіків, запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми. Налагоджено співпрацю з закладами освіти, культури, охорони здоров'я, громадськими організаціями.

Проблемні питання у сфері підтримки сім'ї, дітей та молоді:

- недостатньо свідомий вибір професії молоддю після закінчення закладів середньої освіти;
- складність працевлаштування та пошуку першого робочого місця молоді;
- низький рівень участі молоді у суспільно-політичному житті громади у формуванні політики з питань, що впливають на її життя;
- недостатня налагодженість постійної партнерської співпраці з інститутами громадянського суспільства, що мають відігравати вирішальну роль у формуванні системи національно-патріотичного виховання;
- розповсюдження негативних соціальних явищ серед дітей та молоді;
- обмеженість державної підтримки на забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, що перебувають на квартирному обліку;
- обмеженість можливості працевлаштування батьків, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- складність влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування старшого віку, сімейних груп, які перебувають у закладах інституційного догляду до сімейних форм виховання;
- недостатній рівень попередження сімейного неблагополуччя, посилення відповідальності батьків за виховання дітей, відновленням виховної функції сім'ї та повернення до біологічних сімей дітей після перебування у закладах державного утримання;
- низький виховний потенціал деяких сімей, в наслідок чого, діти вилучаються з біологічних родин та потребують подальшого тимчасового влаштування до інституційних закладів та альтернативних форм сімейного виховання (приймні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, сім'ї патронатних вихователів);
- недостатність популяризації послуги з наставництва;
- низький рівень доходів багатодітних сімей в розрахунку на 1 особу, і як наслідок, недостатня платоспроможність в зв'язку з постійним зростанням цін на товари та послуги;
- існування домашнього насильства та торгівлі людьми.

Громадянське суспільство, інформаційний простір, інформаційні технології

Інформаційний простір

Здійснюється цілеспрямована робота в сфері інформаційного забезпечення мешканців територіальної громади щодо діяльності Сумської міської ради, її виконавчого комітету та міського голови, а також актуальних питань життєдіяльності громади, області та держави в цілому.

В рамках виконання цільової програми «Воєнний стан: інформування Сумської міської територіальної громади» у 2023 році мешканцям громади продовжувалась надаватись оперативна та достовірна інформація про діяльність влади СМТГ в умовах воєнного стану, зокрема, щодо вирішення безпекових питань, оголошення повітряних тривог, життєдіяльності громади, роботи закладів охорони здоров'я, громадського транспорту, надання гуманітарної допомоги, підтримки ВПО, ЗСУ та підрозділів територіальної оборони, допомоги постраждалим від ворожих обстрілів тощо.

З метою більш оперативного інформування мешканців значно більше уваги було приділено соціальним мережам. Продовжує зростати кількість підписників на телеграм-канал «Сумська міська рада інформує» – до 6,2 тисяч. На ньому систематично та оперативно оновлювалася уся інформація, яка потребувала широкого оповіщення, допомагаючи охопити більшу цільову аудиторію разом з офіційним акаунтом Сумської міської ради та міського голови у Фейсбук. Кількість підписників останнього збільшилась до понад 57 тисяч. Також діє телеграм-канал міського голови, на який підписано понад 8,2 тисяч користувачів.

Забезпечується ведення акаунту «Сумська міська рада» у Фейсбук, де нині нараховується близько 15 тисяч читачів (+1,1 тис.). Тут поширюються новини з офіційного сайту Сумської міської ради, міського голови, надаються відповіді на запитання та коментарі користувачів. Також діє акаунт управління суспільних комунікацій (майже 500 користувачів).

При Сумській міській раді акредитовано 40 журналістів періодичних видань і телерадіокомпаній, електронних медіа, які запрошуються на всі загальноміські заходи, засідання постійних депутатських комісій, виконавчого комітету, сесії Сумської міської ради тощо. Для представників медіа організуються брифінги, прес-тури, прес-конференції та інші медіа-заходи з врахуванням вимог воєнного стану (100 заходів з початку 2023 року), готуються прес-релізи, інформаційні повідомлення та коментарі.

Організуються виступи членів виконавчого комітету, посадових осіб структурних підрозділів, депутатів міської ради на радіо та телебаченні. Забезпечено функціонування системи інформаційного обміну з місцевими медіа через соціальні мережі.

Діяльність Сумської міської ради, її виконавчого комітету, структурних підрозділів висвітлюється на телеканалах АТБ, СТС, FM-радіо, в газеті «Всі-Суми Панорама Медіа».

Також щодня на FM-радіо звучать випуски стислих новин про діяльність міської ради.

Здійснюється адміністрування офіційного веб-сайту Сумської міської ради. З метою поліпшення інформування мешканців про діяльність органів місцевого самоврядування створюються нові рубрики та сторінки відповідно до потреб структурних підрозділів, комунальних підприємств; збільшено обсяг інформації, яка стосується дій громадян під час особливого періоду. Діє розділ «Суми: воєнний стан», де зібрані тематичні інформаційно-роз'яснювальні матеріали, новини та нормативні акти. Щодня на Інформаційному порталі Сумської міської ради розміщується до 8-10 повідомлень у рубриці «Новини», а також матеріали виконавчих органів Сумської міської ради та комунальних підприємств за напрямками їх діяльності, здійснюються онлайн-трансляції, існує архів відеоматеріалів тощо. Щотижня у новинній стрічці сайту – близько 50 інформаційних повідомлень.

Новини з офіційного сайту систематично поширюються/передрукуються іншими інтернет-ресурсами, у тому числі й всеукраїнськими. Крім того, їх оприлюднювали на своїх шпальтах друковані медіа. Таке поширення окремих новин медіа доходило до 10-15 джерел.

Кількість публікацій на сайті, пов'язаних із висвітленням діяльності Сумської міської ради, її виконавчого комітету, структурних підрозділів та міського голови, склала 29,9 тис. (наростаючий показник, 2,9 тис. від початку року).

На сайті також створено постійний банер «Суми: мапа укриттів» та розділ, присвячений відновленню пошкодженого майна мешканців громади внаслідок обстрілів рф.

У мережі Youtube діє канал Сумської міської ради, де розміщуються відеоматеріали з діяльності органу місцевого самоврядування, а також відеопроєкти «Сумчани. Творці перемоги», «#Суми_дерусифікація» та інші.

Кількість переглядів відеоматеріалів на каналі з початку 2023 року – 1150,7 тис. (наростаючий показник, +99,0 тис.).

Триває оновлення матеріалів акаунту «Виконавчий комітет Сумської міської ради» та виконавчих органів Сумської міської ради і комунальних підприємств на Єдиному веб-порталі відкритих даних.

Систематично розробляються та реалізуються інформаційні кампанії для мешканців громади щодо дій під час воєнного стану, безпеки життя, енергоощадності, вшанування пам'яті загиблих та інші. Серед таких: «Сумчанам про важливе» (відео- та інформаційні матеріали щодо важливих подій та новин з життя громади), «Мапа укриттів» (постери з QR-кодами на мапу укриттів та сховищ), «Бюджет СМТГ – 2023» (постери з інформацією про витрати з бюджету громади на пріоритетні напрямки), «Герої не вмирають!» (постери із розповідями про життя та бойовий шлях загиблих мешканців – захисників України сумчан), «Творці Перемоги!» (відеоінтерв'ю з сумчанами, які беруть участь у війні проти російського агресора) та інші. Всі вони набувають популярності та поширення серед мешканців громади, у т. ч. у соціальних мережах та використовуються іншими медіа.

До Дня захисників і захисниць України підготовлено відеоматеріали, присвячені загиблим сумчанам під час війни з рф, які трансливалися на екранах у центрі міста. Такий проєкт буде продовжено на постійній основі.

Крім того, на сайті міської ради оновлено розділ, присвячений загиблим Героям – сумчанам.

Залишається популярним проєкт #Суми_дерусифікація, який допомагає знайомити сумчан з новими назвами дерусифікованих топонімів у громаді. У коротких відео та описі сумчани дізнаються не лише про нові назви, а й отримують інформацію про події та особистості, на честь яких тепер названі сумські вулиці, або про повернуті історичні назви. Відеоматеріали проєкту оприлюднюються щодня на офіційній сторінці Сумської міської ради у мережі Фейсбук та на офіційному телеграм-каналі, дублюються на офіційному каналі «Сумська міська рада» у Youtube. Відео поширюються також іншими онлайн-медіа громади, а також на моніторах у громадському транспорті. Текстова інформація проєкту оприлюднюється у газеті «Всі Суми Панорама Медіа».

Проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота серед мешканців громади, спрямована на протидію фейкам та ворожій пропаганді. Зокрема, такі матеріали поширюються через офіційні сторінки та канали Сумської міської ради та управління у соціальних мережах та месенджерах. Використовуються матеріали Центру протидії дезінформації, «Фейк-Стоп», «Як не стати овочем» та інші.

Впроваджується міський чат-бот «Суми 15-80» – ефективний та зручний канал комунікацій між мешканцями громади, надавачами послуг та владою. Він дозволяє оперативно інформувати споживачів комунальних послуг про відключення комунікацій, їх причину та терміни поновлення, а також дозволяє подати звернення (заявку) про аварійну ситуацію чи іншу проблему, оцінити діяльність управителів, надавачів житлово-комунальних послуг, комунальних підприємств. Сумчани отримали доступ до широкої бази довідкової інформації про надавачів послуг у сфері ЖКГ, соціальних та медичних послуг, закладів освіти та культури, мапи укриттів, моніторингу руху громадського транспорту.

Розвиток громадянського суспільства

Сумська міська рада продовжувала здійснення заходів з метою залучення громадськості до вирішення питань життєдіяльності СМТГ, участі у підготовці проєктів рішень виконавчого комітету та міської ради, впровадженні інструментів партиципації та електронної демократії, спільної реалізації проєктів, програм та заходів, ініційованих громадськими об'єднаннями тощо.

У зв'язку з повномасштабною агресією росії в Україні у громаді зберігається високий рівень патріотизму та національної самосвідомості. Суттєво активізувався волонтерський рух, діяльність благодійних організацій, збір та доставка гуманітарних вантажів, надання гуманітарної допомоги потребуючим.

Також величезну підтримку мешканці громади, громадські об'єднання надають підрозділам Збройних сил України, тероборони та добровольчих формувань.

Представники влади громади спрямовують зусилля на співпрацю та підтримку ініціатив громадськості за гуманітарним та безпековим напрямками.

СМТГ була відібрана як одна з пілотних для участі у Проєкті Ради Європи «Зміцнення стійкості демократичних процесів через громадську участь в умовах війни та післявоєнний період», який впроваджується в межах Плану дій «Стійкість, відновлення та реконструкція» Комітету міністрів Ради Європи.

Запланована експертна підтримка від Ради Європи за напрямками: сприяння розробки Статуту територіальної громади; відновлення практики громадського бюджету та шкільного громадського бюджету; сприяння у розробці політики взаємодії з волонтерськими організаціями; сприяння реалізації політики підтримки ВПО; сприяння проведенню інформаційних кампаній та розробки комунікативної стратегії громади, електронної демократії тощо.

У рамках проєкту активізовано роботу щодо розробки Статуту територіальної громади у співпраці з представниками інститутів громадянського суспільства та експертами Ради Європи: відбулося засідання робочої групи, презентовані рекомендації експертів, триває їх опрацювання та узгодження.

Були проведені наради щодо розробки макету вуличних покажчиків з врахуванням перейменувань. У подальшому проведено зустрічі з ініціативною групою громадськості, яка розробила власний варіант. У підсумку було розроблено консолідований варіант. Для залучення до процесу громадськості, проведено онлайн-опитування мешканців громади на Платформі електронної демократії Е-дем за підтримки Фонду «Східна Європа». Сумчани обирали кращий з трьох варіантів покажчиків: від влади, від громадськості та консолідований. Участь у опитуванні взяли 270 сумчан, найбільшу підтримку – 43,3% – отримав консолідований варіант.

Спільно з ГО «Центр євроініціатив» та Мережею євроклубів Сумщини провели заходи до Дня Європи: ярмарок ідей «TEENспейс для євроклубів», панельна дискусія, спортивно-інтелектуально-розважальна гра «Єврофутквест», мистецький проєкт «Ніч музеїв».

Проведено 3 зустрічі з ГО «Сумська міська організація української спілки ветеранів Афганістану» щодо перейменування/дерусифікації топонімів у СМТГ.

Представники виконавчих органів разом з громадськими організаціями, до складу яких входять родини загиблих захисників України, беруть участь у робочій групі з питань створення Меморіалу Слави на Баранівському кладовищі.

В рамках реалізації Стратегії інтеркультурного розвитку м. Суми міська влада співпрацює з місцевими спілками національних меншин, найбільш активною серед яких є БО «Хесед Хаїм». Єврейська громада – активна учасниця міських ініціатив та надає благодійну допомогу мешканцям громади, міським лікувальним закладам тощо.

Також проведені онлайн-зустрічі місцевих координаторів за участю Національного координатора проєкту Ксенії Рубікондо, яка від початку масштабного вторгнення ворога надає підтримку громадам українських міст: коштами, гуманітарною допомогою, інвестиційними внесками у реалізацію проєктів, спрямованих на гострі потреби людей. Теми зустрічей – пошук нових шляхів співробітництва, поширення в Європі інформації щодо ситуації в Україні, яка сьогодні відстоює волю, громадянські права та свободи – власне, європейські цінності, які сповідує європейська спільнота.

Сумчани мають можливість брати участь у засіданнях виконавчого комітету, сесій міської ради для обговорення та розгляду питань життєдіяльності громади, реалізації місцевої політики, але з врахуванням вимог воєнного стану.

Міський голова, його заступники, секретар міської ради беруть участь у зустрічах з мешканцями, на яких обговорюються шляхи вирішення проблем сумчан, напрацювання механізму співпраці влади та громади.

На Інформаційному порталі Сумської міської ради оприлюднювалися повідомлення про можливість участі у конкурсах (програмах, проектах) з метою отримання грантів та міжнародного фінансування.

Здійснювалося сприяння у реалізації права громадян на проведення мирних акцій та зібрань з метою захисту їх прав та інтересів. З початку року проведено 55 масових заходів.

Громадські організації залучались до відзначення державних та пам'ятних дат.

З метою діалогу між духовними лідерами громади та представниками влади започатковано практику проведення Молитовних сніданків за участі представників релігійних громад та конфесій, депутатів міської ради, посадовців.

Робота з електронними петиціями в Сумській міській раді здійснюється з використанням Єдиної системи місцевих петицій – порталу <https://petition.e-dem.ua/sumy> у рамках співпраці з Фондом Східна Європа. Дана система інтегрована в сайт Сумської міської ради.

Кількість петицій зменшується, що пов'язане з воєнним станом. Так, у 2023 році надійшло 45 петицій. Тематика електронних петицій різноманітна, проте найбільше у звітному періоді надійшло петицій стосовно оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти та діяльності релігійних організацій. Разом з тим, є питання щодо благоустрою міста, роботи транспорту, продовження дерусифікації.

Представники інститутів громадянського суспільства, зокрема «Платформа реформ» здійснювали інформаційні кампанії щодо завершення процедури дерусифікації у громаді та впровадження Стратегії розвитку громади до 2027 року.

Також громадськість ініціювала низку патріотичних та волонтерських заходів і проєктів, підтриманих міською радою.

Відбувалася співпраця з представництвами міжнародних експертних організацій щодо рейтингування рівня прозорості, рівня підзвітності, впровадження інструментів електронної демократії у Сумській міській раді.

З експертами програми «Трансперенсі Інтернешнл» - «Прозорі міста» проведено презентацію та обговорення з представниками структурних підрозділів рекомендацій щодо підвищення рівня прозорості та відкритості у діяльності Сумської міської ради в умовах воєнного стану.

Було подано заявку на отримання гуманітарної (благодійної) допомоги. У підсумку Сумська міська рада отримала генератори та ноутбуки для дитячого садка, комунального підприємства та «Центру учасників бойових дій».

Проблемні питання у сфері громадянського суспільства та інформаційного простору:

- недостатній рівень обізнаності громадськості з актуальних питань державної та місцевої політики, ходу та завдань економічних, соціальних реформ;
- необхідність більш широкого використання інструментів електронної демократії та партиципації;
- підвищення рівня інформування мешканців громади щодо особливих ситуацій та безпекових заходів.

Інформаційні технології

З метою забезпечення функціонування ІТ-інфраструктури здійснювалася підтримка роботи систем електронного документообігу, систем автоматизації діловодства, супровід роботи та забезпечення працездатності систем (сервісів та ІТ-послуг) виконавчих органів, підтримка роботи систем відеоспостереження.

Проблемні питання у сфері у сфері інформаційних технологій:

- недостатній рівень збереження конфіденційності та надійності захисту даних.

Охорона навколишнього природного середовища

Основним напрямком діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища на території СМТГ було впровадження основних принципів екологічної політики та реалізації завдань Програми охорони навколишнього природного середовища Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки.

За 9 місяців 2023 року надходження до природоохоронного фонду склали 1,1 млн грн, що становить 34,2% до річного плану.

Фінансування завдань та заходів Програми охорони навколишнього природного середовища Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки за 9 місяців 2023 року склало 33,4 млн гривень.

У рамках реалізації програмних заходів, спрямованих на поліпшення стану навколишнього природного середовища, у СМТГ забезпечено:

- проведення санітарних заходів та благоустрою у прибережних смугах оз. Чеха;
- екологічно безпечне збирання, перевезення, зберігання, утилізація непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин;

- проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно – заповідного фонду на території міста Суми: санітарне утримання парку – пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Басівський»;

- проведення спеціалізованих заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно – заповідного фонду на території міста Суми: санітарне утримання та догляд за пам'ятками природи «Липові насадження», «Дуби» на вулицях Олександра Аніщенка, Герасима Кондратьєва, Петропавлівська, Сергія Табали;

- проведення робіт/заходів з будівництва, реконструкції (санації): самотічного каналізаційного колектора Д 500 мм по вул. Замостянській від перехрестя вул. Харківська та вул. Сумсько-Київських дивізій до перехрестя вул. Черкаська та вул. Лінійна в м. Суми; каналізаційного напорного колектора від КНС № 1А по вул. Соборній до міських очисних споруд; самотічного каналізаційного колектора Д 400-600 мм від вул. Харківська, 30/1 по вул. Прокоф'єва до КНС-6; каналізаційно-насосної станції № 3 з будівництвом напірного каналізаційного колектора від каналізаційно – насосної станції № 3 по вул. Миргородській до вул. Черкаська; самотічного каналізаційного колектора Д 400-500 мм від вул. Романа Атаманюка по вул. Генерала Чібісова, Новорічній до вул. Київської; самотічного каналізаційного колектора Д 600-800 мм від вул. Харківська, 32 по вул. Сумсько-Київських дивізій до КНС – 6; напірного каналізаційного колектору від КНС - 9 до проспекту Михайла Лушпи в м. Суми з перевіркою в збудований напірний колектор; полігону для складування твердих побутових відходів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району Сумської області;

- ліквідаційний тампонаж експлуатаційних свердловин КП «Міськводоканал» Сумської міської ради в м. Суми (проведено тендерну процедуру та визначено переможця, триває укладання договору на виконання робіт);

- реалізацію грантового проєкту «Підвищення обізнаності населення Сумської міської територіальної громади про можливості відновлювальної енергетики» (придбання буклетів, інформаційного щита, заохочувальних призів, монтаж сонячної електростанції на 7 кВт у ЦЕНТУМі);

- утримання ботанічного саду місцевого значення «Юннатівський» (придбано будівельні матеріали, садовий інвентар, паливно мастильні матеріали);

- діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення у ботанічному саду місцевого значення «Юннатівський» (придбано корм та деревний наповнювач для утримання тварин, генератор);

- проведення екологічно-просвітницьких заходів, акцій та конкурсів: «Година Землі», акція «Екокрес», благодійний проєкт Velolife, проведено агітаційну роботу щодо заборони спалювання сухого листя та трави та про заборону збирання первоцвітів з розповсюдженням поліграфічної продукції.

Проблемні питання у сфері охорони навколишнього природного середовища:

- забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від стаціонарних джерел та автотранспорту;

➤ забруднення навколишнього природного середовища та поверхневих водних об'єктів унаслідок скидання недостатньо очищених стоків, що пов'язано з відсутністю локальних очисних споруд на промислових підприємствах, у закладах громадського харчування, фізичним і моральним зносом міських очисних споруд;

➤ порушення гідрологічного режиму річки Псел, малих річок Сумка, Стрілька, озера Чеха;

➤ посилення ерозійних процесів ґрунтів;

➤ виснажливе використання та зменшення біорізноманіття;

➤ поводження з відходами, у т. ч. небезпечними, медичними;

➤ недостатній рівень екологічної свідомості та освіти населення громади.

Сприяння забезпеченню законності, правопорядку, безпеки та обороноздатності

Підрозділами Сумського районного управління поліції ГУНП в Сумській області та Управління патрульної поліції в Сумській області вживаються заходи, спрямовані на попередження злочинності, своєчасне реагування на повідомлення про скоєні правопорушення, підвищення ефективності розкриття злочинів.

За 9 місяців 2023 року Сумським РУП зареєстровано 3222 кримінальних правопорушення (+88,3% до 9 місяців 2022 року), з яких за 1080 або 33,5% особам повідомлено про підозру (-1,0 в.п.). Додатково розкрито 112 правопорушень минулих років.

Зареєстровано 238 злочинів (+19,6%), віднесених до категорії особливо тяжких злочинів, з яких 57 розкрито, питома вага становить 23,9 відсотків.

Розкрито 673 із 1819 тяжких злочинів, що становить 37,0% від усіх злочинів даної категорії, що на 9,3 в.п. менше до 9 місяців 2022 року.

Зареєстровано 966 фактів вчинення шахрайських дій (в 2,8 р.б.), з яких 21,5% розкрито. Також розкрито 9 фактів шахрайств, вчинених у минулі періоди; 13 фактів хуліганства (+8,3%), з яких 76,9% розкрито. Також розкрито 5 фактів хуліганства, вчинених в минулі періоди.

Щодо протидії наркозлочинності, то за звітний період зареєстровано 246 кримінальних правопорушень даної категорії (-0,4%). Також розкрито 4 злочини даної категорії, вчинених у минулі періоди.

Зареєстровано 50 фактів ДТП (+19,0%). Також розкрито 11 фактів ДТП, вчинених в минулі періоди.

Зареєстровано 4 факти незаконного заволодіння транспортними засобами, з яких за 3 фактами особам повідомлено про підозру (75,0%).

Одними з найбільших за кількістю вчинення кримінальних правопорушень є крадіжки особистого майна громадян, яких за звітний період зареєстровано 982 проти (+92,5%), з яких розкрито 31,3% правопорушень. Також розкрито 38 фактів крадіжок минулих років.

За звітний період дільничними офіцерами поліції складено 3730 (-11,9%) адміністративних протоколів.

З метою попередження правопорушень у сфері забезпечення правил дорожнього руху було оформлено 14447 (в 3 р.б.) адміністративних матеріалів.

У сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку за звітний період співробітниками УПП в Сумській області було оформлено 3342 (в 3,2 р.б.) адміністративних матеріали.

На території м. Суми зареєстровано 704 (+19,3%) дорожньо-транспортні пригоди та внесено до бази АРМОР, з них: 156 (+ 18,2%) пригод з постраждалими, в яких 15 осіб загинуло (в 2,5 р.б.).

З метою сприяння забезпеченню громадського порядку та безпеки, в місті функціонує 13 пунктів охорони громадського порядку («поліцейська станція») Сумського РУП ГУНП в Сумській області. Для створення належних умов роботи вказаних пунктів та сприяння проведенню профілактичної роботи з мешканцями міста щороку з бюджету СМТГ спрямовуються кошти на оплату комунальних послуг, поліпшення матеріально-технічної бази тощо.

В місті Суми зареєстровано 14 громадських формувань з охорони громадського порядку. Лише 2 громадських формування з існуючих приймають активну участь у

проведенні заходів із профілактики правопорушень та є учасниками комплексної програми профілактики правопорушень.

З метою сприяння роботі правоохоронних органів, територіальних органів Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України та інших державних органів, підтримки військових формувань за рахунок коштів бюджету СМТГ передано субвенцію до державного бюджету в сумі 66,0 млн гривень.

На проведення заходів і робіт з територіальної оборони спрямовано кошти бюджету СМТГ в сумі 42,3 млн гривень.

Проблемні питання у сфері забезпечення безпеки, законності та правопорядку:

- існування суспільно небезпечного явища – злочинність;
- недостатній рівень оперативності розкриття злочинів.

Техногенна безпека

Здійснюється виконання заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, оперативного реагування на них та ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, зокрема пов'язаних з військовою агресією російської федерації проти України.

В зв'язку з тим, що продовжується агресія російської федерації проти України на перший план вийшли заходи із збільшення фонду захисних споруд цивільного захисту та забезпечення безпеки і стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Для забезпечення цивільного захисту населення, здійснення заходів із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій спрямовано кошти бюджету СМТГ в сумі 18,4 млн грн, зокрема на:

- поточний та капітальний ремонт споруд цивільного захисту СМТГ;
- утримання та забезпечення постійної готовності до дій за призначенням встановленої місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення (МАСЦО) про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на території СМТГ;
- утримання міського захищеного пункту управління;
- утворення місцевого матеріального резерву;
- придбання матеріальних засобів (цінностей) для забезпечення життєдіяльності постраждалих від наслідків надзвичайних ситуацій, в т.ч. функціонування «Пунктів Незламності»;
- виготовлення та придбання мап СМТГ для розроблення планів евакуації;
- забезпечення утилізації небезпечних речовин виявлених на території СМТГ;
- оплату послуг з ліквідації наслідків пошкоджень та руйнувань спричинених збройною агресією.

Для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій спричинених збройною агресією російської федерації проти України були задіяні комунальні підприємства які надавали послуги з обслуговування автомобільним транспортом та спеціалізованою технікою для вивозу будівельних уламків, розчищення доріг та прилеглих територій від уламків будівельних конструкцій, допомоги мешканцям пошкоджених будівель.

З метою сприяння роботі територіальних органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій передана субвенція з бюджету СМТГ до державного бюджету в сумі 9,4 млн гривень.

На утримання КУ «Сумська міська рятувально-водолазна служба» спрямовано кошти з бюджету СМТГ та субвенції з інших місцевих бюджетів в сумі 1,9 млн гривень.

Проблемні питання у сфері цивільного захисту:

- обмеженість коштів для придбання засобів індивідуального захисту органів дихання від хімічно-небезпечних підприємств для забезпечення непрацюючого населення СМТГ, яке проживає в прогнозованій зоні хімічного забруднення;
- переважна частка захисних споруд цивільного захисту державної форми власності та захисних споруд цивільного захисту приватної форми власності, що розташовані на території СМТГ, не готові для використання за призначенням;

➤ відсутність інтеграції місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення, яка введена в дію та функціонує на території СМТГ, в обласну територіальну автоматизовану систему централізованого оповіщення.

Охорона праці

За даними головного управління Пенсійного фонду України в Сумській області кількість травмованих працівників від нещасних випадків на виробництві у місті протягом останніх років має тенденцію до зменшення: із 44 - у 2020 році, 40 у 2021 році до 39 – у 2022 році та 37 – за 9 місяців 2023 року.

Абсолютна більшість нещасних випадків на виробництві сталася внаслідок порушення працівниками трудової і виробничої дисципліни, особистої необережності, недодержання вимог законодавства про охорону праці під час виконання робіт підвищеної небезпеки, порушення вимог безпеки під час експлуатації, обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо.

Надавалась допомога профспілковим організаціям міста, роботодавцям у підготовці розділу «Охорона праці» колективного договору та додатків до нього щодо їх змісту та правильності застосування чинного законодавства з охорони праці, розробці комплексних заходів по досягненню встановлених нормативів безпеки та зниження рівня виробничого травматизму. У ході перевірок обов'язково аналізується стан їх виконання. За січень-вересень 2023 року було прийнято та повідомно зареєстровано 99 колективних договорів підприємств, установ і організацій та змін до них.

35 посадових та відповідальних осіб, діяльність яких пов'язана з організацією роботи з охорони праці бюджетних установ та організацій міста, пройшли навчання та перевірку знань законодавства з охорони праці у навчальних центрах.

З метою привернення уваги роботодавців до питань безпеки праці на виробництві, формування активної та свідомої позиції працівників щодо значення і місця здорових і безпечних умов праці, збереження життя та здоров'я у процесі трудової діяльності було прийнято участь у тренінгу щодо зниження рівня виробничого травматизму.

Також надається методична допомога роботодавцям та службам охорони праці з питань функціонування системи управління охороною праці, застосування нормативно-правових актів, оформлення (створення) куточків, стендів тощо відповідного спрямування.

Проблемні питання у сфері охорони праці:

➤ недостатні обсяги фінансування, що виділяються на підприємствах на заходи з охорони праці;

➤ недостатній рівень навчання відповідальних осіб та працівників безпечним методам праці;

➤ недостатня ефективність систем управління охороною праці на підприємствах, спрямованих на поліпшення стану охорони праці і промислової безпеки;

➤ порушення правил експлуатації обладнання та будівель, погіршення їх технічного стану та моральний знос основних фондів, недосконалість технологічних процесів;

➤ відсутність, незадовільний стан або незастосування працівниками засобів захисту від дії шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.

II. МЕТА, ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ, ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2024 РІК

2.1. Мета Програми

Головною метою Програми є забезпечення комплексного відновлення та подальшого розвитку СМТГ, а також втілення на місцевому рівні державної політики розвитку громад та територій України, що досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу.

2.2. Пріоритетні напрями Програми

Пріоритетами економічного і соціального розвитку, з урахуванням стратегічних напрямів розвитку, визначених Стратегією розвитку СМТГ до 2027 року, є:

- підтримка обороноздатності держави, цивільного захисту, безпеки громадян;
- забезпечення енергетичної безпеки, стабільної роботи об'єктів критичної інфраструктури та доступу мешканців до якісних житлово-комунальних послуг;
- сприяння відновленню об'єктів житлової та нежитлової, інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури СМТГ, в тому числі постраждалої внаслідок військової агресії російської федерації;
- сприяння стабільному функціонуванню економіки СМТГ та відновленню економічного зростання;
- сприяння адаптації бізнесу до функціонування в умовах подолання наслідків збройної агресії російської федерації, розширення участі суб'єктів малого та середнього підприємництва в державних програмах підтримки бізнесу, подальша розбудова інфраструктури підтримки бізнесу;
- сприяння залученню інвестицій в економіку громади, покращення інвестиційного клімату, зміцнення позитивного міжнародного інвестиційного іміджу СМТГ;
- сприяння подальшому розвитку міжнародного співробітництва, розширення та поглиблення зовнішніх зв'язків з метою реалізації спільних проектів, зокрема з питань підтримки, відновлення, розбудови громади та гуманітарних питань;
- створення умов для функціонування установ охорони здоров'я, освіти, культури та інших установ соціально-культурної сфери; забезпечення доступу мешканців до якісних медичних, освітніх та інших послуг;
- забезпечення соціального захисту мешканців СМТГ, вирішення соціальних і гуманітарних питань, в тому числі членів сімей загиблих (померлих) Захисників/Захисниць України, внутрішньо переміщених осіб, осіб постраждалих внаслідок військової агресії російської федерації; здійснення соціальної та психологічної реабілітації; підтримка сім'ї та молоді, захисту прав дітей;
- підвищення рівня енергоефективності та енергозбереження, в першу чергу в бюджетній сфері;
- забезпечення ефективного та стабільного функціонування громадського транспорту;
- покращення стану навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів;
- проведення цілеспрямованої містобудівної політики, врахування потреб та впливу людей та бізнесу при просторовому плануванні СМТГ;
- забезпечення гарантованого рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

2.3. Завдання Програми за галузями (сферами діяльності)

2.3.1. Фінансові та матеріальні ресурси Сумської міської територіальної громади

2.3.1.1. Бюджет територіальної громади

Мета діяльності у 2024 році:

Забезпечення виконання запланованих показників надходжень до бюджету СМТГ, стабільного функціонування всіх систем життєдіяльності громади, прийняття низки швидких, ефективних та оперативних рішень органами місцевого самоврядування (першочергового спрямування фінансового ресурсу на підтримку сектору безпеки та оборони, соціальну підтримку військових та їх сімей, сімей постраждалих через війну громадян, відновлення зруйнованого майна та інфраструктури) з урахуванням реалій воєнного стану та завдань післявоєнного відновлення.

Із початку повномасштабного вторгнення немає жодної галузі в країні, яка б прямо або опосередковано не зазнала втрат від російської агресії. На цьому фоні відбувається кардинальна зміна не лише системи міжгалузевих зв'язків, а й структури економіки в цілому. Додатковим викликом для аналізу та прогнозування економічного розвитку є складність оцінки поточної ситуації, оскільки статистична інформація з початку повномасштабного вторгнення є суттєво обмеженою. У зв'язку з цим процес прогнозування здійснюється в режимі реального часу в умовах високого ступеня невизначеності та непередбачуваності у сфері національної та регіональної безпеки через зміну ситуації на фронті, інтенсивності та географії бойових дій та їх наслідків.

Адаптація підприємств до нових умов діяльності в умовах воєнного стану сприяла певному відновленню економічної активності, але цей процес є нерівномірним, оскільки потребує значного обсягу фінансування та інвестицій, що, у свою чергу, обмежено безпековими ризиками. Між тим, результати ділових очікувань підприємств у 2024 році свідчать про ознаки відновлення інвестиційної діяльності.

Дохідна частина бюджету СМТГ на 2024 рік розроблена з урахуванням проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України, соціальних стандартів, які враховують поточну воєнну ситуацію в країні та умови функціонування економіки, та із застосуванням чинних норм та запропонованих змін до бюджетного та податкового законодавства.

Під час планування показників дохідної частини бюджету СМТГ на 2024 рік (податкові, неподаткові надходження та доходи від операцій з капіталом) було враховано:

- ⇒ продовження дії воєнного стану на території України;
- ⇒ основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України та соціальні стандарти;
- ⇒ застосування нормативу зарахування ПДФО до місцевих бюджетів у розмірі 64% без урахування ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу;
- ⇒ зарахування до Державного бюджету України ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу;
- ⇒ скасування можливості для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб бути платниками єдиного податку III групи із застосуванням ставки єдиного податку у розмірі 2% від суми доходу та можливості для фізичних осіб-підприємців платників єдиного податку I та II групи не сплачувати єдиний податок відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» від 30 червня 2023 року № 3219-IX (набрав чинність 01.08.2023);
- ⇒ оподаткування пального з 1 липня 2023 року за повною ставкою;

⇒ продовження зменшення ставок на 50% по платі за землю (встановлено з 01.01.2023 - на період дії воєнного стану та 6 місяців після його припинення);

⇒ переплату по платі за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та екологічному податку (у зв'язку із поданням уточнюючих декларацій за 2022 рік на зменшення податкових зобов'язань у 2023 році), яка виникла у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» № 3050-ІХ від 11.04.2023 (набрав чинність 06.05.2023);

⇒ обмеження продажу алкогольних напоїв та речовин, які вироблені на спиртовій основі (відповідно до розпорядження Сумської обласної військової адміністрації від 07.09.2023 № 461-ОД «Про внесення змін до розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 30.03.2022 № 108-ОД»);

⇒ звільнення суб'єктів господарювання від сплати обов'язкових платежів до бюджету СМТГ на період дії воєнного стану (по платі за тимчасове користування місцями для розміщення рекламних засобів, які перебувають у комунальній власності СМТГ; строкових сервітугах за користування місцями для розміщення тимчасових споруд на території СМТГ);

⇒ рішення Сумської міської ради про встановлення місцевих податків та зборів (чинні ставки оподаткування та нормативи зарахування до бюджету СМТГ) тощо.

Основними завданнями діяльності є:

➤ забезпечення виконання запланованих показників дохідної частини бюджету СМТГ шляхом взаємодії територіальних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

➤ оптимізація видаткової частини бюджету СМТГ;

➤ забезпечення стабільного функціонування бюджетних установ, систем життєдіяльності СМТГ та виконання заходів, передбачених цільовими програмами;

➤ забезпечення публічності та прозорості бюджетного процесу.

Шляхи виконання поставлених завдань:

➤ планування реальних надходжень бюджету СМТГ (на основі прогнозних показників економічного і соціального розвитку з урахуванням діючого податкового, бюджетного законодавства та аналізу виконання бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах);

➤ здійснення щоденного моніторингу стану виконання дохідної частини бюджету СМТГ;

➤ проведення роботи щодо поліпшення адміністрування податків і зборів, розширення податкової бази, забезпечення своєчасної і повної сплати обов'язкових платежів;

➤ скорочення обсягів податкового боргу за рахунок контролю за додержанням чинного законодавства України;

➤ реалізація заходів щодо виконання дохідної частини бюджету СМТГ (додаток 4 до Програми);

➤ визначення і дотримання чітких пріоритетів при здійсненні фінансування видаткової частини бюджету; застосування ефективних методів економії бюджетних коштів; підвищення відповідальності розпорядників бюджетних коштів за ефективне та раціональне використання бюджетних коштів, посилення бюджетної дисципліни та контролю за витратами бюджету;

➤ забезпечення дотримання вимог частини 4 статті 77 Бюджетного кодексу України (врахування у першочерговому порядку потреби в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати; на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами);

➤ ефективне управління місцевим боргом;

➤ забезпечення доступу до інформації про бюджет, проведення консультацій з громадськістю.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники*	Од. виміру	2023 очік	2024 проект	2024/ 2023,%
Обсяг надходжень податків, зборів і обов'язкових платежів, що зараховуються до дохідної частини бюджету СМТГ, в т. ч.:	млн грн	2 754,1	2 825,4	102,6
- до загального фонду	млн грн	2 640,8	2 714,6	102,8
- до спеціального фонду	млн грн	113,3	110,8	97,8

Примітка:

* Без офіційних трансфертів. До складу джерел доходів бюджету СМТГ зараховуються податки і збори, передбачені статтями 64, 69¹, 71 Бюджетного кодексу України.

Очікувані результати

- забезпечення виконання запланованих показників дохідної частини бюджету СМТГ;
- забезпечення в повному обсязі фінансування видатків, передбачених в бюджеті СМТГ, спрямованих на вирішення суспільно важливих питань.

2.3.1.2. Управління об'єктами комунальної власності та земельні відносини

Управління об'єктами комунальної власності

Мета діяльності у 2024 році: забезпечення ефективності управління та використання комунального майна, створення передумов для забезпечення стабільного надходження коштів до бюджету СМТГ.

Основними завданнями діяльності є:

- здійснення оперативного управління та ефективного використання комунального майна з метою виконання запланованих показників дохідної частини бюджету СМТГ від надходжень за оренду та відчуження комунального майна;
- скорочення заборгованості з плати за оренду комунального майна.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- здійснення постійного аналізу використання комунального майна та внесення пропозицій щодо підвищення його ефективності за рахунок збільшення площ, що можуть бути передані в оренду за ринковими цінами;
- своєчасне вжиття заходів до боржників з оплати оренди комунального майна шляхом проведення претензійно-позовної роботи.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проект	2024/ 2023,%
Кількість договорів оренди та користування комунального майна/ в т.ч. з розміром річної орендної плати 1 гривня	одиниць	412/68	429/119	474/119	110,5/100,0
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді та користуванні станом на кінець звітного періоду/ в т.ч. з розміром річної орендної плати 1 гривня	тис. кв.м	127,93/31,23	134,58/44,68	134,58/44,68	100,0/100,0
Обсяг надходжень до бюджету СМТГ від орендної плати за користування майном, що перебуває в комунальній власності	млн грн	55,7	97,9	110,0	112,4
Кількість приватизованих об'єктів комунальної власності	одиниць	12	9	6	66,7
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що приватизовані	тис. кв.м	1,2	0,3	0,2	66,7

Обсяг надходжень коштів до бюджету СМТГ від приватизації комунального майна	млн грн	5,5	2,6	1,0	38,5
---	---------	-----	-----	-----	------

Очікувані результати

Забезпечення надходжень коштів до бюджету СМТГ від приватизації комунального майна в сумі 1,0 млн грн та плати за оренду комунального майна в сумі 110,0 млн гривень.

Земельні відносини

Мета діяльності у 2024 році: підвищення ефективності використання земель СМТГ та покращення показників доходів бюджету в умовах воєнного стану й після його завершення, забезпечення стабільних надходжень плати за землю до бюджету СМТГ.

Основними завданнями діяльності є:

- продовження роботи щодо інвентаризації земель територіальної громади, аналізу використання земель, виявлення фактів використання земель комунальної власності з порушенням вимог законодавства та стягнення в судовому порядку до бюджету безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності;
- проведення комплексу робіт з підготовки до продажу земельних ділянок комунальної власності несільськогосподарського призначення або прав на них за умови наявності попиту;
- проведення роботи щодо державної реєстрації права власності на земельні ділянки за територіальною громадою, державної реєстрації договорів оренди землі, додаткових угод до них і угод про розірвання, припинення дії договорів оренди землі (підготовка та формування документів для передачі до відповідного суб'єкта державної реєстрації та інше).

Шляхи виконання поставлених завдань:

- продовження процедури формування прибудинкових територій під багатоквартирними житловими будинками для подальшої можливості оподаткування земельних ділянок під вбудованими приміщеннями комерційного використання;
- проведення нормативної грошової оцінки земель сіл, що входять до складу СМТГ відповідно до вимог законодавства;
- проведення інвентаризації земель, залучення фізичних та юридичних осіб до оформлення правовстановлюючих документів на землю, сплати земельного податку та орендної плати за земельні ділянки до бюджету СМТГ;
- проведення земельних торгів (аукціонів) з продажу права оренди на земельні ділянки (вільні від забудови);
- перегляд ставок плати за землю та пільг зі сплати земельного податку відповідно до змін у Податковому Кодексі України;
- законодавче врегулювання питання самоврядного контролю за використанням та охороною земель (встановлення повноважень на законодавчому рівні та порядок доступу до об'єктів нерухомості і земельних ділянок інспекторами самоврядного контролю, застосування штрафних санкцій за використання земельних ділянок без правовстановлюючих документів);
- стягнення в судовому порядку до бюджету СМТГ безпідставно збережених коштів за використання земель комунальної власності.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість укладених договорів оренди земельних ділянок з землекористувачами на кінець періоду	од.	1854	1881	1900	101,0
Площа землі, охопленої договорами від оренди на кінець періоду	га	956,5	987,2	990,0	100,3
Надходження коштів за шкоду, що заподіяна на	млн грн	2,2	5,9	1,5	25,0

земельних ділянках державної та комунальної власності, які не надані у користування та не передані у власність, внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням					
Надходження орендної плати за землю до бюджету СМТГ	млн грн	75,8	83,0	83,1	100,1
Обсяг надходжень земельного податку до бюджету СМТГ	млн грн	65,1	36,0	40,5	112,5
Надходження плати за землю (разом) до бюджету СМТГ	млн грн	140,9	119,0	123,6	103,9

Очікувані результати

- збільшення попиту на викуп земельних ділянок;
- забезпечення надходжень від плати за землю до бюджету СМТГ на 3,9 відсотка.

2.3.1.3. Діяльність підприємств комунальної форми власності, засновником яких є Сумська міська рада

Мета діяльності у 2024 році: надання своєчасних та якісних послуг із забезпечення життєдіяльності СМТГ, зокрема, у сфері житлово-комунального господарства та транспорту.

Основними завданнями діяльності є:

- зменшення рівня збитковості, забезпечення безперебійного функціонування комунальних підприємств міста;
- забезпечення надання якісних послуг підприємствами;
- зміцнення матеріально-технічної бази підприємств.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- оптимізація витрат підприємств;
- фінансова підтримка підприємств;
- залучення ресурсів, інвестицій на розвиток та поліпшення матеріально-технічної бази підприємств;
- збільшення частки обсягів надання послуг населенню та стороннім організаціям в загальному обсязі доходу (виручки) підприємств.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Одиниця виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024 2023,%
Обсяг реалізації товарів, робіт, послуг (без ПДВ)	млн грн	604,0	721,1	790,6	109,6
Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	млн грн	-61,6	-8,9	3,4	x
Обсяг перерахованого до бюджету СМТГ податку на прибуток	тис. грн	1161,3	1250,0	683,7	54,7
Обсяг перерахованої до бюджету СМТГ частини чистого прибутку	тис. грн	73,2	490,0	107,5	21,9
Середньооблікова кількість штатних працівників	осіб	1896	1866	1924	103,1
Середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника	грн	10517,5	11704,7	13142,0	112,3

Очікувані результати

- збільшення обсягу реалізації товарів, робіт, послуг на 9,6%;
- забезпечення надходжень до бюджету СМТГ податку на прибуток в сумі майже 0,7 млн грн, частини чистого прибутку – 0,1 млн гривень.

2.3.2. Реальний сектор економіки та інфраструктура

2.3.2.1. Промисловість

Мета діяльності у 2024 році: відновлення та нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції, оптимізація виробничої діяльності, підвищення конкурентних можливостей промислового виробництва, розширення ринків збуту, задоволення потреб внутрішнього ринку за рахунок місцевого виробництва; модернізація виробництва, запровадження нових технологій, забезпечення робочими місцями жителів територіальної громади.

Основними завданнями діяльності є:

- створення умов для збереження промислового потенціалу;
- оптимізація виробничої діяльності;
- залучення промисловими підприємствами інвестицій;
- диверсифікація ринків збуту;
- відновлення обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції, розширення її асортименту та підвищення якості, застосування нових технологій та адаптація до вимог європейських стандартів, комплексної механізації та автоматизації трудомістких процесів.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- адаптація випуску продукції в умовах воєнного стану;
- модернізація, реконструкція, удосконалення технологічних процесів, поліпшення матеріально-технічної бази, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції;
- поглиблення зв'язків промислових підприємств з науковими установами для модернізації виробництв, запровадження енергозберігаючих технологій та підготовки висококваліфікованих кадрів відповідно до потреб підприємств міста, зокрема через систему дуальної освіти.

Очікувані результати

Відновлення та нарощування обсягів реалізованої промислової продукції.

2.3.2.2. Інвестиційна діяльність

Мета діяльності у 2024 році: сприяння стабілізації та відновленню сприятливих умов для залучення інвестицій в економіку громади, коштів з альтернативних джерел для фінансування проєктів відновлення та розвитку СМТГ.

Основними завданнями діяльності є:

- підтримка позитивного іміджу міста Суми як інвестиційно привабливого міста, міста з високим науковим та кадровим потенціалом та перспективним розвитком, підвищення його конкурентоспроможності;
- залучення інвестицій у розвиток міської інфраструктури;
- сприяння відновленню сприятливих умов для залучення інвестицій в економіку міста;
- сприяння здійсненню інвестиційної діяльності на основі місцевого інвестування;
- реалізація Стратегії розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року;
- розвинення партнерства з громадськими організаціями, місцевим бізнесом та активними громадянами міста для спільного впровадження стратегії та мобілізації ресурсів;
- формування маркетингової політики громади;
- реалізація та впровадження проєктів та заходів Офісом відновлення та розвитку громади

Шляхи виконання поставлених завдань:

- оновлення кредитного рейтингу та рейтингу інвестиційної привабливості СМТГ;
- поширення інформації про інвестиційні можливості СМТГ, в т.ч. під час ярмарок, виставок та інших представницьких інвестиційних заходів;
- налагодження співпраці з міжнародними фінансовими та іншими організаціями, донорськими установами в напрямку залучення кредитних, грантових та інших альтернативних ресурсів для реалізації проєктів відновлення та розвитку громади;
- моніторинг інформаційних ресурсів щодо актуальних конкурсних та інших пропозицій, що надають змогу залучити кошти міжнародних проєктів, фондів, організацій тощо на реалізацію проєктів відновлення та розвитку громади, вирішення соціальних і гуманітарних питань;
- реалізація інвестиційних проєктів (додаток 2 до Програми);
- забезпечення промоції та подальшої роботи в напрямку реалізації концепції Індустріального парку «Суми»;
- участь у навчальних семінарах, тренінгах, форумах, круглих столах з питань вдосконалення організації та підвищення ефективності діяльності на основі місцевого інвестування;
- впровадження інформаційно-аналітичної системи моніторингу Стратегії розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року;
- підтримка функціонування Офісу відновлення та розвитку громади для залучення громадян, забезпечення ресурсами та партнерством для досягнення спільних цілей громадського розвитку;
- розробка оновленої маркетингової стратегії громади.

Очікувані результати

- збереження іміджу міста Суми як інвестиційно привабливого міста з перспективами для розвитку;
- розширення можливостей фінансування інвестиційних проєктів відновлення розвитку громади;
- підвищення рівня поінформованості потенційних інвесторів щодо інвестиційних можливостей та умов провадження інвестиційної діяльності в громаді;
- підвищення рівня взаємодовіри між місцевою владою, суб'єктами підприємницької діяльності, мешканцями громади;
- доступність результатів моніторингу Стратегії для всіх зацікавлених сторін онлайн 24/7.

2.3.2.3. Міжнародна співпраця

Мета діяльності у 2024 році: встановлення нових партнерських зв'язків з містами зарубіжних країн, підтримка партнерських відносин з існуючими містами-партнерами, розвиток співпраці з міжнародними організаціями та донорськими установами дипломатичними представництвами України за кордоном, дипломатичними та консульськими установами іноземних держав в Україні, іншими закордонними суб'єктами, міжнародними організаціями.

Основними завданнями діяльності є:

- пошук нових партнерів та ринків збуту товарів та послуг;
- сприяння поширенню інформації щодо експортоспроможності підприємств;
- поживлення економічних, культурних, освітніх та інших зв'язків між містами-партнерами та дружніми містами;
- розвиток партнерських відносин в рамках укладених угод та меморандумів;
- пошук додаткових можливостей для фінансування заходів зі встановлення, розвитку та підтримки партнерських та дружніх відносин;
- застосування іноземного досвіду в різні сфери муніципального розвитку та управління.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- участь у регіональних, міжрегіональних, національних, міжнародних виставково-ярмаркових, інвестиційних заходах, бізнес-форумах, семінарах, онлайн заходах тощо;
- залучення підприємств та організацій міста до участі в міжнародних виставках та бізнес-зустрічах з іноземними партнерами;
- реалізація спільних з містами-партнерами, дружними містами проєктів в рамках укладених угод, меморандумів, тощо;
- проведення робочих зустрічей з представниками міжнародних організацій та донорських установ, дипломатичних представництв України за кордоном, дипломатичних та консульських установ іноземних держав в Україні, іншими закордонними суб'єктами, міжнародними організаціями, іноземними експертами для реалізації проєктів розвитку громади, вирішення гуманітарних питань, здійснення навчальних візитів та проведення онлайн заходів з обміну досвідом, онлайн майстерень, а також культурно – мистецьких, освітніх, молодіжних спортивних та інших обмінів.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024 2023,%
Кількість міст-партнерів, дружніх міст, з якими підписані Угоди, Меморандуми про співпрацю тощо	одиниць	11	12	14	116,7

Очікувані результати

- розширення мережі партнерських зв'язків між Сумською міською ТГ та містами зарубіжних країн, розвиток співпраці з міжнародними організаціями та донорськими установами, дипломатичними представництвами України за кордоном, дипломатичними та консульськими установами іноземних держав в Україні, іншими закордонними суб'єктами.

2.3.2.4 Підприємництво та регуляторна політика

Мета діяльності у 2024 році: сприяння розширенню міжрегіональних та міжнародних зв'язків, створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва, вдосконалення механізму співпраці виконавчих органів Сумської міської ради та суб'єктів малого і середнього підприємництва, забезпечення надання адміністративних послуг та дозвільних процедур.

Основними завданнями діяльності є:

- поліпшення бізнес-клімату, сприяння розширенню міжрегіональних та міжнародних зв'язків;
- підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу;
- удосконалення інфраструктури підтримки бізнесу;
- забезпечення ефективної роботи центру надання адміністративних послуг та дозвільних процедур, розширення сфери застосування ІТ-технологій при отриманні документів дозвільного характеру та ліцензій.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- компенсація витрат суб'єктам господарювання зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування найманих працівників за новостворені робочі місця за рахунок коштів бюджету СМТГ;
- сприяння участі суб'єктів господарювання в ділових переговорах, бізнес-зустрічах, форумах, семінарах, конференціях та виставкових заходах;
- сприяння та підтримка реалізації бізнес-ідей, проведення конкурсу стартапів у СМТГ;
- забезпечення функціонування територіальних підрозділів/віддалених робочих місць ЦНАП м. Суми для забезпечення доступу до адміністративних послуг, в т.ч. мешканцям старостинських округів;

- розширення переліку видів адміністративних послуг;
- удосконалення роботи електронної черги, збільшення кількості онлайн-послуг.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість зареєстрованих платників податків по СМТГ, які здійснюють діяльність та сплачують податки до бюджету СМТГ всього, в т.ч.:	одиниць	27 521	28 130	28 260	100,5
- юридичних осіб	одиниць	11 404	11 560	11 610	100,4
- фізичних осіб - підприємців	одиниць	16 117	16 570	16 650	100,5
Кількість платників єдиного податку:	осіб	14029	14333	14803	103,3
-юридичні особи	осіб	2179	2051	2173	105,9
-фізичні особи	осіб	11850	12262	12630	103,0
Находження єдиного податку до бюджету СМТГ	млн грн	314,8	356,3	366,8	102,9
Кількість територіальних підрозділів управління ЦНАПу, всього	одиниць	3	3	3	100,0
Кількість видів адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП /в т.ч. послуг онлайн	одиниць	428/40	405/17	420/17	103,7/ 100,0
Кількість наданих адміністративних послуг в ЦНАП	тис. од.	531,2	420,0	450,0	107,1
Кількість наданих консультацій в ЦНАП	тис. од.	965,5	850,0	900,0	105,9

Очікувані результати

- збереження обсягу надходжень до бюджету СМТГ єдиного податку;
- розширення переліку видів адміністративних послуг в ЦНАПі.

2.3.2.5. Будівництво, містобудування та житлова політика

Мета діяльності у 2024 році: будівництво, реконструкція об'єктів житлово-комунального господарства, соціально-культурного призначення, у т.ч. комунальної власності; здійснення містобудівної діяльності відповідно до затвердженої містобудівної документації; покращення житлових умов населення.

Основними завданнями діяльності є:

- розроблення та затвердження містобудівної документації місцевого рівня;
- деталізація положень плану зонування території м. Суми шляхом розроблення та затвердження детальних планів окремих територій міста із збільшенням ступеня врахування потреб бізнесу (після затвердження комплексного плану просторового розвитку території СМТГ);
- стабільне функціонування та розвиток Муніципальної геоінформаційної системи містобудівного кадастру;
- упорядкування адресного господарства міста з метою впровадження паспортів вулиць;
- організація обліку, збереження та реставрації пам'яток архітектури, що сприятиме популяризації матеріальної культурної спадщини та створенню унікального іміджу міста;
- належне розміщення елементів благоустрою, рекламних засобів, тимчасових споруд, тимчасових збірно-розбірних індивідуальних гаражів, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення тощо на території СМТГ;
- будівництво житлових та нежитлових об'єктів;
- реалізація державних програм з будівництва житла для окремих категорій громадян, молодіжного житлового кредитування.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- підготовка якісних вихідних даних для розроблення Комплексного плану просторового розвитку території СМТГ з внесенням змін до генерального плану м. Суми, в

т.ч. підготовка якісних вихідних даних для розроблення просторового розвитку території СМТГ, у т. ч. нової топографічної основи масштабу 1:10000;

➤ розроблення Комплексного плану просторового розвитку території СМТГ з внесенням змін до генерального плану м. Суми та коригуванням Історико-архітектурного опорного плану;

➤ планове наповнення баз даних містобудівного кадастру про забудову та використання територій населених пунктів;

➤ виготовлення облікової документації на пам'ятки архітектури комунальної власності;

➤ демонтаж незаконно (самовільно) встановлених або розміщених елементів благоустрою, рекламних засобів, тимчасових споруд, тимчасових збірно-розбірних індивідуальних гаражів, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення тощо на території СМТГ.

➤ залучення основними забудовниками міста інвестицій у житлове будівництво;

➤ будівництво, реконструкція об'єктів, в т.ч. комунальної власності за рахунок коштів бюджету розвитку бюджету СМТГ (додаток 5 до Програми);

➤ створення планувальних передумов для реалізація державних програм з будівництва житла та житла для окремих категорій громадян, в тому числі молодіжного житлового будівництва.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Містобудівна діяльність					
Обсяг надходжень коштів до бюджету СМТГ від сплати за тимчасове користування місцями, що знаходяться в комунальній власності для розташування рекламних засобів	тис. грн	545,0	15,0	x*	x
Житлова політика					
Кількість осіб, що перебувають на квартирному/кооперативному обліку у виконавчому комітеті Сумської міської ради, в т.ч.:	чол.	15864/9341	15963/9341	15850/9300	99,3/99,6
- осіб, які користуються правом першочергового надання житла;	чол.	6884	6941	6884	99,2
- осіб, які користуються правом позачергового надання житла;	чол.	1473	1570	1473	93,8
- за загальною чергою	чол.	16848	16835	16793	99,8
Кількість осіб, які отримали житло	чол.	1	3	3	100,0

*Не планується у зв'язку з дією рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 29.04.2022 № 113 «Про підтримку суб'єктів господарювання у сфері зовнішньої реклами на період дії воєнного стану на території Сумської міської територіальної громади»

Очікувані результати

➤ виявлення та уточнення територіальних резервів в районах існуючої забудови;

➤ поліпшення зовнішнього вигляду вулиць, інших публічних просторів та рекреаційних зон міста;

➤ нарощування інформаційних ресурсів містобудівного кадастру із забезпеченням їх доступності для громадян та суб'єктів містобудівної діяльності;

➤ отримання інвесторами через використання баз даних містобудівного кадастру необхідної інформації щодо умов використання та забудови територій населених пунктів СМТГ.

➤ забезпечення належного обліку пам'яток архітектури;

➤ здійснення містобудівної політики в громаді, створення умов для залучення інвесторів та забезпечення надання ширшого кола адміністративних послуг відповідно до Комплексного плану просторового розвитку.

2.3.2.6. Транспорт

Мета діяльності у 2024 році: впровадження нової транспортної політики, що базуватиметься на принципах сталої міської мобільності, в основі яких лежить якість у пересуванні громадським транспортом, розвиток усіх видів пересувань, їх безпечність та доступність для маломобільних груп населення.

Основними завданнями діяльності є:

- підтримка стабільного функціонування транспортної інфраструктури;
- підвищення ефективності функціонування системи пасажирського транспорту на території СМТГ.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- оновлення електротранспортної інфраструктури;
- впровадження систем електронної оплати проїзду та електронного квитка;
- своєчасний перегляд тарифів на послуги з перевезення;
- відновлення технічного ресурсу існуючого парку рухомого складу авто- та електротранспорту шляхом проведення поточних та капітальних ремонтів;
- контроль за дотриманням договірних зобов'язань з боку приватних перевізників (дотримання графіків руху, безпеки руху).

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Пасажирські перевезення авто- та електротранспортом					
Кількість перевезених пасажирів комунальним підприємством	тис. осіб	10954,1	12741,0	15279,9	119,9
Кількість перевезених пасажирів автомобільним транспортом комунального підприємства	тис. осіб	3194,3	3752,0	4310,0	114,9
Кількість перевезених пасажирів тролейбусами	тис. осіб	7759,8	8700,0	9850,0	113,2
Пасажирооборот автомобільним транспортом комунального підприємства	тис. пас.км.	12138,3	14393,6	16437,7	114,2
Пасажирооборот тролейбусами	тис. пас.км.	29487,2	34022,2	41626,0	122,3
Характеристика громадського транспорту					
Автотранспорт					
Загальна кількість автобусних маршрутів, в т.ч. комунального підприємства	одиниць	53/9	51/9	51/10	100,0/111,1
Загальна протяжність автобусних маршрутів, в т.ч. комунального підприємства	км	1355,3/190,9	1304,2/190,9	1304,2/218,9	100/114,7
Загальна кількість автомашин на маршрутах (без комунального транспорту)	одиниць	220	180	180	100,0
Загальна кількість комунального автотранспорту на маршрутах	одиниць	12,9	14	15	107,1
Кількість автоперевізників юридичних осіб/фізичних осіб –підприємців	одиниць	8/5	8/4	8/4	100,0
Вартість проїзду в комунальному автомобільному транспорті на кінець року	грн	6	8	8	100,0
Вартість проїзду в приватному автомобільному транспорті на кінець року	грн	10	10	10	100,0
Електротранспорт					
Загальна кількість тролейбусних маршрутів	одиниць	16	17	19	111,8
Загальна протяжність тролейбусних маршрутів	км	333,7	349,7	393,6	112,6
Загальна кількість машин на маршрутах	одиниць	28,3	33	38	115,2
Середній вік машин, що здійснюють перевезення	років	13,75	14,65	14,65	100,0

Вартість проїзду в тролейбусі на кінець року	грн	6,00	8,00	8,00	100,0
Кількість тягових перетворювальних електричних підстанцій	одиниць	6	6	6	100,0
Протяжність тролейбусної контактної мережі	км	103,14	103,14	103,14	100,0
Зупинки, всього в т.ч.:	одиниць	398	400	400	100,0
Тролейбусні	одиниць	16	16	16	100,0
Автобусні	одиниць	197	198	198	100,0
Суміжні	одиниць	155	155	155	100,0
Відокремлені	одиниць	30	31	31	100,0

Очікувані результати

➤ забезпечення стабільного функціонування міського громадського транспорту, підвищення якості та безпеки транспортних послуг, що надаються міським транспортом, поліпшення екологічного стану міста за рахунок збільшення перевезень електротранспортом.

2.3.2.7. Енергозбереження та енергозабезпечення

Енергозбереження

Мета діяльності у 2024 році: створення умов для ефективного споживання енергоресурсів, адаптація до змін клімату, скорочення витрат на енергоспоживання в муніципальному секторі, зниження викидів CO₂, забезпечення розвитку відновлювальних джерел енергії на території громади, виконання зобов'язань відповідно до європейської ініціативи «Угода Мерів щодо енергії та клімату».

Основними завданнями діяльності є:

- реалізація заходів Плану дій сталого енергетичного розвитку і клімату (ПДСЕР і К);
- реалізація муніципального енергетичного плану (МЕП) в рамках проєкту Європейської Енергетичної Відзнаки;
- підтримка впровадження енергоефективних заходів з використанням відновлювальних джерел енергії;
- забезпечення раціонального споживання води та енергоресурсів в закладах бюджетної сфери, що утримуються за рахунок бюджету територіальної громади;
- створення комфортних умов перебування у приміщеннях закладів та установ соціально-культурної сфери громади;
- реалізація комплексу заходів щодо підвищення енергоефективності на об'єктах бюджетної сфери, спрямованих на приведення питомого споживання енергії до нормативних показників;
- забезпечення формування нових стереотипів поведінки і мотивацій, націлених на раціональне та екологічно відповідальне використання енергії у мешканців територіальної громади;
- підтримка впровадження енергоефективних заходів в житловому секторі.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- забезпечення ефективної роботи системи енергоменеджменту в громаді відповідно до міжнародного стандарту ISO 50001:2018;
- розробка енергоефективних проєктів та залучення на їх реалізацію кредитних коштів, коштів міжнародної технічної допомоги;
- впровадження енергозберігаючих заходів відповідно до Програми підвищення енергоефективності в бюджетній сфері Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки, контроль за дотриманням нормативних вимог при їх впровадженні;
- управління заходами ПДСЕРК, включаючи створення системи моніторингу;
- залучення кваліфікованих виконавців будівельних робіт, технічного нагляду до виконання енергоефективних заходів;

- врахування вимог енергоефективності при проектуванні капітальних ремонтів та реконструкції об'єктів бюджетної сфери;
- формування системи інформаційної та освітньої підтримки діяльності в галузі підвищення енергетичної ефективності;
- відшкодування з бюджету СМТГ частини відсотків за кредитами, залученими населенням (фізичними особами, ОСББ) на впровадження енергозберігаючих заходів, в т.ч. відповідно до Програми підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «Енергодім».

Кількісні та якісні показники діяльності*

№ з/п	Найменування показників	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023, %
1.	<i>Проведення термомодернізації будівель та модернізації інженерних мереж в закладах галузі «Освіта», «Культура і мистецтво», «Охорона здоров'я», «Соціальний захист та соціальне забезпечення»</i>					
1.1.	Площа утеплення огорожуючих конструкцій (утеплення фасадів, укосів, цоколю, фундаменту) в закладах галузі «Освіта», «Охорона здоров'я», «Фізична культура і спорт»	м ²	502,1	4861,7	8111,0	в 1,7 р.б.
1.2.	Площа утеплення огорожуючих конструкцій (утеплення покрівель, перекриття даху, підвалу) у закладах галузі «Освіта», «Охорона здоров'я»	м ²	720,0	8970,7	8411,5	93,8
1.3.	Площа утеплених огорожуючих конструкцій (заміна віконних та дверних блоків) у закладах галузі «Освіта», «Охорона здоров'я», «Соціальний захист та соціальне забезпечення»	м ²	9,2	2,5~0	1079,2	x

* без урахування показників проєкту «Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах міста Суми»

Очікувані результати

- раціональне споживання природного газу, теплової та електричної енергії в бюджетних установах соціально-культурної сфери СМТГ, покращення мікроклімату у приміщеннях до нормативних показників, розвиток напрямку відновлювальних джерел енергії.

Енергозабезпечення

Мета діяльності у 2024 році: стає функціонування систем енергозабезпечення.

Діяльність підприємств-надавачів послуг з тепло-, водопостачання та водовідведення буде спрямована на безперебійне та якісне забезпечення споживачів енергоносіями, раціональне використання енерго-ресурсів і зменшення енерговитрат.

Основними завданнями діяльності є:

- забезпечення належного рівня функціонування систем тепло-, водопостачання та водовідведення;
- скорочення обсягів споживання енергоносіїв.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- встановлення економічно обґрунтованих тарифів на послуги;
- своєчасне проведення розрахунків підприємствами-надавачами послуг за спожитий природний газ та електричну енергію.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Одиниці виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023, %
ТОВ «Сумитеплоенерго»					
Загальна протяжність централізованих теплових мереж	км у 2-х тр. вим.	318,461	318,461	318,461	100,0

Модернізація/капітальний ремонт теплових мереж	км у 2-х тр. вим.	0,201	0,00	0,282	x
Вироблено електроенергії	млн кВт/год	85,8	115,1	119,8	104,1
Реалізовано електроенергії	млн кВт/год	60,1	81,1	81,7	100,7
Вироблено теплової енергії	тис. Гкал	548,54	558,6	610,2	109,2
Реалізовано теплової енергії всього, в т.ч.:	тис. Гкал	382,917	393,593	394,541	100,2
- населенню	тис. Гкал	304,537	317,701	314,543	99,0
ТОВ «Котельня Північного промислового вузла»					
Загальна протяжність централізованих теплових мереж	км	0,384	0,384	0,384	100,0
Вироблено теплової енергії	тис. Гкал	167,278	168,100	168,680	100,3
Реалізовано теплової енергії всього, в т.ч.:	тис. Гкал	131,231	139,260	139,260	100,0
- населенню	тис. Гкал	97,790	102,850	102,850	100,0

Показники споживання електроенергії та природного газу

Показники споживання	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Електроенергія					
КП «Міськводоканал» СМР	млн кВт/год	20,3	19,5	21,0	107,7
ТОВ «Сумитеплоенерго»	млн кВт/год	15,3	12,9	11,8	91,5
ТОВ «КППВ»	млн кВт/год	7,0	7,7	7,8	101,3
Природний газ					
ТОВ «Сумитеплоенерго»	тис.куб.м	68088,6	50589,4	45944,5	90,8
КП «Міськводоканал» СМР	тис.куб. м	184,7	188,0	190,0	101,1
ТОВ «КППВ»	тис.куб. м	20801,3	21583,0	21909,7	101,5

Очікувані результати

➤ забезпечення стабільного функціонування систем тепло-, водопостачання та водовідведення.

2.3.2.8. Споживчий ринок

Мета діяльності у 2024 році: забезпечення в повному обсязі потреб населення у соціально важливих продуктах харчування під час воєнного стану, недопущення безпідставного зростання роздрібних цін на соціально важливі продукти харчування.

Основними завданнями діяльності є:

- сприяння збереженню працюючих магазинів, в першу чергу, з реалізації продовольчих товарів;
- підвищення рівня поінформованості населення з питання захисту прав споживачів;
- зменшення кількості осередків стихійної торгівлі на території СМТГ;
- впорядкування сезонної роздрібною торгівлі;
- підтримка місцевих товаровиробників.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- посилення контролю за дотриманням об'єктами роздрібною торгівлі вимог розпорядчих документів голови Сумської ОДА-керівника ОВА про торгівлю алкогольними напоями на період воєнного стану;
- забезпечення контролю за виконанням вимог розпорядчих документів голови Сумської ОДА – керівника ОВА про забезпечення цінової стабільності на території СМТГ;
- надання своєчасної інформаційної та методичної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності галузі торгівлі з питань змін у чинному законодавстві України та розпорядчих документах Сумської ОДА за напрямками діяльності;
- висвітлення в засобах масової інформації та на сайті Сумської міської ради актуальних питань у сфері захисту прав споживачів;

➤ сприяння забезпеченню у продажу широкого асортименту товарів місцевих товаровиробників.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	один. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість підприємств роздрібно́ї торгівлі, всього, в т.ч.	од.	1350	1539	1539	100,0
- продовольчі	од.	470	621	621	100,0
- з них супермаркети	од.	40	55	55	100,0
- непродовольчі	од.	880	918	918	100,0
Кількість підприємств ресторанного господарства	од.	420	400	400	100,0
Кількість ринків	од.	11	10	10	100,0
Кількість підприємств по наданню побутових послуг населенню	од.	800	750	750	100,0
- лазні	од.	2	2	2	100,0
- сауни	од.	11	11	11	100,0

Очікувані результати

➤ забезпечення суб'єктами господарювання належного рівня обслуговування у сфері торгівлі і виконання ними вимог нормативних та розпорядчих документів, зокрема, щодо заборони реалізації алкогольних напоїв в магазинах у визначений час доби;

➤ забезпечення стабілізації цінової ситуації, в першу чергу, на соціально значущі продукти;

➤ безперебійне наповнення споживчого ринку, в першу чергу, продуктами харчування соціальної групи;

➤ недопущення стихійної торгівлі на вулицях міста.

2.3.2.9. Житлово-комунальне господарство

Мета діяльності у 2024 році: здійснення заходів щодо забезпечення надійного функціонування житлово-комунального господарства, в першу чергу об'єктів критичної інфраструктури, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення міста в житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів та стандартів, підтримка розвитку різних форм самоорганізації населення з управління та утримання будинків.

Основними завданнями діяльності є:

➤ забезпечення стабільної роботи житлово-комунального господарства, належного рівня та якості надання послуг;

➤ підтримка в належному стані вулично-дорожньої мережі, системи вуличного освітлення, зеленого господарства та інших об'єктів благоустрою;

➤ підтримка належного технічного стану житлового фонду, ліфтового та водопровідно-каналізаційного господарства;

➤ створення умов для конкурентного середовища на ринку послуг з управління та утримання будинків, споруд, прибудинкових територій;

➤ вдосконалення існуючої системи збору ТПВ;

➤ поліпшення стану благоустрою сільських територій СМТГ.

Шляхи виконання поставлених завдань:

➤ підтримка належного рівня благоустрою та естетичного вигляду території скверів та парків міста, відновлення зелених насаджень;

➤ проведення поточного ремонту вулично-дорожньої мережі та штучних споруд;

➤ проведення поточного ремонту системи вуличного освітлення;

➤ продовження роботи щодо створення ОСББ;

➤ опрацювання питання будівництва об'єктів сортування та подрібнення будівельних, ремонтних відходів, переробки гумових виробів;

- подальше запровадження системи роздільного збору ТПВ; впровадження схеми санітарного очищення території СМТГ;
- будівництво нових, реконструкція та капітальний ремонт існуючих мереж водопостачання та водовідведення;
- розроблення місцевого плану управління відходами СМТГ.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проект	2024/ 2023, %
Житловий фонд міста					
Кількість багатоквартирних житлових будинків	одиниць	1836	1836	1836	100,0
Площа будинків	тис. кв. м	6238,8	6238,8	6238,8	100,0
Кількість об'єднань співвласників багатопверхових будинків	одиниць ОСББ	325	336	343	102,1
Ліфтове господарство					
Кількість ліфтів, в т.ч.	одиниць	1390	1390	1390	100,0
Кількість ліфтів, що потребують модернізації та капітального ремонту в поточному році	одиниць	834	851	851	100,0
Теплопостачання					
Кількість діючих централізованих котелень по м.Суми	одиниць	24	24	24	100,0
Реконструкція/капітальний ремонт теплових мереж	км	0,84	1,8	2,58	143,3
Рівень охоплення населення послугою централізованого теплопостачання (багатопверхівки без систем автономного опалення)	%	100,0	100,0	100,0	x
Тверді побутові відходи					
Загальна кількість контейнерів для збору ТПВ всього	контейнерів	2391	2471	2550	103,2
Кількість контейнерів для роздільного збору ТПВ	контейнерів	761	820	880	107,3
Об'єм зібраних ТПВ	тис. куб. м	402,7	409,3	396,5	96,9
Об'єм відсортованих і відправлених на вторинну переробку ТПВ	тис. куб. м	25,9	30,0	36,5	121,7
Відсоток відсортованих ТПВ від загального об'єму зібраних ТПВ	%	6,43	7,33	9,21	x
Об'єм захоронених ТПВ	тис. куб. м	376,8	379,3	360,0	94,9
Рівень охоплення послугою з вивозу ТПВ мешканців багатоквартирних будинків	%	100,0	100,0	100,0	x
Рівень охоплення послугою з вивозу ТПВ мешканців приватних будинків	%	100,0	100,0	100,0	x
Зелене господарство					
Площа зелених насаджень, охоплених доглядом всього	га	125,4	127,3	127,3	100,0
Кількість висаджених дерев	одиниць	164	94	250	266,0
Кількість троянд, охоплених доглядом	одиниць	4333	4483	4483	100,0
Площа газонів, охоплених доглядом	га	57,9	60,1	60,1	100,0
Площа квітників, охоплених доглядом	га	1,6	1,6	1,6	100,0
Площа парків, скверів, охоплених доглядом	га	72,4	72,4	72,4	100,0
Зовнішнє освітлення					
Загальна протяжність мереж зовнішнього освітлення	км	643,2	643,2	643,2	100,0
Кількість світлоточок в мережі зовнішнього освітлення /в т.ч. енергозберігаючих	одиниць	17119/ 11146	17711/ 11146	17711/ 11146	100,0
Водопостачання/водовідведення					
Загальний обсяг реалізованої води, в т.ч. населенню	тис. куб.м	9757,0	10100,0	10200,0	101,0
	тис. куб.м	7158,3	7650,0	7900,0	103,3

Відведено (скинуто) стічних вод всього,	тис. куб.м	8946,9	9200,0	9300,0	101,1
в т.ч. від населення	тис. куб.м	7465,7	7600,0	7700,0	101,3
Загальна протяжність мережі водопостачання	км	536,4	537,1	537,6	100,1
Загальна протяжність мережі водовідведення	км	338,6	338,8	338,9	100,0
Реконструкція/капітальний ремонт мереж водовідведення	км	3,21	1,125	1,42	126,2
Реконструкція/капітальний ремонт мереж водопостачання	км	1,06	0,8	1,0	125,0
Показники втрат води в мережах, в т.ч.					
нормативні	%	29,2	29,2	29,2	100,0
фактичні	%	32,9	29,0	29,0	100,0
Дорожнє господарство					
Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі, всього	км	387,3	387,3	387,3	100,0
дороги місцевого значення	км	387,3	387,3	387,3	100,0
Загальна площа вулично-дорожньої мережі	тис.кв.м	2986,7	2986,7	2986,7	100,0
Загальна кількість вулиць	одиниць	720	720	720	100,0
Кількість світлофорних об'єктів/ в т.ч. тих, що обслуговуються комунальними службами	одиниць	69/66	69/67	69/67	100,0
Загальна протяжність мостів та шляхопроводів	км	2,8	2,8	2,8	100,0
Площа відремонтованих доріг поточним ремонтом	тис.кв.м	23,0	61,0	80,0	131,1
Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі з твердим покриттям, всього	км	373,1	373,1	373,1	100,0
- з асфальтно-бетонним покриттям та іншим удосконаленим покриттям	км	341,8	341,8	341,8	100,0
Протяжність мережі, обладнаної закритою дощовою каналізацією	км	32,3	32,3	32,3	100,0
Частка мережі, обладнаної закритою дощовою каналізацією	%	9,4	9,4	9,4	x

Очікувані результати

➤ підтримка в належному стані інфраструктури житлово-комунального господарства, житлового фонду, забезпечення стабільного надання житлово-комунальних послуг.

Тарифна політика

У 2024 році тарифна політика здійснюватиметься на підставі існуючого розмежування повноважень щодо встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги між державними органами та органами місцевого самоврядування.

грн, з ПДВ

Назва підприємства-надавача послуги	Вид послуг	Для населення, роки		
		2022 факт	2023 очік.	2024 проєкт
КП «Міськводоканал» СМР	Тариф на послугу з централізованого водопостачання, за 1 м ³ для багатоквартирних будинків (з ПДВ)	15,98	15,98	15,98
	Тариф на послугу з централізованого водопостачання, за 1 м ³ для приватного сектора (з ПДВ)	15,98	15,98	15,98
	Тариф на послугу з централізованого водовідведення, за 1 м ³ для багатоквартирних будинків (з ПДВ)	16,67	16,67	16,67
	Тариф на послугу з централізованого водовідведення, за 1 м ³ для приватного	16,67	16,67	16,67

	сектора (з ПДВ)			
	Разом тариф на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (за 1 м³): для багатоквартирних будинків (з ПДВ)	32,65	32,65	32,65
	Разом тариф на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (за 1 м³): для приватного сектора (з ПДВ)	32,65	32,65	32,65
	Тариф на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення на 1 чол. без лічильника (з ПДВ)	297,96	297,96	297,96
ТОВ «КППВ»	Тарифи, встановлені на економічно обґрунтованому рівні:			
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (без ПДВ)	2205,06	2205,06	2205,06
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (з ПДВ)	2 646,07	2 646,07	2 646,07
	Тариф на послугу з постачання теплової енергії за 1 Гкал (з ПДВ)	2 646,07	2 646,07	2 646,07
	Тариф на послуги з постачання гарячої води за 1 куб.м (з ПДВ)	-	-	-
	Тарифи, що застосовуються до населення:			
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (без ПДВ)	1352,47	1352,47	1352,47
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (з ПДВ)	1622,96	1622,96	1622,96
	Тариф на послугу з постачання теплової енергії за 1 Гкал (з ПДВ)	1622,96	1622,96	1622,96
	Тариф на послуги з постачання гарячої води за 1 куб.м	-	-	-
ТОВ «Сумитеплоенерго»	Тарифи, встановлені на економічно обґрунтованому рівні:			
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (без ПДВ)	2142,81	2142,81	2142,81
	Тариф на теплову енергію за 1 Гкал (з ПДВ)	2571,37	2571,37	2571,37
	Тариф на послугу з постачання теплової енергії за 1 Гкал (з ПДВ)	2571,37	2571,37	2571,37
	Тариф на послуги з постачання гарячої води за 1 куб.м (з ПДВ)	131,70	131,70	131,70
	Тарифи, що застосовуються до населення:			
	Тариф на послугу з постачання теплової енергії за 1 Гкал (з ПДВ)	1559,67	1559,67	1559,67
	Тариф на послуги з постачання гарячої води за 1 куб.м (з ПДВ)	91,37	91,37	91,37
ТОВ «А-МУССОН»	Тариф на послугу з поводження з побутовими відходами (в т.ч. захоронення та прийняття, складування та зберігання рослинних відходів), за 1 м. куб. з ПДВ	ТПВ 195,91 (50,68) ВГВ 233,98 РВ 341,68	ТПВ 239,93 (50,68) ВГВ 297,66 РВ 392,12 РослВ 1433,33 з ПДВ (в т.ч. 57,13 з ПДВ за послуги з прийняття, складування та зберігання рослинних відходів)	ТПВ 239,93 (50,68) ВГВ 297,66 РВ 392,12 РослВ 1433,33 з ПДВ (в т.ч. 57,13 з ПДВ за послуги з прийняття, складування та зберігання рослинних відходів)
	в розрахунку на 1 особу багатоквартирні будинки (в т.ч. захоронення і прийняття, складування і зберігання рослинних в.)	33,92 (6,58)	42,95 (в т.ч.6,58 захор.; 0,06 зберіг. росл.)	42,95 (в т.ч.6,58 захор.; 0,06 зберіг. росл.)
	в розрахунку на 1 особу приватний сектор (в т.ч. захоронення і прийняття, складування і зберігання рослинних відходів)	37,96 (7,63)	47,91 (в т.ч.7,63 захор.; 0,06 зберіг. росл.)	47,91 (в т.ч.7,63 захор.; 0,06 зберіг. росл.)
ТОВ «Сервісресурс»	Тариф на послугу з поводження з побутовими відходами (в т.ч. захоронення та прийняття, складування та зберігання рослинних відходів), за 1 м. куб.	ТПВ 204,19 без ПДВ (50,68 з ПДВ) ВГВ 167,29 без ПДВ РВ 295,98 без ПДВ	ТПВ 259,24 з ПДВ (50,68 з ПДВ) ВГВ 180,64 з ПДВ РВ 438,28 з ПДВ РослВ 1086,73 з ПДВ (в т.ч. 57,13 з ПДВ за послуги з прийняття, складування та зберігання)	ТПВ 259,24 з ПДВ (50,68 з ПДВ) ВГВ 180,64 з ПДВ РВ 438,28 з ПДВ РослВ 1086,73 з ПДВ (в т.ч. 57,13 з ПДВ за послуги з прийняття, складування та зберігання)

	в розрахунку на 1 особу багатоквартирні будинки (в т.ч. захоронення і прийняття, складування і зберігання рослинних в.) в розрахунку на 1 особу приватний сектор (в т.ч. захоронення і прийняття, складування і зберігання рослинних відходів)	33,08 без ПДВ (6,58 з ПДВ) 37,30 без ПДВ (7,63 з ПДВ)	рослинних відходів) 43,18 з ПДВ в т.ч.6,58 захор; 0,06 зберіг росл.) 48,55 з ПДВ (в т.ч. 7,63 захор; 0,06 зберіг. росл.)	рослинних відходів) 43,18 з ПДВ в т.ч.6,58 захор; 0,06 зберіг росл.) 48,55 з ПДВ (в т.ч. 7,63 захор; 0,06 зберіг.росл.)
Управління багатоквартирними будинками	Ціна на послугу з управління багатоквартирними будинками, за 1 кв. м загальної площі будинку (згідно конкурсу, рішення ВК СМР) (з ПДВ)	мін.0,054 макс.26,91	мін.0,054 макс. 26,91	мін.0,054 макс. 26,91

*Тарифи відповідно до діючих рішень Виконавчого комітету Сумської міської ради та постанов НКРЕКП (для КП «Міськводоканал» СМР) та з урахуванням встановленого мораторію на підвищення цін (тарифів) на ринку природного газу та у сфері теплопостачання на період дії воєнного стану в Україні та шести місяців після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано (ЗУ «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування»).

2.3.3. Соціальний та гуманітарний розвиток

2.3.3.1. Зайнятість населення, ринок праці та трудові відносини

Мета діяльності у 2024 році: реалізація державної політики у сфері зайнятості населення шляхом сприяння у працевлаштуванні, проходженні професійного навчання, участі в оплачуваних громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру тощо; поліпшення якості життя працюючого населення, дотримання прав і гарантій з оплати праці працівників.

Основними завданнями діяльності є:

- сприяння громадянам у підборі підходящої роботи;
- надання роботодавцям послуг із добору працівників;
- участь в організації проведення громадських та інших робіт тимчасового характеру;
  - організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці, підтвердження результатів неформального професійного навчання;
  - проведення професійної орієнтації населення;
  - соціальна захищеність населення;
  - легалізація виплати заробітної плати та зменшення нелегальної зайнятості для збільшення податкових надходжень та забезпечення соціального захисту найманих працівників;
  - забезпечення неухильного додержання роботодавцями конституційних прав найманих працівників на своєчасне отримання заробітної плати та оформлення трудових відносин.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- проведення аналізу стану ринку праці, прогнозування та оцінка впливу на ринок праці політики у сфері зайнятості;
  - застосування новітніх підходів в роботі служби зайнятості для задоволення потреб сучасного ринку праці шляхом ефективної рекрутингової діяльності;
  - створення умов та сприяння підвищенню конкурентоспроможності робочої сили та зайнятості населення шляхом стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць; у т.ч. для осіб з інвалідністю;

- застосування у діяльності служби зайнятості елементів профілювання при індивідуальному підході до кожного шукача роботи;
- надання соціального захисту громадян, у т.ч. для осіб, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню та внутрішньо переміщених осіб;
- забезпечення індивідуального супроводу окремих категорій безробітних;
- проведення аналізу стану розширення сфери застосування праці шляхом створення нових робочих місць;
- проведення інформаційної кампанії щодо негативних наслідків отримання заробітної плати «в конвертах» та щодо відповідальності, яку за собою тягне цей факт.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість зареєстрованих безробітних (на кінець року)	осіб	2381	1700	1700	100
Чисельність осіб, які мають статус безробітного та отримують послуги протягом періоду	осіб	8000	9000	9000	100
Середній розмір допомоги по безробіттю	грн	3669,49	3500,00	3500,00	100
Чисельність незайнятих громадян, працевлаштованих протягом періоду	осіб	2380	2300	2300	100
Чисельність безробітних громадян, які проходять професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації	осіб	168	350	350	100
Чисельність незайнятих громадян, залучених до участі в оплачуваних громадських та інших роботах тимчасового характеру	осіб	15	90	90	100
Потреба підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць	вакансії	4292	5000	5000	100
Навантаження на одне вільне робоче місце, вакансію	осіб/вакансію	9	2	2	100
Працевлаштування на нові робочі місця, всього, в т.ч.:	осіб	468	871	890	102,2
- юридичними особами	осіб	195	485	496	102,3
- фізичними особами – підприємцями та найманих ними працівників	осіб	273	386	394	102,1

Очікувані результати

- підвищення конкурентоспроможності безробітних на ринку праці;
- задоволення кадрових потреб роботодавців СМТГ;
- працевлаштування громадян на 890 нових робочих місць;
- поліпшення матеріального становища та підвищення рівня соціального захисту працюючих громадян.

2.3.3.2. Соціальний захист населення

Мета діяльності у 2024 році: соціальна підтримка найбільш вразливих верств населення, надання додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян, створення додаткової системи задоволення потреб пільгової категорії громадян; забезпечення соціальних гарантій захисників України та членів їх сімей.

Основними завданнями діяльності є:

- реалізація конституційних гарантій та прав громадян на соціальний захист, забезпечення адресності матеріальної підтримки малозабезпечених сімей, непрацездатних осіб, громадян похилого віку, сімей з дітьми, дітей з інвалідністю, осіб з фізичними порушеннями, внутрішньо переміщених осіб, захисників України й членів їх сімей, та інших осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- забезпечення адресності та індивідуального підходу в процесі надання комплексу соціальних послуг та соціального обслуговування як комунальними установами, так і установами недержавного сектору, запровадження мобільних соціальних служб;

- розширення спектру заходів психологічного напрямку в рамках соціальних послуг для Захисників/Захисниць України та членів їх сімей;
- покращення умов для безпечного та здорового життя шляхом сприяння у забезпеченні безперешкодного доступу осіб з інвалідністю, маломобільних груп населення до житлових будинків та об'єктів соціальної інфраструктури.

Шляхи досягнення поставлених завдань:

- впровадження новітніх засобів комунікацій та організація інших заходів для проведення активної інформаційної роботи серед мешканців СМТГ щодо роз'яснення їх прав на отримання державної та місцевої підтримки;
- забезпечення прийому мешканців громади щодо надання послуг соціального характеру, створення належних умов для організації прийому громадян із використанням сучасних технологій та цифрових продуктів тощо;
- співпраця з інститутами громадянського суспільства щодо визначення потреби в наданні соціальних послуг, сприяння розвитку ринку соціальних послуг на території громади, аналіз стану задоволення потреби мешканців громади в отриманні соціальних послуг та розширення їх спектру відповідно до потреб. Організація надання соціальних послуг мешканцям громади;
- запровадження додаткових заходів психолого-соціального супроводу Захисників/Захисниць України та членів їх сімей, направлених на подолання психотравмуючих ситуацій та стресів, інших психологічних проблем;
- підготовка проєктної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проєкту «Соціальний гуртожиток»;
- сприяння здоровому та активному довголіттю серед осіб похилого віку;
- активізація руху волонтерів: залучення молоді та волонтерських організацій до надання соціальних послуг;
- спільно з інститутами громадянського суспільства, які опікуються питаннями осіб з інвалідністю, забезпечення створення безперешкодного середовища для осіб з фізичними порушеннями та інших маломобільних груп населення.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість сімей, які отримують допомогу сім'ям з дітьми	чол.	6 889	5 700	6 000	105,3
Кількість сімей, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям	чол.	1 936	1 400	1 500	107,1
Кількість осіб, які отримують державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю	чол.	3 290	3 600	3 700	102,8
Кількість внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на обліку в департаменті соціального захисту населення	чол.	21 794	27 500	28 000	101,8
Кількість осіб, які отримують додаткові пільги та соціальні гарантії відповідно до програм СМТГ «Милосердя» та «Соціальна підтримка Захисників і Захисниць України та членів їх сімей»	чол.	67 819	70 904	71 981	101,5
Кількість осіб, які отримали соціальні послуги в комунальній установі «Сумський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Берегиня» / в т.ч. Будинок нічного перебування	чол.	3 811 / 203	3 400 / 100	3 600 / 110	105,9 / 110,0
Кількість осіб, які отримали соціальні послуги в комунальній установі «Центр учасників бойових дій» Сумської міської ради	чол.	3 555	8 000	9 000	112,5
Загальна кількість пенсіонерів, що отримують пенсію	тис. чол.	75,9	76,4	76,8	100,5
Середній розмір пенсії	грн	4582,70	5230,00	5880,00	112,4

Очікувані результати:

- охоплення максимальної кількості сімей, які потребують соціальної підтримки, та підтримка гідного рівня життя мешканців громади шляхом виконання державних та міських програм соціального захисту населення;
- розвиток системи надання послуг соціального характеру, підвищення якості їх надання, розширення спектру соціальних послуг;
- охоплення послугами соціального характеру внутрішньо переміщених осіб, в тому числі забезпечення їх тимчасовим безоплатним проживанням, та, як наслідок, уникнення безпритульності населення;
- реалізація соціальних проєктів, направлених на відновлення фізичного здоров'я та стабілізації емоційного стану Захисників/Захисниць України та членів їх сімей;
- реалізація соціальних проєктів, направлених на забезпечення комплексного підходу у наданні соціальних послуг мешканцям громади, які опинилися у складних життєвих обставинах, шляхом запровадження мобільних соціальних послуг.

2.3.3.3. Охорона здоров'я населення

Мета діяльності у 2024 році: збереження та зміцнення здоров'я мешканців СМТГ, підвищення ефективності заходів, спрямованих на профілактику захворювань, зниження рівнів захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, підвищення якості життя, забезпечення захисту прав громадян на охорону здоров'я.

Основними завданнями діяльності є:

- підвищення якості та доступності медичних послуг;
- пропаганда здорового способу життя і зміщення акцентів від лікування до профілактики захворювань;
- забезпечення успішної роботи медичних установ, впровадження сучасних медичних технологій надання медичної допомоги, профілактика та раннє виявлення захворювань;
- забезпечення відповідно до законодавства пільгових категорій населення лікарськими засобами, виробами медичного призначення та лікувальним харчуванням;
- реалізація державної політики у сфері охорони здоров'я щодо надання медичної допомоги за Програмою медичних гарантій.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- проведення капітальних ремонтів приміщень лікувальних закладів з метою покращення умов перебування пацієнтів та роботи медичного персоналу;
- придбання медичного обладнання та інструментарію, забезпечення санітарним автотранспортом для підвищення якості надання медичних послуг;
- запровадження нових високотехнологічних медичних послуг;
- вжиття комплексних заходів, направлених на забезпечення населення якісними медичними послугами, зокрема на профілактику інвалідизації населення, створення реабілітаційних відділень з відповідним їх оснащенням;
- проведення заходів (лекції, круглі столи, зустрічі) та поширення інформації (через ЗМІ) щодо активної пропаганди здорового способу життя як основного чинника збереження та покращення здоров'я;
- медичне забезпечення пільгових категорій населення.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/ 2023,%
Кількість відвідувань амбулаторно-поліклінічних відділень	тис. відвід.	1293,9	1381,0	1400,0	101,4
Проліковано хворих у стаціонарі, всього	тис. осіб	47,8	63,0	73,1	116,0
<i>в тому числі</i>					
проліковано хворих з гострим мозковим	осіб	1309	1301	1400	107,6

інсультом					
проліковано хворих з гострим інфарктом міокарда	осіб	437	415	430	103,6
надана стаціонарна паліативна медична допомога	осіб	1589	2219	2450	110,4
Кількість проведених оперативних втручань в стаціонарі	втручання	15708	23233	23300	100,3
Кількість новонароджених	осіб	1507	1529	1650	107,9
Кількість ліжок у стаціонарах	одиниць	1395	1415	1415	100,0
Чисельність лікарів	осіб	799	907	927	102,2

Очікувані результати

- зниження рівня летальності;
- збільшення кількості пролікованих.

2.3.3.4. Освіта

Мета діяльності у 2024 році: поглиблення реформи освіти і забезпечення кращих можливостей для дітей, що є передумовою для розвитку дитини та її успішної реалізації в суспільстві.

Основними завданнями діяльності є:

- забезпечення виконання вимог Державного стандарту дошкільної освіти з урахуванням задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей у найбільш оптимальній для кожної дитини формі;
- здійснення заходів безпеки вихованців закладів дошкільної освіти та учнів закладів загальної середньої освіти під час освітнього процесу в умовах воєнного стану та надзвичайної ситуації;
- підвищення якості та доступності освіти;
- створення умов для особистісного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, здобуття ними освіти відповідного рівня в середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- створення позитивного мікроклімату в закладах освіти з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей з особливими освітніми потребами з іншими учасниками освітнього процесу;
- реалізація права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізації та інтеграції в суспільство, у закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти;
- поширення в закладах загальної середньої освіти практики функціонування служб порозуміння (шкільної медіації);
- комп'ютеризація закладів освіти СМТГ;
- забезпечення підтримки розвитку інтелектуального та творчого потенціалу дітей та учнівської молоді;
- забезпечення максимального охоплення дітей та учнівської молоді позашкільною освітою шляхом започаткування нових профілів роботи гуртків та інших творчих об'єднань;
- залучення школярів та учнів до процесу прийняття рішень, які їх стосуються, а також як спосіб заохотити та розвивати їхню активну громадську участь та зв'язок з громадою;
- реформування системи шкільного харчування, модернізація харчоблоків, використання сучасного технологічного обладнання для розширення асортименту страв «здорового харчування», заміни шкільного меню, старих рецептур і технологій на нові нестандартні, корисні страви із звичних продуктів, запровадження нових форм організації харчування;
- забезпечення комфортних та безпечних умов перебування здобувачів освіти у приміщеннях та на території закладів освіти.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- оснащення закладів загальної середньої освіти комп'ютерною та мультимедійною технікою;

- поліпшення освітніх процесів у закладах освіти, забезпечення доступу до якісних навчальних матеріалів (е-підручників, онлайн – курсів, інтерактивних матеріалів, відео, 3Д - моделей);
- розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти;
- здобуття учнями навичок вигадувати та розробляти ідеї, створювати проекти, комунікувати та працювати в команді, розвивати відчуття причетності та важливості власного голосу, тим самим сформувати активного, розумного громадянина з критичним мисленням, який в майбутньому буде брати участь у прийнятті рішень в громаді та суспільстві;
- врегулювання організації харчування дітей у закладах освіти з урахуванням принципів здорового харчування та приведення енергетичної цінності раціону, структури харчування у відповідність до Норм фізіологічних потреб населення в основних харчових речовинах і енергії, з урахуванням рекомендацій ВООЗ;
- надання підтримки кожній дитині з особливими освітніми потребами відповідно до її потреб в закладах освіти, активізація роботи команди психолого-педагогічного супроводу для всіх дітей з особливими освітніми потребами, незалежно від визначеного рівня підтримки;
- спрямування виховної роботи із здобувачами освіти на формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок, національно-патріотичного виховання, профілактики булінгу (цькування), кримінальних правопорушень, вживання наркотичних і психотропних речовин, запобігання домашньому насильству, торгівлі людьми тощо;
- забезпечення архітектурної доступності закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (облаштування пандусів, санвузлів, поручнів, ресурсних кімнат тощо);
- монтаж системи автоматичної пожежної сигналізації, оповіщення людей про пожежу та передавання тривожних сповіщень;
- капітальний ремонт харчоблоків закладів освіти СМТГ;
- капітальний ремонт частини підвальних приміщень з пристосуванням їх для використання як найпростішого укриття; реконструкція, реставраційний ремонт підвальних приміщень з облаштуванням укриттів, протирадіаційних укриттів.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Постійно діючі заклади дошкільної освіти всього/ з них комунальної форми власності	одиниць	39/38	39/38	39/38	100,0/ 100,0
Кількість дітей у закладах дошкільної освіти /з них комунальної форми власності	осіб	8062/ 7972	7848/ 7769	7416/7 363	94,5/ 94,8
Кількість вихованців у дошкільних підрозділах початкових шкіл та НВК комунальної форми власності	осіб	779	776	769	99,1
Охоплення дітей дошкільного віку дошкільною освітою	%	83	83	84	x
Заклади загальної середньої освіти / з них комунальної форми власності	одиниць	41/40	41/40	42/40	102,4/ 100,0
в т.ч. НВК з дошкільним підрозділом/ з них комунальної форми власності	одиниць	1/1	1/1	1/1	100,0/100,0
у т.ч. початкові школи з дошкільним підрозділом	одиниць	5	5	5	100,0
у т.ч. Сумський багатопрофільний навчально-реабілітаційний цент №1		1	1	1	100,0
Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти (в т.ч. в НВК та початкових школах)/ із них комунальної форми власності	осіб	29768/ 29642	29397/ 29259	28643/ 28482	97,4/ 97,3
у тому числі, які навчаються у другу	осіб	0	2880	2177	75,6

зміну					
у тому числі кількість учнів у НВК	осіб	371	360	338	93,9
Відсоток учнів, які навчаються на достатньому та високому рівні	%	54	54,0	54,0	x
Відсоток дітей шкільного віку, які охоплені навчанням	%	99,9	99,9	99,9	x
Рівень охоплення учнів закладів загальної середньої освіти харчуванням	%	0,0	15,0	38,0	x
Загальна кількість комунальних закладів позашкільної освіти	одиниць	4	4	4	100,0
Кількість учнів, охоплених позашкільною освітою	одиниць	9101	9180	9337	101,7
Рівень охоплення учнів позашкільною освітою закладами позашкільної освіти, підпорядкованими управлінню освіти і науки	%	30,7	31,4	32,8	x
Частка школярів, зайнятих у спортивно-масовій роботі	%	90	90	90	x
Кількість закладів професійно-технічної освіти/кількість учнів	одиниць/ осіб	7/2914	7/2883	7/2822	100,0/97,9

Очікувані результати:

- формування ціннісного ставлення і судження у школярів, вміння вибудовувати доброзичливі й толерантні стосунки із учасниками освітнього процесу за допомогою сучасних методик роботи;
- активізація школярів, залучення учнів 5-11 класів до написання проєктів та прийняття рішень, навчання не боятися відстоювати власні ініціативи та об'єднуватися навколо спільних ідей;
- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами дошкільної освіти відповідно до державного стандарту, із застосуванням найбільш прийнятних методів, які враховують їхні потреби та можливості;
- впровадження інноваційних технологій, демократичних підходів в організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами, їх психолого-педагогічного, медико-соціального супроводу, забезпеченню архітектурної доступності загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, незалежно від форм власності, та підпорядкування, відповідно до потреб дітей;
- доступ здобувачів освіти до повноцінного та якісного харчування з урахуванням принципів здорового харчування, зокрема тих, що мають особливі харчові потреби;
- створення комфортних і безпечних умов для навчання та виховання дітей.

2.3.3.5. Культура, туризм

Мета діяльності у 2024 році: активізація роботи у напрямку духовного відродження та посилення національної самоідентичності населення СМТГ; піднесення іміджу Збройних Сил України та патріотичного духу громадян; посилення ролі культури в місті Суми та на території СМТГ, як дієвого інструменту для формування демократичного, національно-свідомого, духовно-розвиненого суспільства; надання якісних різнопланових та сучасних культурних послуг населенню, у тому числі: культурно-мистецьких, просвітницьких, інформаційних, освітніх, дозвілєвих тощо.

Збереження туристичного потенціалу, підвищення іміджу СМТГ.

Основними завданнями діяльності є:

- реалізація державної політики у сфері культури та туризму;
- охорона культурної спадщини, а також державної мовної політики, як необхідної умови розвитку гармонійного суспільства в інтересах територіальної громади;
- формування конкурентоспроможного бренду міста, позитивного іміджу СМТГ на національному та міжнародному рівні;
- поліпшення доступності туристичної інфраструктури;
- створення та підтримка туристичних продуктів.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- проведення конкурсів, фестивалів, мистецьких проєктів, відзначення державних свят та фінансова підтримка участі у міжнародних та всеукраїнських конкурсах і фестивалях; активація роботи в культурно-мистецькому інтернет-просторі;
- підвищення рівня якості послуг з початкової мистецької освіти за рахунок оновлення музичних інструментів, покращення матеріально-технічної бази, проведення ремонтних робіт мистецьких шкіл;
- покращення якості бібліотечних послуг шляхом поповнення бібліотечних фондів, проведення ремонтних робіт бібліотек та їх модернізації;
- активізація культурно-мистецької діяльності, впровадження нових форм організації змістовного дозвілля, підтримка культурних ініціатив населення, формування на базі Центру культури і дозвілля осередку культурного життя міста Суми;
- розвиток культурно-дозвілєвої діяльності у сільській місцевості шляхом модернізації клубних установ та впровадження нових форм роботи;
- проведення паспортизації об'єктів культурної спадщини.
- формування механізмів підтримки і просування бренду міста Суми;
- розвиток туристичної інфраструктури та навігації;
- розробка нових туристичних маршрутів та додаткового контенту для віртуального гіда з технологією доповненої реальності.
- проведення роботи щодо створення Туристичного інформаційного центру.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/ 2023,%
Комунальні заклади культури					
Мистецькі школи:					
Кількість закладів	одиниць	5	5	5	100,0
Контингент учнів	чол.	1620	1640	1821	111,0
Відсоток дітей шкільного віку, охоплених позашкільною мистецькою освітою	%	5,4	5,6	6,4	x
Кількість випускників шкіл, що продовжили мистецьку освіту у вищих навчальних закладах	чол.	31	35	35	100,0
Бібліотеки:					
Кількість:	одиниць	21	16	16	100,0
Кількість читачів	тис. чол.	61,5	70,0	75,0	107,1
Клубні заклади:					
Кількість закладів	одиниць	6	6	6	100,0
- в них клубних формувань	одиниць	28	33	33	100,0
Інші комунальні заклади культури:					
Сумська муніципальна галерея (КУ «Агенція промоції «м. Суми»)	одиниць	1	1	1	100,0
Центр культури і дозвілля СМР	одиниць	1	1	1	100,0
КУ «Молодіжний центр «Романтика» СМР	одиниць	1	1	1	100,0
Кількість закладів іншого підпорядкування					
Бібліотеки	одиниць	2	2	2	100,0
Театри	одиниць	2	2	2	100,0
Філармонія	одиниць	1	1	1	100,0
Музеї	одиниць	3	3	3	100,0
Кінотеатри	одиниць	2	2	2	100,0
Парки	одиниць	2	2	2	100,0
Клубні установи	одиниць	7	7	7	100,0
Організація та проведення загальноміських культурно-мистецьких заходів					
Кількість заходів	одиниць	12	25	33	132,0
у тому числі:					
- всеукраїнського рівня	од.	0	0	1	x
Кількість жителів міста, охоплених заходами	тис. чол.	8,5	10,0	110	1100,0
Культурна спадщина					
Кількість об'єктів культурної спадщини,	од.	124/68	124/68	124/78	100,0/114,7

у тому числі паспортизованих					
- археології		19/7	19/7	19/7	100,0
- історії		85/46	85/46	85/56	100,0/121,7
- монументального мистецтва		15/9	15/15	15/15	100,0
- садово-паркового мистецтва		4/0	4/0	4/0	100,0
- науки і техніки		1/0	1/0	1/0	100,0
Туризм					
Кількість туристичних маршрутів	одиниць	4	5	6	120,0
Кількість проведених екскурсій	одиниць	15	30	50	166,7
Кількість туристів	тис. осіб	9,2	10,0	10,5	105,0
Кількість платників туристичного збору	одиниць	11	15	17	113,3
- юридичних осіб		4	8	9	112,5
- фізичних осіб		7	7	8	114,3
Надходження від туристичного збору, всього	тис. грн	329,6	700,0	742,0	106,0
- юридичних осіб	тис. грн	294,8	582,9	617,9	106,0
- фізичних осіб	тис. грн	34,8	117,1	124,1	106,0

Очікувані результати

- збереження мережі закладів культури СМТГ;
- збільшення кількості загальноміських культурно-мистецьких заходів на 32%;
- охоплення бібліотечними послугами 27,5% населення СМТГ (або збільшення кількості користувачів Сумської публічної бібліотеки на 7,1%);
- збільшення контингенту учнів мистецьких шкіл на 11,0% (збереження контингенту учнів мистецьких шкіл в межах охоплення 5,2% дітей шкільного віку позашкільною мистецькою освітою);
- збільшення відсотку паспортизованих об'єктів культурної спадщини до 62,9% від загальної кількості.
- підвищення рівня впізнаваності та лояльності до бренду міста Суми; формування позитивного образу СМТГ;
- збільшення кількості проведених екскурсій;
- створення 1 туристичного маршруту;
- збільшення надходжень від туристичного збору до бюджету СМТГ на 6,0 відсотків.

2.3.3.6. Фізична культура і спорт

Мета діяльності у 2024 році: популяризація здорового способу життя, залучення широких верств населення до масового спорту, підтримка дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень.

Основними завданнями діяльності є:

- підтримка та розвиток олімпійських та неолімпійських видів спорту;
- розвиток фізкультурно-спортивної інфраструктури, заохочення прагнення громадян зміцнювати своє здоров'я, вести здоровий спосіб життя;
- забезпечення діяльності закладів дитячо-юнацького та резервного спорту, створення належних умов для розвитку індивідуальних здібностей спортсменів в обраних видах спорту;
- удосконалення загального рівня організації та проведення спортивно-масових заходів та змагань; проведення загальнодоступних спортивних заходів для активного сімейного дозвілля в місцях масового відпочинку.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- удосконалення системи формування та підготовки збірних команд СМТГ з олімпійських та неолімпійських видів спорту для участі спортсменів у спортивних заходах всеукраїнського та міжнародного рівнів;
- забезпечення проведення змагань та представлення досягнень спортсменами СМТГ на всеукраїнській та міжнародній спортивній арені;

- розвиток здібностей вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл в обраному виді спорту (утримання та надання фінансової підтримки ДЮСШ різних форм власності);
- створення необхідних умов для самовдосконалення спортсменів і фахівців спорту, які досягли найвищих спортивних результатів у всеукраїнських та міжнародних змаганнях;
- розміщення соціальної реклами на телебаченні, сторінках соціальних мереж із залученням провідних спортсменів, тренерів, ветеранів спорту для формування ціннісного ставлення юнацтва і молоді до власного здоров'я, поліпшення фізичного розвитку та фізичної підготовки;
- підтримка громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, з метою якісної підготовки та успішного виступу команд на всеукраїнській арені;
- підвищення престижу професії тренера-викладача та умов його праці;
- будівництво нових сучасних спортивних майданчиків за місцем проживання.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість осіб, які займаються фізичною культурою та спортом	тис. осіб	49,6	49,7	49,9	100,4
Кількість фахівців фізичного виховання, що працюють за спеціальністю	осіб	716	716	720	100,6
Кількість спортивних об'єктів:					
Стадіони	шт.	4	4	4	100,0
Спортзали	шт.	75	75	75	100,0
Плавальні басейни	шт.	8	8	8	100,0
Площинні спортивні споруди	шт.	139	139	139	100,0
Кількість фізкультурно-спортивних клубів (громадські організації), всього	одиниць	52	52	52	100,0
в т.ч. за місцем проживання	одиниць	39	39	39	100,0
Кількість ДЮСШ, СДЮШОР/в т.ч., що утримуються або отримують фінансову підтримку з бюджету СМТГ	одиниць	22/11	22/11	22/11	100,0/100,0
Кількість загальноміських спортивно-масових заходів (змагань)	одиниць	41	77	80	103,9
Кількість учасників змагань	одиниць	254	5610	5690	101,4
Кількість спортсменів, які входять до складу збірних команд України	чол.	198	198	198	100,0
Кількість призових місць, отриманих у змаганнях вищого рівня	одиниць	145	160	180	112,5

Очікувані результати

- збереження рівня охоплення громадян фізкультурно-оздоровчою та спортивно-масовою роботою;
- збереження кількості спортсменів, які входять до складу збірних команд України;
- збільшення кількості призових місць, отриманих у змаганнях вищого рівня на 12,5 відсотків.

2.3.3.7. Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Підтримка сім'ї

Мета діяльності у 2024 році: створення правових, соціальних і економічних умов для належного функціонування та розвитку сім'ї, утвердження духовно і фізично здорової, матеріально та соціально благополучної сім'ї, забезпечення виконання сім'єю основних її функцій.

Основними завданнями діяльності є:

- забезпечення соціального захисту багатодітних сімей, запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми;

➤ сприяння співробітництву з підприємствами, установами, громадськими організаціями щодо посилення ролі сім'ї як первинного осередку суспільства

Шляхи виконання поставлених завдань:

➤ матеріальна підтримка багатодітних сімей шляхом надання гуманітарної допомоги у вигляді продуктів харчування, засобів гігієни та одягу, різних видів державних допомог та додаткових соціальних гарантій за рахунок коштів бюджету громади;

➤ продовження проведення просвітницько-профілактичних заходів щодо запобігання насильству в сім'ї, забезпечення гендерної рівності;

➤ посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо рівних прав та можливостей чоловіків та жінок, підтримки осіб, постраждалих від насильства в сім'ї та торгівлі людьми, удосконалення форм її проведення.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість виданих посвідчень батьків багатодітної сім'ї	шт.	138	173	180	104,0
Кількість виданих посвідчень дітей з багатодітної сім'ї	шт.	292	402	410	102,0
Кількість дітей, охоплених оздоровленням та відпочинком	осіб	11	105	1000	в 9,5 р.б.

Очікувані результати

➤ підвищення престижу багатодітних сімей, охоплення їх заходами соціального захисту;

➤ охоплення дітей різними видами оздоровлення та відпочинку;

➤ зменшення рівня домашнього насильства та створення дієвих механізмів надання допомоги жертвам насильства;

➤ підвищення рівня психолого-педагогічної культури молоді у сфері сімейних стосунків шляхом проведення тренінгів, семінарів, лекторіїв, виховних годин та практичних занять.

Підтримка дітей

Мета діяльності у 2024 році: забезпечення реалізації права дітей на особливе піклування і допомогу, забезпечення оптимального функціонування цілісної системи соціально-правового захисту дітей, в тому числі дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, організації їх морального, фізичного та розумового розвитку, поліпшення соціальної та матеріальної підтримки сімей з дітьми, виховання відповідального батьківства та запобігання соціальному сирітству.

Основними завданнями діяльності є:

➤ здійснення соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах;

➤ забезпечення своєчасного виявлення, вивчення умов проживання та потреб дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, узяття їх на облік та надання допомоги з метою запобігання влаштування їх до інтернатних закладів;

➤ здійснення соціально – профілактичної та попереджувальної роботи серед дітей;

➤ виховання відповідального батьківства та запобігання соціальному сирітству;

➤ розвиток сімейних форм виховання.

Шляхи виконання поставлених завдань:

➤ збільшення кількості прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей патронатних вихователів;

➤ посилення профілактичної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, з метою зменшення кількості вилучених дітей;

➤ проведення інформаційної роботи щодо можливості усиновлення дітей старшого віку родинними групами.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість дітей, які знаходяться на обліку в Управлінні «Служба у справах дітей» Сумської міської ради, з них:	чол.	359	363	408	112,4
1) діти, які перебувають у сімейних формах виховання, у тому числі:	чол.	275	284	329	115,8
- під опікою, піклуванням, тимчасово влаштовані в сім'ї родичів, знайомих, які проживають на території СМТГ;	чол.	230	229	236	103,1
- у прийомних сім'ях/дитячих будинках сімейного типу на території СМТГ;	чол.	9/34	16/35	23/58	143,8/ 165,7
- у сім'ях патронатних вихователів;	чол.	2	4	12	в 3 р.б.
2) діти, які опинились у складних життєвих обставинах;	чол.	48	59	59	100,0
3) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування влаштовані в державні заклади (МОЗ/МОН, Мінсоцполітики).	чол.	36	20	20	100,0
Кількість прийомних сімей/дитячих будинків сімейного типу/сімей патронатних вихователів в СМТГ	од.	8/5/5	10/5/5	15/6/8	150,0/ 120,0/ 160,0
Кількість профілактичних рейдів	од.	5	12	12	100,0
Кількість заходів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах.	од.	12	15	15	100,0

Очікувані результати

- розвиток нових форм виховання дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, шляхом збільшення сімей патронатних вихователів;
- збільшення кількості кандидатів в усиновлювачі;
- збільшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яких влаштовано до сімейних форм виховання.

Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах

Мета діяльності у 2024 році: задоволення соціальних потреб сімей, дітей та молоді, які опинилися в складних життєвих обставинах або відносяться до вразливих категорій населення, забезпечення соціальним супроводженням прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, опікунів, піклувальників, здійснення комплексу заходів щодо запобігання насильства в сім'ї, надання допомоги постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, підтримка сім'ї та пропагування сімейних цінностей, відповідального батьківства, здорового способу життя, проведення заходів, з метою задоволення потреб учасників у соціальному розвитку.

Основними завданнями діяльності є:

- раннє виявлення, облік та здійснення соціальної роботи з різними категоріями сімей, осіб, які опинились в складних життєвих обставинах;
- проведення соціальної роботи, спрямованої на профілактику соціального сирітства;
- пропагування здорового способу життя серед підлітків та молоді;
- створення сприятливих умов для розвитку та функціонування сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

- організація здійснення наставництва над дітьми, які проживають в закладах для дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- надання соціальних послуг відповідно до державних стандартів з соціального супроводу, консультивання, соціальної профілактики, соціальної інтеграції та реінтеграції, адаптації, кризового та екстреного втручання, представництва інтересів, посередництва.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- реалізація заходів програми «Соціальні служби готові прийти на допомогу на 2022 - 2024 роки», які спрямовані на раннє виявлення сімей, які опинилися в кризовій ситуації, вчасну організацію надання їм соціальних послуг, розкриття внутрішнього потенціалу сім'ї, забезпечення максимальної доступності до соціальних послуг;
- пропагування сімейних цінностей, відповідального батьківства, гендерної рівності серед сімей з низьким батьківським потенціалом;
- залучення потенціалу територіальної громади, волонтерів до проведення соціальної роботи з сім'ями, які перебувають на обліку Сумського міського центру соціальних служб;
- забезпечення діяльності сервісів: Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги та Служба «Денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі».

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість проведених заходів в рамках надання базових соціальних послуг Сумським міським центром соціальних служб	од.	1652	3200	3200	100,0
Кількість отримувачів соціальних послуг центру	чол.	943	1800	1850	102,8
Кількість отримувачів соціальних послуг центру, які внаслідок проведеної роботи розв'язали свої соціальні проблеми та поліпшили своє становище	чол.	843	1700	1760	103,5
Відсоток отримувачів соціальних послуг центру, які внаслідок проведеної роботи розв'язали свої соціальні проблеми та поліпшили своє становище до загальної кількості клієнтів, що звернулися	%	89,4	94,4	95,1	x

Очікувані результати

- забезпечення проведення заходів в рамках надання базових соціальних послуг;
- збільшення на 3,5% кількості отримувачів соціальних послуг центру, які внаслідок проведеної роботи розв'язали свої соціальні проблеми та поліпшили своє становище.

Молодіжна політика

Мета діяльності у 2024 році: створення можливостей для молоді, яка проживає на території СМТГ, з урахуванням її вікових, індивідуальних, соціальних, творчих, інтелектуальних потреб та запитів брати участь у житті громади, свідомо робити свій внесок у подальший її розвиток, всебічна підтримка соціально-вразливої молоді.

Основними завданнями діяльності є:

- формування громадянської позиції і національно-патріотичне виховання – здійснення заходів, спрямованих на відродження національно-патріотичного виховання, утвердження громадянської свідомості і активної життєвої позиції молоді;
- створення умов та здійснення заходів, спрямованих на працевлаштування молоді (забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді);

- розвиток неформальної освіти – здійснення заходів, спрямованих на набуття молодими людьми знань, умінь та навичок поза системою освіти;
- популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя серед молоді;
- підтримка та розвиток творчої, інтелектуально обдарованої молоді, забезпечення змістовного дозвілля молоді;
- сприяння створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- організація профорієнтаційної роботи, залучення молоді до роботи в органах місцевого самоврядування, налагодження тісної системи співпраці з бізнес структурами та центром зайнятості;
- створення умов для самозайнятості молодих людей та залучення їх до волонтерської діяльності, розвитку та удосконалення системи неформальної освіти, що дасть змогу набутти молодими людьми знання, уміння та навички поза системою освіти;
- підвищення рівня знань, пов'язаних з екологічною свідомістю та проведення відповідних заходів по відповідальному ставленню до навколишнього природного середовища;
- організація та проведення заходів, направлених на розуміння важливості здорового способу життя та комплексної турботи про фізичний та психологічний стан молоді;
- створення відповідних умов для підготовки молоді до подружнього життя, відповідального ставлення молоді до планування сім'ї та власного репродуктивного здоров'я;
- забезпечення роботи Молодіжної ради при Сумській міській раді;
- забезпечення умов для розвитку вуличних культур – здійснення заходів по створенню муралів, графіті тощо, популяризація активного відпочинку та екстремальних видів спорту;
- організація змістовного дозвілля, всебічного розвитку особистості, самовдосконалення обдарованих дітей та молоді, підтримка проведення загальноміських заходів спортивно-розважального спрямування, фестивалів, конкурсів, КВНівського руху та інше;
- забезпечення функціонування комунальної установи «Молодіжний центр «Романтика» Сумської міської ради;
- забезпечення рівних умов для різних груп молоді, у першу чергу для молоді з інвалідністю, поширення толерантності і солідарності, запобігання стереотипам, протидії мові ненависті та дискримінації за будь-якими ознакам.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 рік факт	2023 очік.	2024 рік проєкт	2024/2023,%
Кількість міських заходів державної політики у молодіжній сфері	одиниць	22	33	35	106,1
Кількість учасників заходів державної політики у молодіжній сфері	тис. чол.	4,0	5,1	6,0	117,6
Кількість міських культурно-освітніх заходів для молоді	одиниць	188	83	90	108,4

Очікувані результати

- підвищення творчого потенціалу молодої людини в інтересах становлення і самореалізації її особистості та морально-правової культури;
- соціалізація молоді в суспільстві, готовність її до роботи в умовах конкуренції.

2.3.3.8. Громадянське суспільство, інформаційний простір, інформаційні технології

Громадянське суспільство, інформаційний простір

Мета діяльності у 2024 році:

- удосконалення системи підвищення рівня забезпечення конституційних прав та інтересів жителів територіальної громади в сфері інформації та взаємодії органів місцевого самоврядування з мешканцями;
- всебічне, об'єктивне та оперативне інформування мешканців територіальної громади в умовах воєнного стану щодо забезпечення функціонування міської інфраструктури й гуманітарних галузей СМТГ, діяльності ДФТГ та ліквідації наслідків повномасштабного вторгнення агресора.
- забезпечення ефективного розвитку інформаційно-комунікативної сфери СМТГ, налагодження дієвого діалогу на рівні «влада – громада» та ефективної взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами місцевого самоврядування на засадах партнерства; забезпечення розвитку інструментів електронної демократії; залучення громадян до процесів реалізації міської політики, а також підвищення обізнаності громадян щодо інструментів громадської участі; забезпечення додаткових можливостей для реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, задоволення суспільних інтересів із залученням громадської ініціативи та самоорганізації; збереження суспільного порозуміння на території СМТГ.

Основними завданнями діяльності є:

- забезпечення належних умов для реалізації конституційного права громадян на участь в формуванні та реалізації державної та місцевої політики;
- підвищення рівня відкритості, прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування;
- сприяння представникам національно-культурних меншин та іноземців у їх інтеграції у громаді

Шляхи виконання поставлених завдань:

- розміщення контенту в мережі Інтернет, в ефірі місцевих телевізійних каналів; FM-радіостанцій, у місцевих друкованих медіа, соцмережах;
- забезпечення роботи офіційного сайту СМР;
- проведення інформаційних і просвітницьких кампаній;
- проведення підготовчої роботи щодо створення Комунікаційної стратегії СМТГ;
- реалізація спільних проектів в рамках програми Ради Європи «Інтеркультурні міста України»;
- взаємодія з громадою, підтримка ініціатив громадськості та консолідація громадянського суспільства;
- вивчення громадської думки, суспільних настроїв та робота у соціальних мережах.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Один. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість інформаційних заходів щодо висвітлення діяльності Сумської міської ради та її виконавчих органів	од.	90	100	105	105,0
Річна кількість публікацій на Інформаційному порталі Сумської міської ради (загальний наростаючий показник)	тис. од.	2,8 (27,0)	2,9 (29,9)	3,0 (32,9)	103,4 110,0
Річна кількість переглядів відеоновин на каналі «Сумська міська рада» в мережі Youtube (загальний наростаючий показник)	тис. од.	93,1 (1051,7)	99,0 (1150,7)	100,0 (1250,7)	101,0 108,7

Очікувані результати

- підвищення рівня інформування населення щодо діяльності Сумської міської ради, її виконавчого комітету, структурних підрозділів, а також з актуальних питань життєдіяльності СМТГ;
- збільшення кількості спільних заходів та ініціатив за участі інститутів громадянського суспільства;
- зростання рівня довіри до органів місцевого самоврядування.

Інформаційні технології

Мета діяльності у 2024 році: підтримка функціонування та розвиток ІТ-інфраструктури Сумської міської ради, підвищення безпеки в місті.

Основними завданнями діяльності є:

- забезпечення організації ІТ-процесів в виконавчих органах Сумської міської ради;
- забезпечення інформаційної безпеки;
- моніторинг громадської безпеки та громадського порядку, ситуації на важливих об'єктах міста, об'єктах комунальної власності

Шляхи виконання поставлених завдань:

- підтримка безперебійного функціонування ІТ-послуг, сервісів та систем, в т.ч. у ЦНАП;
- створення комплексної системи захисту інформації у виконавчих органах Сумської міської ради;
- впровадження роботи комплексної системи відеоспостереження в СМТГ;
- будівництво електронної комунікаційної мережі на території СМТГ;

2.3.4. Природокористування та безпека життєдіяльності

2.3.4.1. Охорона навколишнього природного середовища

Мета діяльності у 2024 році: реалізація екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища.

Основними завданнями діяльності є:

- зменшення обсягів викидів забруднювальних речовин стаціонарними джерелами;
- відновлення гідрологічного режиму та зменшення рівня забруднення водних об'єктів, зменшення обсягу скидів забруднювальних речовин до водних об'єктів, забезпечення будівництва та реконструкції каналізаційної системи та міських очисних споруд;
- екологічно безпечне поводження з відходами, створення системи безпечного поводження з небезпечними відходами, у складі побутових та медичними відходами, упровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з відходами;
- збільшення площі зелених насаджень, належне утримання та розвиток об'єктів природно-заповідного фонду;
- підвищення рівня екологічної освіти і виховання населення.

Шляхи виконання поставлених завдань:

Поліпшення екологічного стану довкілля та зниження екологічних ризиків шляхом забезпечення охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів в умовах муніципальної інфраструктури за рахунок:

- реалізації природоохоронних заходів підприємствами;
- будівництва/реконструкції напірних/самопливних каналізаційних колекторів та міських очисних споруд на території СМТГ;

- поліпшення гідрологічного та технічного стану водойм, санітарного стану та благоустрою у прибережних смугах водних об'єктів;
- збільшення площ зелених насаджень, збереження об'єктів природно-заповідного фонду;
- проведення заходів з підвищення рівня суспільної екологічної свідомості громадян.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показник	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість висаджених дерев, кущів	од.	0	300	340	113,3
Площа створених та відновлених газонів	м ²	0	1429	1714	119,9
Кількість територій та об'єктів ПЗФ, на яких реалізовано заходи зі збереження об'єктів природно-заповідного фонду	од.	7	7	7	100,0
Кількість проведених заходів з екологічної освіти та інформування населення	од.	1	19	14	73,7

Очікувані результати

- поліпшення стану навколишнього природного середовища до рівня, безпечного для життєдіяльності населення;
- мінімізація забруднення поверхневих водних об'єктів та ґрунтів;
- поліпшення, збереження стану існуючих та створення нових зелених насаджень та озелених територій у межах міста;
- підвищення рівня екологічної свідомості та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища.

2.3.4.2. Сприяння забезпеченню законності, правопорядку, безпеки та обороноздатності

Мета діяльності у 2024 році: запобігання виникненню умов, що сприяють вчиненню правопорушень та злочинів, удосконалення методів роботи з їх профілактики, створення умов для проведення ефективної правової та виховної роботи серед населення та шкільної молоді, сприяння участі громадян та їх об'єднань у боротьбі зі злочинністю; сприяння посиленню захисту держави, державного суверенітету та територіальної цілісності, забезпеченню безпеки громадян, забезпечення заходів та робіт з територіальної оборони.

Основними завданнями діяльності є:

- зниження рівня злочинності, створення безпечних умов життя громадян міста, захист їх прав, свобод та законних інтересів;
- усунення причин і умов, що зумовлюють втягнення молоді та підлітків у протиправну діяльність;
- підвищення ефективності заходів щодо профілактики правопорушень, протидії злочинності та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню протиправних дій;
- сприяння в роботі правоохоронним органам в питаннях підвищення правосвідомості водіїв та пішоходів на дорогах та вулицях міста;
- залучення громадян міста до охорони громадського порядку;
- створення умов для проведення ефективної правової та виховної роботи серед населення;
- підтримка добровільних формувань СМТГ, сприяння їх матеріально-технічному забезпеченню;
- підготовка мешканців СМТГ до національного спротиву;

➤ сприяння військовим формуванням, розташованим на території СМТГ у проведенні заходів з оборони та мобілізації.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- впровадження сучасних методів дистанційного контролю за громадською безпекою та безпекою дорожнього руху шляхом встановлення систем відеоспостереження та підтримання їх у працездатному стані;
- проведення ефективної правової та виховної роботи серед населення та шкільної молоді;
- сприяння участі громадян та їх об'єднань у боротьбі зі злочинністю;
- проведення роз'яснювальної роботи в ЗМІ, на підприємствах, установах, організаціях міста з метою підвищення рівня правової свідомості серед населення міста;
- залучення громадськості до громадських формувань з охорони громадського порядку та стимулювання роботи цих формувань шляхом фінансової підтримки їх діяльності;
- фінансове забезпечення заходів та робіт з територіальної оборони місцевого значення, підготовки громадян України до національного спротиву, підтримки військових формувань, розташованих на території СМТГ.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Один. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість діючих пунктів охорони громадського порядку (поліцейських станцій)	од.	13	13	13	100,0
Показники діяльності Сумського РУП ГУНП в Сумській області :					
Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень на території міста Суми	од.	2302	3235	3238	100,1
Кількість розкритих злочинів	од.	1080	1200	1250	104,2
Кількість складених протоколів про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку	од.	9073	5830	5835	100,1
Показники діяльності Управління патрульної поліції в Сумській області:					
Кількість викликів та завдань, опрацьованих патрульними поліцейськими	тис. од.	43,6	52,9	52,9	100,0
Кількість складених протоколів про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення правил дорожнього руху	од.	8029	14550	14560	100,1
Кількість складених протоколів про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку	од.	1842	3350	3360	100,3
Показники діяльності роботи громадським формуванням (ГФ) правозахисного спрямування:					
Кількість залучених ГФ міста до проведення заходів по профілактиці правопорушень	од.	2	3	3	100,0
Кількість заходів, проведених ГФ по профілактиці правопорушень в місті	од.	130	280	250	89,3
Кількість попереджених правопорушень та злочинів ГФ міста	од.	95	200	150	75,0

Очікувані результати

- забезпечення на території СМТГ безпеки та громадського порядку;
- утримання 13 пунктів охорони громадського порядку, їх облаштування, забезпечення належних умов роботи ДОП (дільничних офіцерів поліції), членів громадських формувань з охорони громадського порядку при прийомі громадян міста;
- активізація роботи громадських формувань правозахисного спрямування.

2.3.4.3. Техногенна безпека

Мета діяльності у 2024 році: зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій на території СМТГ, ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, зокрема пов'язаних з військовою агресією російської федерації проти України.

Основними завданнями діяльності є:

➤ зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій та досягнення гарантованого рівня захисту населення і територій СМТГ від їх наслідків у мирний час та в особливий період.

Шляхи виконання поставлених завдань:

➤ удосконалення механізму взаємодії органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності у процесі здійснення заходів цивільного захисту на території СМТГ;

➤ забезпечення утримання місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій (МАСЦО) на території СМТГ;

➤ збільшення фонду захисних споруд цивільного захисту за рахунок облаштування найпростіших укриттів (проведення поточного ремонту для відповідності нормам законодавства), забезпечення утримання (капітальний ремонт) захисних споруд цивільного захисту;

➤ придбання матеріальних цінностей для поповнення місцевого матеріального резерву громади для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідно до затвердженої номенклатури та забезпечення зберігання матеріальних цінностей, що поставляються до місцевого матеріального резерву;

➤ утримання міського захищеного пункту управління СМТГ;

➤ забезпечення безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури підприємств для стабільного їх функціонування та надання послуг СМТГ;

➤ накопичення засобів індивідуального захисту органів дихання від небезпечних хімічних речовин для забезпечення населення СМТГ, яке проживає у прогнозованих зонах хімічного забруднення;

➤ забезпечення утилізації небезпечних речовин, виявлених на території СМТГ;

➤ забезпечення належної діяльності міської рятувально-водолазної служби.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/ 2023,%
Кількість:					
- засідань комісії з питань ТЕБ та НС СМТГ	одиниць	10	18	15	83,3
- відновлених захисних споруд цивільного захисту	одиниць	4	19	10	52,6
- найпростіших укриттів	одиниць	102	185	220	118,9
- перевірок технічного стану системи оповіщення населення	одиниць	4	4	8	200,0
- матеріальних цінностей для створення (поповнення) місцевого матеріального резерву СМТГ для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	тис.грн	290,1	339,6	609,8	179,6
- об'єктів критичної інфраструктури яким надані послуги для забезпечення безпеки та стійкості	одиниць	1	33	20	60,6
- навчань з питань цивільного захисту в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Сумської області	одиниць	138	144	170	118,1
- комплексних об'єктових навчань та тренувань з питань цивільного захисту	одиниць	9	16	23	143,8
- обстежень та очищень дна річки (водоймищ) в місцях відпочинку людей біля води	кількість місць	14	16	16	100,0

Очікувані результати

Створення умов для попередження виникнення надзвичайних ситуацій та захисту населення СМТГ від можливих наслідків надзвичайних ситуацій.

2.3.4.4. Охорона праці

Мета діяльності у 2024 році: створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

Основними завданнями діяльності є:

- зменшення кількості випадків виробничого травматизму;
- поліпшення системи управління охороною праці;
- підвищення рівня знань з безпечної організації виконання робіт керівників, спеціалістів підприємств, працівників установ та організацій міста усіх форм власності;
- удосконалення технологічних процесів, заміна обладнання, що має конструктивні недоліки і велику зношеність, поліпшення моніторингу (діагностики) технічного стану будівель і споруд, обладнання, інструменту і засобів колективного та індивідуального захисту;
- покращення стану фінансування роботодавцями комплексних заходів з охорони праці;
- створення здорових та безпечних умов праці для працівників у небезпечних зонах, а там, де це неможливо - захист працюючих від дії шкідливих і небезпечних факторів.

Шляхи виконання поставлених завдань:

- заміна технологічних процесів та операцій, пов'язаних з виникненням небезпечних і шкідливих виробничих факторів на більш безпечні;
- комплексна механізація, автоматизація технологічних процесів за наявності небезпечних і шкідливих виробничих факторів;
- удосконалення роботи щодо підвищення існуючого рівня знань посадових та відповідальних осіб, які вирішують питання охорони праці на підприємствах, установах та організаціях міста усіх форм власності;
- інформування через засоби масової інформації працівників про недопущення порушення вимог законодавства з охорони праці, дотримання інструкцій з охорони праці та дотримання вимог безпеки під час експлуатації обладнання, машин, механізмів тощо.

Кількісні та якісні показники діяльності

Показники	Од. виміру	2022 звіт	2023 очік.	2024 проєкт	2024/2023,%
Кількість випадків виробничого травматизму	од.	39	40	40	100,0
Кількість інформаційних заходів, публікацій з питань охорони праці та дотримання вимог безпеки	од.	0	6	6	100,0
Кількість посадових та відповідальних осіб бюджетних установ та організацій міста, які вирішують питання охорони праці, що пройшли навчання і перевірку знань законодавства з охорони праці у навчальних центрах	осіб	42	42	42	100,0

Очікувані результати

- поліпшення умов праці на виробництві за рахунок збільшення фінансування заходів з охорони праці;
- зниження рівня виробничого травматизму та професійних захворювань на підприємствах, установах та організаціях міста.

Заходи з реалізації завдань Програми у 2024 році, визначені у даному підрозділі, містяться в додатку 1 до Програми.

III. Джерела фінансування Програми

Джерелами фінансування Програми є:

- бюджетні кошти (державний, обласний бюджети, бюджет СМТГ);
- власні кошти суб'єктів господарювання;
- кошти інших джерел (гранти, кредити тощо).

Джерела фінансування відповідних завдань та заходів Програми у 2024 році відображені в додатку 1 до Програми.

IV. Моніторинг реалізації Програми

Основними завданнями моніторингу реалізації Програми є збір, узагальнення, періодичний аналіз відповідних показників соціально-економічного розвитку.

Моніторинг проводиться на підставі інформації виконавчих органів Сумської міської ради та суб'єктів господарювання міста, статистичних, звітних та інших даних, аналітичних матеріалів щодо соціально-економічного розвитку.

Виконавчі органи Сумської міської ради, суб'єкти господарювання щопівроку надають департаменту фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради інформацію щодо виконання Програми у визначені ним терміни.

Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради узагальнює подану інформацію та інформує виконавчий комітет Сумської міської ради та Сумську міську раду про хід виконання Програми.

Організація виконання реалізації Програми покладається на керуючого справами виконавчого комітету, заступників міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

Начальник міської військової
адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Програми економічного і соціального розвитку
Сумської міської територіальної громади на 2024
рік

Заходи з реалізації завдань Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відповідальний виконавець	Джерела та обсяги фінансування, тис. гривень			Очікувані результати виконання заходу
				бюджети вищих рівнів (всього, в т.ч. державний та обласний бюджети)	бюджет СМТГ	інші джерела	
2.3.1.1. Бюджет територіальної громади							
Завдання 1. Посилення контролю за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів, податків і зборів (обов'язкових платежів)							
1.	Здійснення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплатою податків, зборів, платежів, в т.ч. до бюджету СМТГ	Протягом року	ГУ ДПС у Сумській області, виконавчі органи Сумської міської ради				Сплата платниками в повному обсязі задекларованих сум податків, зборів, платежів, дотримання платниками чинного податкового законодавства
2.	Вжиття заходів, спрямованих на скорочення податкового боргу	Протягом року	ГУ ДПС у Сумській області				Скорочення податкового боргу
Завдання 2. Забезпечення виконання бюджету СМТГ							
1.	Вжиття заходів щодо виконання доходної частини бюджету СМТГ	Протягом року	ГУ ДПС у Сумській області, виконавчі органи Сумської міської ради				Виконання запланованих показників доходної частини бюджету СМТГ
2.	Забезпечення виконання показників видаткової частини бюджету СМТГ, раціональне та ефективне використання бюджетних коштів	Протягом року	Розпорядники бюджетних коштів				Покращення фінансової дисципліни
3.	Забезпечення своєчасного обслуговування та погашення місцевого боргу (виконання Програми управління місцевим боргом на	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		8465,6		Забезпечення дотримання встановленого граничного обсягу місцевого боргу та

	2024 рік); вжиття заходів щодо забезпечення виконання гарантійних зобов'язань за позиками, що залучаються комунальними підприємствами на реалізацію інвестиційних проєктів						гарантованого міською територіальною громадою боргу на кінець року, виконання боргових та гарантійних зобов'язань
2.3.1.2. Управління об'єктами комунальної власності та земельні відносини							
<i>Управління об'єктами комунальної власності</i>							
Завдання 1. Оперативне управління та ефективне використання майна комунальної власності на території СМТГ							
1.	Управління об'єктами комунальної власності СМТГ	Протягом року	Управління комунального майна Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Збереження та ефективне використання об'єктів комунальної власності СМТГ. Виконання запланованих показників надходжень до бюджету СМТГ від оренди майна комунальної власності
2.	Відчуження об'єктів комунальної власності СМТГ	Протягом року	Управління комунального майна Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Виконання запланованих показників надходжень до бюджету СМТГ від приватизації комунального майна
3.	Проведення позовної роботи та виконання судових рішень у випадках порушення прав територіальної громади на володіння, управління, користування та розпорядження майном СМТГ	Протягом року	Управління комунального майна Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення надходжень до бюджету СМТГ
<i>Земельні відносини</i>							
Завдання 1. Здійснення заходів із землеустрою на території СМТГ							
1.	Розробка технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, у тому числі під об'єктами нерухомого комунального майна; складання обмінного файлу у форматі XML для реєстрації земельних ділянок у базі даних Державного земельного кадастру; розроблення технічної документації із землеустрою щодо поділу земельних ділянок; розроблення проєктів землеустрою щодо відведення земельних ділянок; проведення топографо-геодезичних обстежень для виявлення порушень земельного законодавства; здійснення інших заходів із землеустрою, в т.ч. на території об'єктів ПЗФ	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Наповнення бюджету громади за рахунок продажу земельних ділянок та прав них на земельних торгах (аукціонах), адміністративних стягнень з порушників земельного законодавства, а також із розміру нарахованої шкоди внаслідок вчинення порушення земельного законодавства та неотриманої вигоди від використання земельних ділянок з порушенням земельного законодавства, визначення чітких меж СМТГ та її населених пунктів, земельних

							ділянок комунальної власності різного цільового призначення	
2.	Проведення позовної роботи та виконання судових рішень у випадках порушення прав територіальної громади на володіння, управління, користування та розпорядження земельними ресурсами на території СМТГ	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Збільшення надходжень до бюджету СМТГ	
Завдання 2. Проведення земельних торгів (аукціонів)								
1.	Проведення земельних торгів (аукціонів) (розробка проектно-технічної документації, інші заходи)	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Наповнення бюджету громади за рахунок продажу земельних ділянок та прав них на земельних торгах (аукціонах)	
Завдання 3. Продаж земельних ділянок								
1.	Продаж земельних ділянок (проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок, що підлягають продажу)	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Наповнення бюджету громади за рахунок продажу земельних ділянок	
Завдання 4. Виготовлення паспортів водних об'єктів								
1.	Виготовлення паспортів водних об'єктів	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Наповнення бюджету громади за рахунок орендної плати за водний об'єкт	
2.3.1.3. Діяльність підприємств комунальної форми власності, засновником яких є Сумська міська рада								
Завдання 1. Покращення матеріально-фінансового стану комунальних підприємств								
1.	Покращення платоспроможності комунальних підприємств, підвищення рівня рентабельності, збільшення частки обсягів надання послуг населенню та стороннім організаціям в загальному обсязі доходу (виручки) підприємств	Протягом року	Виконавчі органи Сумської міської ради, комунальні підприємства Сумської міської ради				Зменшення рівня збитковості діяльності комунальних підприємств	
2.	Поліпшення матеріально-технічної бази комунальних підприємств Сумської міської ради	Протягом року	Виконавчі органи Сумської міської ради, комунальні підприємства Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Власні кошти підприємств	Покращення якості надання послуг комунальними підприємствами
2.3.2.1. Промисловість								
Завдання 1. Збереження промислового потенціалу міста								
1.	Інформаційна підтримка, участь у висвітленні питань регулювання діяльності суб'єктів бізнесу на території СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Поліпшення бізнес-клімату, стимулювання розвитку інноваційного, експортоорієнтованого ведення господарської діяльності;	

							підвищення рівня ділової активності
2.	Підготовка аналітичної інформації про стан розвитку територіальної громади по галузі «Промисловість»	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Моніторинг стану соціально-економічного розвитку СМТГ
2.3.2.2. Інвестиційна діяльність							
Завдання 1. Підтримка іміджу міста зі сприятливим інвестиційним кліматом, промоція інвестиційного потенціалу міста							
1.	Реалізація Стратегії розвитку Сумської міської територіальної громади до 2027 року; розвинення партнерства з громадськими організаціями, місцевим бізнесом та активними громадянами міста для спільного впровадження стратегії та мобілізації ресурсів	Протягом року	Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради, виконавчі органи Сумської міської ради				Розвиток та повосенне відновлення СМТГ
2.	Функціонування Офісу відновлення та розвитку громади	Протягом року	Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради				Залучення міжнародного досвіду та фінансової підтримки від міжнародних організацій; координація дій та ефективне використання наявних та залучених ресурсів на місцевому рівні; сприяння розвитку громадської активності та залученості мешканців громади до прийняття управлінських рішень
3.	Промоція економічного та інвестиційного потенціалу СМТГ, в т.ч. Індустріального парку «Суми»	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності), Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня поінформованості потенційних інвесторів про інвестиційні пропозиції та можливості для ведення бізнесу в місті Суми, рівня ділової активності СМТГ
4.	Підтримка в актуальному стані розділу «Інвестору» на інформаційному порталі Сумської міської ради та сайті Департаменту фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради (зокрема інформації про земельні ділянки, об'єкти майна комунальної власності)	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради, управління комунального майна Сумської міської ради				
5.	Підтримка кредитного рейтингу та рейтингу інвестиційної привабливості СМТГ	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій		В межах коштів бюджету СМТГ		Визначення ступеня інвестиційної привабливості

			Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)				СМТГ
Завдання 2. залучення інвестиційних ресурсів							
1.	Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями та донорськими установами в напрямку залучення грантових, кредитних та інших ресурсів для реалізації проєктів відновлення та розвитку СМТГ	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, виконавчі органи Сумської міської ради				Залучення інвестиційних ресурсів, альтернативних джерел фінансування на реалізацію інвестиційних проєктів
2.	Співпраця з Офісом із залучення та підтримки інвестицій («UkraineInvest») з метою ефективного просування наявного інвестиційного потенціалу СМТГ	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради				
3.	Сприяння підготовці апікаційних форм та інших документів для участі у конкурсах з залучення грантових та інших коштів на реалізацію проєктів відновлення та розвитку СМТГ (в т.ч. оплата експертних послуг з розробки проєктів, послуг усного та синхронного перекладу з/на іноземну мову, пересилання поштових відправлень, кур'єрських послуг, в т.ч. міжнародних тощо)	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		114,2		
4.	Забезпечення супроводу реалізації грантових, кредитних та інших проєктів відновлення та розвитку СМТГ (в т.ч. оплата консалтингових, юридичних, аудиторських, нотаріальних послуг, послуг усного та синхронного перекладу з/на іноземну мову тощо)	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		48,5		
5.	Систематичний моніторинг можливостей фінансування інвестиційних проєктів (проєктів відновлення та розвитку СМТГ) за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій та донорських установ тощо	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради				
2.3.2.3. Міжнародна співпраця							
Завдання 1. Сприяння зовнішньоекономічній діяльності							
1.	Поглиблення співпраці з іноземними дипломатичними, іншими представництвами в Україні та за кордоном, спрямованої на	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради				Поширення інформації про інвестиційну та економічну привабливість СМТГ за

	сприяння пошуку інвесторів, залучення інвестицій в економіку СМТГ						кордоном
2.	Налагодження контактів та поширення інформації про інвестиційний, експортно-імпорتنний потенціал підприємств СМТГ, можливості участі в торгових місіях	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				
Завдання 2. Розвиток міжнародної співпраці							
1.	Підтримка існуючих та встановлення нових зв'язків з містами – партнерами, міжнародними організаціями, іноземними неприбутковими/ некомерційними організаціями, муніципалітетами, представництвами та консульствами зарубіжних країн, іншими закордонними суб'єктами з метою реалізації спільних проєктів, заходів, співпраці з гуманітарних питань, питань підтримки, відновлення та розвитку СМТГ тощо	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення кількості міст-партнерів та зміцнення зв'язків з уже існуючими містами партнерами та дружніми містами, розширення можливостей для міжнародної співпраці
2.	Залучення іноземного досвіду для впровадження в рамках реалізації проєктів розвитку, підтримки, відновлення СМТГ	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня знань та обізнаності учасників заходів, що проводяться з метою залучення іноземного досвіду. Впровадження кращих іноземних практик в громаді
2.3.2.4. Підприємництво та регуляторна діяльність							
<i>Підтримка малого та середнього підприємництва</i>							
Завдання 1. Стабільне функціонування системи взаємодії органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, громадських формувань, споживачів							
1.	Організація та проведення тренінгів, семінарів, консультацій для суб'єктів малого і середнього підприємництва СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня обізнаності суб'єктів малого і середнього підприємництва; надання можливості отримати безкоштовну інформаційно-консультаційну допомогу

2.	Організаційна та інформаційна підтримка, співорганізація та участь у проведенні круглих столів, форумів, виставок, конференцій та інших заходів з питань розвитку підприємництва, інвестицій, кластерних ініціатив для суб'єктів малого і середнього підприємництва на території СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	100,0	Поліпшення бізнес-клімату, стимулювання розвитку інноваційного, експортоорієнтованого підприємництва; створення умов для залучення інвесторів; підвищення рівня ділової активності
3.	Забезпечення ведення в електронному вигляді реєстру документів дозвільного характеру, надання адміністративних послуг, у т.ч. онлайн послуг, надання «швидких послуг» суб'єктам господарювання безпосередньо адміністратором через підключення до реєстрів дозвільних органів	Протягом року	Управління «Центр надання адміністративних послуг у м. Суми» Сумської міської ради				Забезпечення ефективної, швидкої та прозорої системи видачі документів дозвільного характеру; збільшення кількості онлайн послуг
4.	Розширення сфери адміністративних послуг (зокрема: запровадження у ЦНАП послуг «Я-Ветеран», «Реєстрація шлюбу»); передача послуг від СЦ МВС (послуга «Державна реєстрація транспортних засобів, що були у використанні за договорами купівлі-продажу, складених у адміністраторів ЦНАП»)	Протягом року	Управління «Центр надання адміністративних послуг у м. Суми» Сумської міської ради				Надання нових послуг мешканцям

Завдання 2. Надання підтримки на розвиток малого і середнього підприємництва

1.	Сприяння та підтримка реалізації бізнес-ідей, проведення конкурсу стартапів у СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Стимулювання інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів малого і середнього підприємництва, забезпечення зайнятості населення
2.	Надання компенсації роботодавцям витрат зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за новостворені робочі місця з бюджету СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення кількості нових робочих місць
3.	Підтримка суб'єктів господарювання на території СМТГ шляхом надання податкових пільг та звільнення від сплати окремих платежів до бюджету СМТГ на період дії воєнного стану та на відповідний період після припинення воєнного стану	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради, управління комунального майна Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Пожвавлення економічної активності суб'єктів господарювання

Регуляторна політика

Завдання 1. Дотримання визначених законодавством процедур у сфері регуляторної політики

1.	Планування діяльності з підготовки проєктів	Протягом	Розробники регуляторних актів,				Дотримання принципів
----	---	----------	--------------------------------	--	--	--	----------------------

	регуляторних актів та їх оприлюднення	року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради				прозорості та врахування громадської думки
2.	Проведення відстежень результативності регуляторних актів та оприлюднення звітів про відстеження	Протягом року	Розробники регуляторних актів				Оцінка стану впровадження регуляторних актів та досягнення ними цілей, задекларованих при їх прийнятті
3.	Своєчасне оновлення на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних, офіційних сайтах Сумської міської ради, департаменту фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради інформації щодо здійснення регуляторної діяльності	Протягом року	Розробники регуляторних актів, Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради				Забезпечення публічності процесу здійснення регуляторної політики
2.3.2.5. Будівництво, містобудування та житлова політика							
Завдання 1. Організація робіт із розроблення містобудівної документації місцевого рівня СМТГ							
1.	Розроблення комплексного плану просторового розвитку території СМТГ з внесенням змін до генерального плану м. Суми	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Визначення можливостей і правил розвитку території, отримання адміністративних дозволів для здійснення інвестицій на території СМТГ
Завдання 2. Удосконалення діяльності Служби містобудівного кадастру							
1.	Продовження ліцензії, технічна підтримка при використанні програмного забезпечення системи та веб-геопорталу містобудівного кадастру	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення безперебійного функціонування ліцензійного програмного забезпечення геоінформаційної системи
2.	Підтримка роботи геоінформаційної системи	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення безперебійного функціонування геоінформаційної системи
3.	Інформаційно-консультаційні послуги співробітникам Департаменту забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради в частині застосування програмного забезпечення ArcGIS	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня знань співробітників Департаменту забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради в частині застосування програмного забезпечення ArcGIS
Завдання 3. Інвентаризація та паспортизація пам'яток архітектури та містобудування м. Суми							
1.	Проведення інвентаризації та виготовлення облікової документації на пам'ятки архітектури м. Суми за єдиною встановленою формою	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Формування сучасної інформаційної бази даних про пам'ятки архітектури м. Суми з наступним використанням її при внесенні змін до Історико-архітектурного опорного плану

							м. Суми
Завдання 4. Регулювання діяльності у сфері розміщення зовнішньої реклами на території СМТГ							
1.	Демонтаж та зберігання рекламних засобів, розміщених самовільно та з порушенням порядку розміщення зовнішньої реклами на території СМТГ	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Належне розміщення рекламних засобів на території СМТГ
Завдання 5. Забезпечення демонтажу та зберігання незаконно (самовільно) встановлених елементів благоустрою, тимчасових збірно-розбірних індивідуальних гаражів, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення та рекламних засобів, розміщених самовільно та з порушенням порядку розміщення зовнішньої реклами							
1.	Демонтаж незаконно (самовільно) встановлених елементів благоустрою, тимчасових збірно-розбірних індивідуальних гаражів, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення на території СМТГ, що здійснюється у ході примусового виконання відповідних судових рішень	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Належне розміщення елементів благоустрою, тимчасових збірно-розбірних індивідуальних гаражів, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення на території СМТГ
Завдання 6. Покращення житлових умов населення							
1.	Фінансування Програми молодіжного житлового кредитування Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради, Сумське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву»	кошти державного бюджету, кошти обласного бюджету	В межах коштів бюджету СМТГ		Поліпшення житлових умов молодих сімей
2.3.2.6. Транспорт							
Завдання 1. Забезпечення стабільного функціонування та розвитку міського громадського транспорту, електротранспортної інфраструктури							
1.	Заміна аварійних опор	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради, КП СМР «Електроавтотранс»			Власні кошти КП СМР «Електроавтотранс»	Підвищення ефективності та надійності роботи міського електротранспорту, зниження аварійних простоїв тролейбусів
2.	Відшкодування різниці між встановленими та економічно обґрунтованими тарифами на послуги міського електричного транспорту та послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради, КП СМР «Електроавтотранс»		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення беззбиткового функціонування КП СМР «Електроавтотранс»

	користування КП СМР «Електроавтотранс»						
Завдання 2. Вивчення транспортного попиту							
1.	Проведення обстеження пасажиропотоку (з розробкою сценарію транспортної моделі) на маршрутах пасажирського транспорту, що не виходять за межі СМТГ	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ транспорту, зв'язку та телекомунікаційних послуг)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення якості транспортних послуг на території СМТГ
Завдання 3. Створення інтегрованої інтелектуальної транспортної системи (у складі автоматизованої системи обліку оплати проїзду та автоматизованої системи диспетчерського управління в громадському транспорті)							
1.	Впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті (виготовлення пільгових електронних квитків)	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ транспорту, зв'язку та телекомунікаційних послуг)		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення пільгової категорії правом безкоштовного проїзду
2.	Впровадження автоматизованої системи диспетчерського управління в міському пасажирському транспорті (підтримка та супроводження АСДУ)	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ транспорту, зв'язку та телекомунікаційних послуг)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення ефективності управління та безпеки перевезення пасажирів; отримання звітів про роботу міського пасажирського транспорту
2.3.2.7. Енергозбереження та енергозабезпечення							
<i>Енергозбереження</i>							
Завдання 1. Реалізація інвестиційних проєктів							
1.	Реалізація проєкту «Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах міста Суми»	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кредит Європейського інвестиційного банку	Скорочення споживання енергоресурсів, зменшення викидів CO ₂ , створення комфортних умов перебування вихованців та персоналу в дошкільних навчальних закладах
Завдання 2. Термомодернізація будівель							
1.	Модернізація огорожуючих конструкцій (утеплення фасадів, покрівель) будівель закладів бюджетної сфери	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради, управління освіти і науки Сумської міської ради, управління охорони здоров'я Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Скорочення споживання теплової енергії, зменшення викидів CO ₂ , покращення параметрів мікроклімату в будівлях
2.	Капітальний ремонт з впровадженням заходів комплексної термомодернізації та	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради	Субвенція з державного	В межах коштів бюджету СМТГ		Скорочення споживання теплової енергії, зменшення

	відновлення аварійних елементів будівлі, що виникли внаслідок збройної агресії російської федерації Сумського дошкільного навчального закладу (ясла – садок) № 23 «Золотий ключик» м. Суми, Сумської області за адресою: м. Суми, вул. Ковпака, 27			бюджету			викидів CO ₂ , покращення параметрів мікроклімату в будівлях
Завдання 3. Впровадження автоматизованої системи дистанційного моніторингу енергоспоживання в бюджетній сфері							
1.	Впровадження та обслуговування Сумської міської системи моніторингу теплоспоживання будівель	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради, управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення дистанційного обліку, аналізу та регулювання споживання тепла на об'єктах
Завдання 4. Популяризація ідеї сталого енергетичного розвитку							
1.	Проведення заходу «Дні Сталої енергії»	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Проведення заходів з популяризації та виховання енергоефективної поведінки у споживачів
2.	Проведення інформаційної та освітньої підтримки діяльності в галузі підвищення енергетичної ефективності	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради, виконавчі органи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення обізнаності з питань енергоефективності
Завдання 5. Підвищення енергоефективності функціонування систем теплопостачання							
1.	Реконструкція котельного обладнання в котельні по вул.Білопільський шлях, 33 м. Суми (1 етап: розробка проектно-кошторисної документації, експертиза кошторисної частини проекту)	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	Економія паливно-енергетичних ресурсів
2.	Реконструкція насосного обладнання в ЦТП №2 ЗТД по вул.Харківська, 26, ЦТП КТД по вул.Г.Кондратьєва, 4 в м. Суми	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	
3.	Впровадження систем автоматичного регулювання параметрів в ЦТП підприємства	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	
4.	Реконструкція ділянки магістральної теплової мережі по вул. Троїцька - пл.Незалежності, від ТК-427 до ТК-428, 2d530мм	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	
5.	Реконструкція ділянки магістральної теплової мережі по пр-ту Перемоги (пр.Курський), від ТК-611 до ТК-612, 2d820мм	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	
6.	Забезпечення комерційного обліку гарячої	Протягом	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти	

	води в житлових будинках міста Суми	року				підприємства	
7.	Створення інформаційно-розрахункового комплексу системи мереж тепlopостачання міста Суми	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	
8.	Переоснащення насосних агрегатів на МНС № 2 станції очисних споруд	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	
Завдання 6. Стимулювання населення (ОСББ, ЖБК) до впровадження енергозберігаючих заходів							
1.	Відшкодування з бюджету СМТГ частини відсотків за кредитами, залученими населенням (фізичними особами, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами) на впровадження енергозберігаючих заходів, в т.ч. відповідно до Програми підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «Енергодім»	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Стимулювання населення до участі з упровадження енергозберігаючих заходів
Енергозабезпечення							
Завдання 1. Забезпечення функціонування систем тепlopостачання, водопостачання та водовідведення							
1.	Реконструкція технологічного обладнання з заміною водопідігрівачів в ЦТП №2 ЗТД по вул.Харківська, 26, ЦТП КТД по вул.Г.Кондратьєва, 4 в м. Суми	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	Економія експлуатаційних витрат, забезпечення якості послуг з опалення та гарячого водопостачання; впровадження сучасних видів обладнання (водопідігрівач)
2.	Забезпечення контролю технічного стану теплових мереж підприємства	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	Безперебійна робота теплових мереж, надання якісних послуг з опалення та гарячого водопостачання споживачам міста Суми; використання сучасного обладнання (переносний витратомір) для контролю за роботою теплових мереж
3.	Впровадження та розвиток інформаційних технологій (сервер)	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»			Власні кошти підприємства	Забезпечення безперебійної роботи комп'ютерної техніки підприємства, зменшення витрат на її обслуговування, поліпшення якості обслуговування споживачів; впровадження сучасних видів

							обладнання
4.	Забезпечення обліку відпущеної теплової енергії у вигляді пари в котельні по вул. Санаторна,3 в м. Суми	Протягом року	ТОВ «Сумитеплоенерго»				Власні кошти підприємства Забезпечення відповідних сучасних вимог до вузлів обліку теплової енергії у вигляді пари, ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії
2.3.2.8. Споживчий ринок							
Завдання 1. Впорядкування режимів роботи об'єктів роздрібної торгівлі. Забезпечення дотримання нормативно-розпорядчих документів щодо заборони реалізації алкогольних напоїв суб'єктами господарювання СМТГ; цінової ситуації на продукти харчування соціальної групи							
1.	Впорядкування організації роботи підприємств сфери торгівлі, ресторанного господарства та побуту відповідно до чинного законодавства України та розпорядчих документів СОДА	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Сприяння дотриманню вимог щодо підтримання громадського порядку на території СМТГ в умовах воєнного стану; сприяння зменшенню кількості звернень та скарг від мешканців
2.	Проведення роз'яснювальної роботи з керівниками об'єктів роздрібної торгівлі (через ЗМІ та під час моніторингу об'єктів торгівлі) про неухильне дотримання вимог нормативно-розпорядчих документів Сумської ОДА щодо забезпечення часового режиму продажу алкогольних напоїв та вин столових на території СМТГ	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				
3.	Проведення моніторингу продовольчих магазинів щодо застосування затвердженого рівня торговельної надбавки на соціально значущі продукти харчування	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Недопущення безпідставного зростання роздрібних цін, забезпечення цінової стабільності на соціально значущі продукти харчування
Завдання 2. Забезпечення якості та безпеки товарів, що реалізуються в роздрібній торговельній мережі та на ринках міста							
1.	Проведення відповідно до вимог чинного законодавства України самостійно та у складі інших контролюючих служб моніторингу суб'єктів господарювання (на звернення мешканців), які здійснюють господарську діяльність у сфері торгівлі та побуту	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Забезпечення якості та безпеки товарів, що реалізуються на ринках та в роздрібній торговельній мережі; підвищення культури обслуговування покупців та споживачів послуг
2.	Проведення обстеження ринків з питань підготовки їх до роботи у весняно-літній період	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				
3.	Постійне висвітлення в ЗМІ та на Інформаційному порталі Сумської міської ради інформації щодо змін в чинному	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Доведення до відома інформації про нове в чинному законодавстві, надання

	законодавстві України для суб'єктів господарювання з питань регулювання діяльності підприємств сфери торгівлі						консультаційної та методологічної допомоги суб'єктам господарювання сфери торгівлі та побуту з метою безумовного їх дотримання
Завдання 3. Впорядкування розміщення об'єктів сезонної роздрібно торгівлі на території СМТГ							
1.	Надання погоджень на розміщення об'єктів сезонної роздрібно торгівлі з продажу безалкогольних напоїв, овочів та фруктів, морозива, кондитерських виробів, хвойних дерев тощо на території СМТГ, затверджених Виконавчим комітетом Сумської міської ради	Протягом року	Департамент інспекційної роботи Сумської міської ради				Впорядкування розміщення торгових точок по реалізації сезонних товарів; забезпечення дотримання санітарних норм і правил, Правил благоустрою СМТГ, Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів
2.3.2.9. Житлово-комунальне господарство							
Завдання 1. Утримання вулично-дорожньої мережі							
1.	Поточний ремонт та утримання вулично-дорожньої мережі, в т. ч. на території старостинських округів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Відновлення дорожнього покриття та забезпечення безпеки дорожнього руху
2.	Проведення поточного ремонту тротуарів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Відновлення покриття тротуарів з метою забезпечення безпеки руху пішоходів
3.	Підготовка проектної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проекту «Нове будівництво зливової каналізації по вул. Косівщинській, вул. Кавалерідзе, вул. Нахімова, вул. Дарвіна, вул. Жуковського, вул. Макаренка в м. Суми»	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Покращення експлуатаційних показників зливової каналізації міста Суми, забезпечення стабільної роботи системи водовідведення дощової води та води, яка утворюється після танення снігу
Завдання 2. Забезпечення функціонування вуличного освітлення							
1.	Технічне обслуговування, поточний ремонт систем вуличного освітлення та освітлення пішохідних переходів, в т. ч. на території старостинських округів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підтримування в належному стані мереж вуличного освітлення
Завдання 3. Збереження та утримання зелених зон							
1.	Догляд за об'єктами зеленого господарства, поліпшення їх стану тощо	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Підтримання в належному стані зелених насаджень

Завдання 4. Забезпечення санітарної очистки території

1.	Опрацювання питань будівництва об'єктів сортування/переробки та подрібнення будівельних та ремонтних відходів, комплексу з переробки гумових виробів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Проведення роботи з реалізації положень Схеми санітарного очищення СМТГ
2.	Передача іншої субвенції на виконання умов угоди про соціально-економічне співробітництво між Сумською міською радою та Верхньосироватською сільською радою	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення сприятливих умов проживання населення та забезпечення надання життєво необхідних послуг
3.	Догляд за об'єктами благоустрою загального користування: ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів на території СМТГ	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Покращення санітарного стану СМТГ та підвищення рівня благоустрою
4.	Організація поводження з відходами на територіях старостинських округів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради				
5.	Розроблення місцевого плану управління відходами СМТГ	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення умов для забезпечення сталого управління відходами у громаді
6.	Опрацювання питання по об'єкту «Нове будівництво системи водовідведення за адресою: Сумська область, Сумський район, територія Верхньосироватської сільської ради»	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Запобігання затопленню і підмиванню котлованів для зберігання твердих побутових відходів на полігоні для складування твердих побутових відходів

Завдання 5. Відновлення об'єктів житлового фонду

1.	Проведення ремонтно-відновлювальних робіт об'єктів житлового фонду СМТГ, пошкодженого внаслідок збройної агресії російської федерації	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Відновлення житлового фонду СМТГ, пошкодженого внаслідок збройної агресії російської федерації
----	---	---------------	--	--	-----------------------------	--	--

Завдання 6. Забезпечення діяльності водопровідно-каналізаційного господарства

1.	Переоснащення артезіанських свердловин водопідйомними колонами	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	Забезпечення стабільної та безпечної роботи свердловин, підвищення якості послуг з
2.	Переоснащення насосних агрегатів на свердловинах водозаборів	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	централізованого водопостачання
3.	Модернізація системи диспетчеризації насосних станцій II-го підйому	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	
4.	Придбання шафи керування для Токарівської ВНС II-го підйому	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	Забезпечення надійної роботи електрообладнання

5.	Підготовка проєктної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проєкту «Будівництво фекальної каналізації по вул. Нижньолепехівській, вул. Лепехівській, вул. Ново-Лепехівській, вул. Андрея Шептицького, вул. Жуковського, вул. Косівщинській, вул. Нахімова, вул. Дарвіна м. Суми»	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради			Кошти інших джерел	Забезпечення стабільної роботи системи водопостачання та відведення фекальних стоків в місті, забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для мешканців
6.	Підготовка проєктної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проєкту «Реконструкція частини будівлі насосної станції під дільницю розливу питної води на території водозабору «Пришибський»	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення питною водою населення СМТГ у разі виникнення надзвичайних ситуацій в умовах російської військової агресії
7.	Нове будівництво, реконструкція, ремонт водопровідних мереж, систем централізованого водопостачання	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, управління капітального будівництва та дорожнього господарства		В межах коштів бюджету СМТГ		Стабільне та якісне надання послуг з водопостачання
8.	Вжиття заходів щодо забезпечення питною водою населення, в т.ч. на території старостинських округів (поточний ремонт, очищення та санація шахтних колодязів, технічне обслуговування насосного обладнання, очищення свердловин, водопровідних башт та поточний ремонт водонапірних башт тощо)	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення функціонування джерел водопостачання населення

Завдання 7. Покращення послуг з утримання будинків

1.	Продовження роботи по створенню ОСББ	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради				Підвищення впливу мешканців на ефективне управління житловим фондом
----	--------------------------------------	---------------	--	--	--	--	---

2.3.3.1. Зайнятість населення, ринок праці та трудові відносини

Завдання 1. Інформаційне забезпечення розвитку малого підприємництва та підтримка підприємницької ініціативи безробітних щодо започаткування власної справи

1.	Організація професійного навчання зареєстрованих безробітних на замовлення роботодавця або для самозайнятості, провадження підприємницької діяльності, забезпечення поточної та перспективної потреби ринку праці	Протягом року	Сумська філія Сумського обласного центру зайнятості			Кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Сприяння самозайнятості населення, зменшення кількості безробітних
----	---	---------------	---	--	--	--	--

Завдання 2. Розширення сфери застосування праці, сприяння зайнятості населення

1.	Забезпечення зростання обсягів і підвищення	Протягом року	Сумська філія Сумського				Створення роботодавцями
----	---	---------------	-------------------------	--	--	--	-------------------------

	рівня зайнятості шляхом створення нових робочих місць	року	обласного центру зайнятості, роботодавці				нових робочих місць завдяки отриманню мікрогрантів та активних програм зайнятості для підтримки та розвитку бізнесу
2.	Надання державною службою зайнятості соціальних послуг безробітним, що сприятиме їх зайнятості	Протягом року	Сумська філія Сумського обласного центру зайнятості				Працевлаштування зареєстрованих безробітних, залучення до оплачуваних громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру; охоплення навчанням, перенавчанням та підвищенням кваліфікації
3.	Організація та проведення громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру	Протягом року	Сумська філія Сумського обласного центру зайнятості, Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, роботодавці			Кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Залучення осіб, які перебувають на обліку у Сумській філії Сумського обласного центру зайнятості до виконання громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру
4.	Сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб шляхом компенсації витрат роботодавця на оплату праці за працевлаштування на умовах строкових трудових договорів зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб	Протягом року	Сумська філія Сумського обласного центру зайнятості			Кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Забезпечення працевлаштування безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб
5.	Сприяння зайнятості зареєстрованих безробітних, у т.ч. громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню завдяки активним програмам зайнятості (компенсація витрат роботодавцю у розмірі єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, компенсація витрат роботодавцю на оплату праці, допомога по частковому безробіттю)	Протягом року	Сумська філія Сумського обласного центру зайнятості			Кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Забезпечення працевлаштування зареєстрованих безробітних та фінансова підтримка роботодавця завдяки активним програмам зайнятості
6.	Надання рекомендацій щодо включення до колективних договорів положень про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради				Зменшення рівня дискримінації за ознакою статі у різних сферах життєдіяльності, утвердження рівних прав жінок і чоловіків та рівних можливостей для їх

						реалізації як основного права людини
2.3.3.2. Соціальний захист населення						
Завдання 1. Забезпечення гідного рівня життя населення						
1.	Вчасне оформлення усіх видів соціальної допомоги та компенсацій	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради			Підтримка гідного рівня життя населення СМТГ шляхом виконання державних програм в частині надання усіх видів соціальної допомоги та компенсацій
2.	Визначення потреби в наданні соціальних послуг, сприяння розвитку ринку соціальних послуг на території громади, аналіз стану задоволення потреби мешканців громади в отриманні соціальних послуг та розширення їх спектру відповідно до потреб. Організація надання соціальних послуг мешканцям громади	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради, комунальні установи соціального захисту населення, недержавні установи			Забезпечення соціальними послугами потребуючих мешканців СМТГ, охоплення максимальної кількості осіб послугами соціального характеру, розвиток системи соціальних послуг, шляхом запровадження мобільної соціальної служби
3.	Виконання програм СМТГ соціальної направленості «Милосердя» та «Соціальна підтримка Захисників і Захисниць України та членів їх сімей»	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Надання за рахунок коштів бюджету СМТГ додаткових пільг та соціальних гарантій, встановлених Сумською міською радою
4.	Співпраця з представниками громадських організацій щодо сприяння у створенні в СМТГ безперешкодного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради, департамент соціального захисту населення Сумської міської ради			Покращення умов для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю, маломобільних груп населення до житлових будинків та об'єктів соціальної інфраструктури
5.	Забезпечення в межах повноважень соціальної підтримки та реінтеграції внутрішньо переміщених осіб, які перебувають та залишаються проживати в СМТГ	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради			Забезпечення соціальними послугами осіб, які вимушені внаслідок війни покинути власні домівки
6.	Вжиття заходів по соціальному захисту сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, соціальний супровід Захисників та Захисниць України, членів їх сімей	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради, КУ «Центр учасників бойових дій» Сумської міської ради			Реалізація прав на соціальний захист, отримання належних виплат сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, підтримка та надання послуг соціального

							характеру, розширення спектру заходів психологічного напрямку для Захисників/Захисниць України та членів їх сімей
7.	Організація роботи фронт-офісу для прийому мешканців громади щодо надання послуг соціального характеру, створення належних умов для організації прийому громадян із використанням сучасних технологій та цифрових продуктів (запровадження електронної черги тощо)	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради, управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Створення комфортних умов перебування в місцях, де надаються послуги соціального характеру, зменшення соціального напруження, зменшення кількості конфліктних ситуацій, підвищення кількості задоволених обслуговуванням мешканців громади
8.	Впровадження новітніх засобів комунікацій та організація інших заходів для проведення активної інформаційної роботи серед мешканців СМТГ щодо роз'яснення їх прав на отримання державної та місцевої підтримки	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради				Підвищення рівня обізнаності мешканців громади щодо їх прав на отримання різних видів державної соціальної допомоги, пільг, субсидій та компенсацій. Мінімізація необхідності в особистих зверненнях громадян за оформленням різних видів державної та місцевої підтримки, активізація спілкування з громадянами через різні види комунікацій (пошта, електронний зв'язок тощо)
9.	Підготовка проектної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проекту «Соціальний гуртожиток»	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради, управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Надання тимчасового житла особам, що опинилися у складних життєвих обставинах, зокрема внутрішньо переміщеним особам
10.	Забезпечення функціонування комунальних установ соціального захисту населення: Сумський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Берегиня», КУ «Центр учасників бойових дій» СМР	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення соціальними послугами потребуючих мешканців СМТГ, охоплення максимальної кількості осіб послугами соціального характеру

2.3.3.3. Охорона здоров'я населення

Завдання 1. Розвиток первинної медико-санітарної допомоги

1.	Надання первинної медичної допомоги відповідно до переліку та галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення надання первинної медичної допомоги, збереження здоров'я населення
2.	Сприяння забезпеченню пільгової категорії населення лікарськими засобами за безкоштовними рецептами	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ		Попередження розвитку ускладнень та продовження тривалості і якості життя
3.	Сприяння забезпеченню проведення туберкулінодіагностики (закупівля туберкуліну)	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Раннє виявлення туберкульозу у населення
Завдання 2. Розвиток вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги							
1.	Надання лікувальної та реабілітаційної медичної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню, які постраждали внаслідок військової агресії російської федерації	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ		Відновлення здоров'я постраждалих
2.	Проведення ендопротезування	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Надання ортопедичної допомоги хворим на артроз шляхом ендопротезування великих суглобів; придбання судинних протезів для проведення органозберігаючих реконструктивних операцій на артеріях у пацієнтів з критичним порушенням артеріального кровообігу кінцівок та мозкового кровообігу
3.	Сприяння забезпеченню слуховими апаратами та мовними процесорами дорослого населення з інвалідністю	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Сприяння забезпеченню компенсації функцій ушкоджених органів, з метою медичної та соціальної реабілітації осіб з інвалідністю з вираженими вадами слуху; забезпечення дорослого населення з інвалідністю мовними процесорами
4.	Відкриття надсучасного міського центру реабілітації дітей з ураженням опорно-рухового апарату, в т.ч. завершення робіт з	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради, КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення умов для реабілітації та відновлювального лікування хворих дітей та профілактики

	капітального ремонту будівлі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Троїцька, 28 (стаціонар, 2-х поверхова будівля)		Зінаїди» Сумської міської ради				різного роду дитячих захворювань
5.	Забезпечення підлітків та молоді СМТГ комплексом медико-психосоціальної допомоги на базі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» СМР з метою збереження їх здоров'я	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Сприяння забезпеченню надання медичної допомоги підліткам та молоді за особистим зверненням центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, інших закладів охорони здоров'я на засадах дружнього підходу до молоді
Завдання 3. Розвиток лікарсько-акушерської допомоги							
1.	Медичне забезпечення жінок та дітей під час надання амбулаторної та стаціонарної допомоги	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)			Покращення медичного обслуговування жінок та дітей
Завдання 4. Збереження стоматологічного здоров'я населення							
1.	Сприяння наданню амбулаторної стоматологічної допомоги пільговим категоріям територіальної громади	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення пільгової категорії громадян гарантованими згідно чинного законодавства медичними послугами
Завдання 5. Приведення закладів охорони здоров'я у відповідність до сучасних потреб							
1.	Оновлення матеріально-технічної бази лікарень шляхом придбання сучасного якісного обладнання	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Надання якісної медичної допомоги населенню громади
2.	Проведення капітальних ремонтів/реконструкції закладів охорони здоров'я, в т.ч. облаштування захисних споруд цивільного захисту	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ, субвенції)	В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти інших джерел	Створення комфортних та безпечних умов для перебування пацієнтів та роботи персоналу у закладах охорони здоров'я
3.	Відновлення та встановлення протипожежного захисту у лікувальних закладах	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ		Створення безпечних умов для пацієнтів та персоналу

4.	Благоустрій територій закладів охорони здоров'я громади	Протягом року	Управління охорони здоров'я Сумської міської ради	Кошти державного бюджету (кошти НСЗУ)	В межах коштів бюджету СМТГ		Покращення умов для відвідування території закладів охорони здоров'я
2.3.3.4. Освіта							
Завдання 1. Створення безпечного, сучасного, комфортного, інклюзивного та мотивувального простору для всіх учасників освітнього процесу в закладах освіти							
1.	Індивідуалізація освітнього процесу для дошкільнят з особливими освітніми потребами, допомога в підтримці кожної дитини у відповідності до її потреб	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Здобуття дітьми з особливими освітніми потребами дошкільної освіти відповідно до державного стандарту, із застосуванням найбільш прийнятних методів, які враховують їхні потреби та можливості
2.	Формування освітньо-розвивального середовища для дітей з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення психолого-педагогічного, медико-соціального супроводу	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Взаємоузгоджена комплексна діяльність команди фахівців та батьків дитини, спрямована на створення необхідних умов, що сприяють розвитку особистості дитини, засвоєнню нею знань, умінь і навичок, успішній адаптації, її самореалізації та інтеграції в соціумі
3.	Проведення інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування в учасників освітнього процесу культури недискримінаційної, ненасильницької, безконфліктної комунікації, здорового та безпечного способу життя, навичок збереження власного життя та здоров'я, а також запобігання небезпечній поведінці	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради				Формування відповідальних та чесних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству; поваги до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина; нетерпимості до приниження честі та гідності людини, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якою ознакою
4.	Створення умов у закладах дошкільної та загальної середньої освіти для забезпечення харчування здобувачів освіти/дітей з особливими дієтичними потребами	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Сприяння у формуванні навичок здорового способу життя, як складової освітнього процесу
5.	Забезпечення педагогічних працівників	Протягом року	Управління освіти і науки		В межах коштів		Сприяння забезпеченню

	персональними комп'ютерами (ноутбуками) для організації дистанційного навчання, інших форм здобуття загальної середньої освіти з використанням технологій дистанційного навчання	року	Сумської міської ради		бюджету СМТГ		технічних можливостей педагогам для належної організації навчання, зокрема в умовах карантинних обмежень, воєнного стану
6.	Капітальний ремонт харчоблоків закладів освіти СМТГ	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради	Субвенція з державного бюджету	В межах коштів бюджету СМТГ		Створення комфортних і безпечних умов при організації харчування вихованців закладів освіти
7.	Капітальний ремонт частини підвальних приміщень закладів дошкільної та загальної середньої освіти з пристосуванням їх для використання як найпростішого укриття; реконструкція, реставраційний ремонт підвальних приміщень з облаштуванням укриттів, протирадіаційних укриттів	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради, управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради	Субвенція з державного бюджету	В межах коштів бюджету СМТГ		Створення безпечних умов перебування дітей у закладах у період дії воєнного стану
8.	Придбання предметів, матеріалів та обладнання для забезпечення функціонування закладів освіти, в т.ч. для організації якісного освітнього процесу	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення освітнього процесу сучасними технічними та іншими засобами

2.3.3.5. Культура, туризм

Завдання 1. Проведення культурно-мистецьких заходів та організація змістовного дозвілля

1.	Організація та проведення загальноміських культурно-мистецьких заходів, у тому числі конкурсів та фестивалів	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Проведення 33 заходів, якими буде охоплено 110,0 тис. чоловік
2.	Організація участі учнів та викладачів мистецьких шкіл у міжнародних, всеукраїнських, обласних та міських фестивалях, конкурсах	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Участь вихованців сумських мистецьких шкіл у конкурсних заходах, які будуть проводитись в онлайн-форматі

Завдання 2. Модернізація матеріально-технічної бази закладів культури

1.	Підтримка матеріально-технічної бази закладів культури	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Покращення матеріально-технічної бази закладів культури
2.	Поповнення бібліотечних фондів новими сучасними виданнями та передплата періодичних видань	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Придбання книжкової продукції для бібліотек КЗ СМР «Сумська публічна бібліотека»; оформлення передплати на періодичні видання для КЗ СМР «Сумська публічна бібліотека» та мистецьких шкіл
3.	Облаштування найпростішого укриття бібліотеки-філії ім. О.П. Столбіна КЗ СМР «Сумська публічна бібліотека»	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення безпечних умов для перебування відвідувачів бібліотеки

4.	Проведення поточних ремонтів закладів культури	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення комфортних умов перебування у закладах культури
Завдання 3. Збереження культурної спадщини та розвиток туризму							
1.	Виготовлення облікових карток та паспортів на об'єкти історії	Протягом року	Відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Виготовлення облікової документації на 10 об'єктів культурної спадщини
2.	Створення «Клубу краєзнавців»	Протягом року	Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради, Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Систематизація історичної інформації про місто, розробка комплексу інструментів для популяризації для всіх цільових груп. Збільшення лояльності до міста та кількості туристів та інвесторів
3.	Здійснення заходів з просування бренду міста (створення фото- та відео- контенту про місто Суми, висвітлення бренду міста в мережі Інтернет, медіа та інших каналах комунікацій)	Протягом року	Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради, КУ «Агенція промоції «Суми» Сумської міської ради, Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Максимальне поширення промоційної кампанії про місто інформаційними ресурсами, створення позитивного та конкурентоспроможного образу міста, підвищення рівня лояльності до міста, кількості туристів та інвесторів
4.	Розвиток туристичної привабливості СМТГ (підтримка проекту «Віртуальний гід з доповненою реальністю»; підтримка туристичного порталу visit.sumy.ua; проведення семінарів щодо покращення рівня обслуговування персоналу сфери гостинності, створення Туристичного інформаційного центру; створення відео контенту про туристичну привабливість міста тощо)	Протягом року	Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради, КУ «Агенція промоції «Суми» Сумської міської ради, Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення розвинутої інформаційно-туристичної інфраструктури, сприяння розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму в СМТГ
2.3.3.6. Фізична культура і спорт							
Завдання 1. Залучення різних груп населення до занять спортом та активного відпочинку							
1.	Проведення спортивно-масових заходів (навчально-тренувальних зборів та забезпечення участі у змаганнях різних рівнів (обласних, всеукраїнських, міжнародних, чемпіонатів, кубків Європи та світу)	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, відділ фізичної культури та спорту)		В межах коштів бюджету СМТГ		Проведення 77 спортивно-масових заходів

Завдання 2. Збереження стану спортивної інфраструктури

1.	Проведення поточних ремонтів дитячих та спортивних майданчиків, в тому числі зі штучним покриттям, гральних полів	Протягом року	Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради, департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Поліпшення умов для відпочинку дітей та молоді, підвищення рівня фізичної культури населення, сприяння здоровому способу життя
----	---	---------------	--	--	-----------------------------	--	--

2.3.3.7. Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Завдання 1. Здійснення соціальної роботи з вразливими категоріями населення

1.	Забезпечення надання якісних соціальних послуг для підтримки сімей з дітьми та осіб, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, задля попередження інституалізації дітей та підвищення батьківського потенціалу	Протягом року	Сумський міський центр соціальних служб		В межах коштів бюджету СМТГ		Надання комплексу соціальних послуг та здійснення соціального супроводу сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах
2.	Забезпечення надання якісних соціальних послуг особам, які постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі; проведення роботи зі створення служби підтримки жертв домашнього насильства	Протягом року	Сумський міський центр соціальних служб, Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Надання комплексу соціальних послуг особам, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі
3.	Забезпечення функціонування КУ «Центр матері та дитини», проведення з особами, що тимчасово проживають в ньому, індивідуальних та групових корекційних заходів, кваліфікованих консультацій; соціальний патронаж сімей з дітьми після вибуття їх із центру	Протягом року	КУ «Центр матері та дитини»		В межах коштів бюджету СМТГ		Підтримка жінок, які перебувають в складних життєвих обставинах, запобігання соціальному сирітству

Завдання 2. Створення сприятливих умов для сім'ї та дітей, розвитку молоді

1.	Підтримка багатодітних сімей, охоплення їх заходами соціального захисту	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради				Забезпечення багатодітних сімей гуманітарною допомогою, надання різних видів соціальної допомоги
2.	Здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей СМТГ	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради, управління освіти і науки Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ молодіжної політики, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення якісних та доступних послуг з оздоровлення та відпочинку дітей

3.	Співпраця з громадськими організаціями з метою проведення спільних заходів та інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань популяризації сімейних цінностей, забезпечення гендерної рівності, запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми	Протягом року	Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради				Формування у молоді відповідального ставлення до батьківства, рівномірного розподілу обов'язків у сім'ї, недопущення випадків домашнього насильства; підвищення рівня обізнаності мешканців громади щодо рівних прав та можливостей чоловіків та жінок, підтримки осіб, які постраждали від насильства у сім'ї та торгівлі людьми
4.	Підвищення рівня компетенцій молоді, залучення молоді до життя громади, зміцнення згуртованості молоді	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ молодіжної політики, відділ бухгалтерського обліку та звітності), департамент соціального захисту населення, управління «Служба у справах дітей», КУ «Центр учасників бойових дій» Сумської міської ради, Управління стратегічного розвитку Сумської міської ради, заклади вищої освіти, інститути громадянського суспільства, творчі колективи		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення частки молоді залученої до прийняття рішень у сфері молодіжної політики; збільшення чисельності заходів та збільшення залученої молоді до проведення заходів: з національно-патріотичного виховання, правової освіти, працевлаштування, формування культури підприємництва, популяризації здорового способу життя, посилення відповідального батьківства, розвиток культури волонтерства тощо
5.	Сприяння створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства в сфері молодіжної політики	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ молодіжної політики, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення заходів та частки охопленої молоді проектами, розроблених інститутами громадянського суспільства
6.	Організація та проведення заходів, спрямованих на культурний, освітній та творчий розвиток молоді	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ молодіжної політики, відділ бухгалтерського обліку та звітності), КУ «Молодіжний центр «Романтика» СМР		В межах коштів бюджету СМТГ		Збільшення залученої молоді до проведення культурних, освітніх та творчих заходів
7.	Забезпечення діяльності КУ «Молодіжний центр «Романтика» СМР	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ молодіжної політики, відділ бухгалтерського обліку та звітності), КУ «Молодіжний центр		В межах коштів бюджету СМТГ	235,0	Збільшення кількості заходів та залученої до них молоді

«Романтика» СМР

Завдання 3. Розвиток сімейних форм виховання

1.	Забезпечення проведення інформаційних кампаній з метою популяризації сімейних форм виховання, відповідального батьківства тощо	Протягом року	Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Формування громадської думки щодо пріоритетності сімейних форм виховання та відповідального батьківства
2.	Забезпечення проведення заходів, спрямованих на підтримку та соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, а також прийомних, патронатних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів та піклувальників	Протягом року	Управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради, Сумський міський центр соціальних служб		В межах коштів бюджету СМТГ		Матеріальна підтримка дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах; підтримка батьків-вихователів та прийомних батьків; створення умов функціонування дитячих будинків сімейного типу

2.3.3.8. Громадянське суспільство, інформаційний простір, інформаційні технології

Завдання 1. Розвиток громадянського суспільства

1.	Залучення громадськості до формування та реалізації державної політики на місцях, проведення консультацій з громадськістю щодо найважливіших питань розвитку громади, вирішення актуальних питань життєзабезпечення населення в рамках роботи консультативно-дорадчих органів при Сумській міській раді	Протягом року	Управління суспільних комунікацій Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Проведення консультацій із громадськістю, тематичних заходів з питань, що набувають особливої ваги в період воєнного стану; реалізація права громадян на проведення мирних акцій та зібрань; проведення молитовних сніданків з метою консолідації багатоконфесійного суспільства; реалізація проектів соціального інформування «Сумчанам про важливе» (зовнішня реклама, радіо-та відео-контент, інтернет-ресурс); проведення Форуму інститутів громадянського суспільства (зокрема волонтерських організацій, благодійних фондів та ін.); реалізація проектів в рамках програми Ради Європи «Інтеркультурні міста України»; впровадження системи інформування
2.	Сприяння реалізації ініціатив інститутів громадянського суспільства для впровадження актуальних та суспільно-значущих проектів	Протягом року	Управління суспільних комунікацій Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		

						населення «Вуличне радіо»
Завдання 2. Участь у добровільних об'єднаннях органів місцевого самоврядування						
1.	Співпраця з ВАОМС «Асоціація міст України» (сплата членських внесків)	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради, виконавчі органи Сумської міської ради		280,0	Захист законних прав та інтересів СМТГ в органах державної влади; забезпечення узгодження дій органів місцевого самоврядування; підтримка та розвиток місцевого самоврядування
Завдання 3. Розвиток інформаційного простору						
1.	Сповіднення мешканців територіальної громади, роз'яснювальна та інформаційна робота в умовах воєнного стану	Протягом року	Управління суспільних комунікацій, виконавчі органи Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ	Донесення до громади об'єктивної інформації щодо функціонування галузей, які забезпечують життєдіяльність міста в умовах воєнного стану, та інформування про діяльність добровільних формувань територіальних громад в ЗМІ та в мережі Інтернет; розміщення публікацій на Інформаційному порталі Сумської міської ради, оновлення акаунтів Сумської міської ради у Фейсбук та відеоматеріалів на каналі «Сумська міська рада» у мережі Youtube
Завдання 4. Забезпечення функціонування ІТ-інфраструктури, легалізація програмного забезпечення, впровадження ІоТ - рішень на території СМТГ						
1.	Підтримка роботи ІТ-інфраструктури: підтримка роботи комп'ютерної техніки, модернізація серверного обладнання та комп'ютерної техніки, ремонт комп'ютерної техніки, забезпечення функціонування структурованої кабельної системи, оренда каналів передачі даних та придбання послуг для передачі даних і повідомлень, забезпечення доступу до мережі Інтернет, підтримка роботи систем ІР-телефонії тощо	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ	Забезпечення стабільної роботи ІТ-інфраструктури в виконавчих органах Сумської міської ради
2.	Забезпечення безперебійного функціонування електронних сервісів, систем та ІТ-послуг, поступове створення комплексної системи захисту інформації тощо	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ бухгалтерського обліку та		В межах коштів бюджету СМТГ	Підтримка роботи ІТ-послуг, сервісів та систем

			звітності)				
3.	Легалізація програмного забезпечення	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Дотримання вимог щодо легалізації програмного забезпечення
4.	Нове будівництво комплексної системи відеоспостереження в СМТГ	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня безпеки на території СМТГ
2.3.4.1. Охорона навколишнього природного середовища							
Завдання 1. Охорона атмосферного повітря							
1.	Проведення інструментальних лабораторних вимірювань, необхідних для здійснення контролю за дотриманням норм ГДВ забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, управління освіти і науки Сумської міської ради, відділ культури Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Попередження перевищення значень гранично-допустимих концентрацій
Завдання 2. Охорона та раціональне використання водних ресурсів							
1.	Будівництво/реконструкція напірних/самопливних каналізаційних колекторів	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради	Кошти державного бюджету	В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення належного збирання та відведення стічних вод
2.	Проведення санітарних заходів та благоустрою у прибережних захисних смугах річок Псел, Сумка, Стрілка, ін. водних об'єктів, очищення русел річок	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Зниження рівня забруднення водних об'єктів та засмічення прибережних смуг, покращення гідрологічного режиму водних об'єктів
3.	Опрацювання питання реалізації проекту «Капітальний ремонт об'єктів благоустрою – розчищення річки Сумки між Воскресенським та Шевченківським мостами» (в т.ч. проведення процедури оцінки впливу на довкілля по об'єкту)	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		Поліпшення стану річки Сумки
4.	Підготовка проектної заявки та пошук альтернативних джерел фінансування для реалізації проекту «Реконструкція підпірної гідропоруди під Шевченківським мостом»	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради		В межах коштів бюджету СМТГ		
5.	Придбання решіток каналізаційних механізованих пруткових на КНС-5	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	Зменшення навантаження на насоси, максимальне

							затримання в потоці стічних вод крупно-габаритного сміття
6.	Придбання струмоприймачів кільцевих для каналізаційних радіальних відстійників	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	Забезпечення надійної роботи очисних споруд, підвищення екологічної безпеки
7.	Придбання вимикачів вакуумних з блоками управління та релейного захисту для станції очисних споруд	Протягом року	КП «Міськводоканал» СМР			Власні кошти підприємства	
Завдання 3. Поводження з відходами							
1.	Забезпечення передачі відходів, що містять ртуть, сполуки ртуті (у тому числі відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть) в установах та закладах галузі «Освіта»	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської рад			В межах коштів бюджету СМТГ	Належне поведження з небезпечними відходами
Завдання 4. Охорона, утримання і розвиток природно – заповідного фонду, зелених зон і зелених насаджень міста							
1.	Садіння нових дерев і кущів, заміна засохлих та пошкоджених дерев і кущів уздовж основних магістралей та доріг, у парках, скверах, у межах прибережних смуг річок і водойм	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Збільшення зелених насаджень
2.	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території міста Суми, належне утримання та розвиток об'єктів природно-заповідного фонду	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, управління освіти і науки Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Збереження об'єктів ПЗФ: пам'яток природи «Липові насадження», «Дуби» на вулицях Антонова, Герасима Кондратьєва, Петропавлівська, Сергія Табали, парку – пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Басівський», ботанічного саду місцевого значення «Юннатівський», виготовлення та встановлення охоронних знаків
Завдання 5. Створення нових та реконструкція існуючих захисних насаджень на деградованих ерозійно небезпечних землях і вздовж поверхневих водних об'єктів							
1.	Створення захисних насаджень на ерозійно небезпечних землях на території СМТГ (в районі вул. Тополянська та в Стецьківському старостинському окрузі)	Протягом року	Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради			В межах коштів бюджету СМТГ	Зниження негативного впливу ерозійних процесів
Завдання 6. Наукове та інформаційне забезпечення, екологічна освіта і виховання, сприяння громадській діяльності в галузі охорони довкілля							
1.	Еколого-просвітницька діяльність	Протягом року	Управління освіти і науки Сумської міської ради, Департамент фінансів, економіки та інвестицій			В межах коштів бюджету СМТГ	Проведення у позашкільному вихованні освітніх акцій, проектів, семінарів, лекцій та екскурсій з питань охорони

			Сумської міської ради, виконавчий комітет Сумської міської ради, КУ «Агенція промоції «Суми» Сумської міської ради				довкілля, проведення для містян та гостей міста акцій природоохоронного напрямку, видання поліграфічної продукції
2.	Здійснення стратегічної екологічної оцінки змін до Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2024 рік (за необхідності) та проекту Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади на 2025 рік	Протягом року	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради		75,0		Дотримання норм Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»
2.3.4.2. Сприяння забезпеченню законності, правопорядку, безпеки та обороноздатності							
<i>Правопорядок</i>							
Завдання 1. Профілактика правопорушень							
1.	Здійснення фінансової підтримки найбільш активних членів громадських формувань з охорони громадського порядку	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, управління муніципальної безпеки), Сумський ВП ГУ НП, Управління патрульної поліції в Сумській області		В межах коштів бюджету СМТГ		Стимулювання громадян до більш активної участі в заходах по охороні громадського порядку
2.	Поточне утримання пунктів охорони громадського порядку	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, управління муніципальної безпеки), Сумський ВП ГУ НП, Управління патрульної поліції в Сумській області		В межах коштів бюджету СМТГ		Створення належних умов, що сприяють профілактичній роботі з мешканцями окремих районів міста
Сприяння забезпеченню безпеки та обороноздатності							
Завдання 1. Сприяння забезпеченню обороноздатності держави							
1.	Сприяння роботі призовної комісії Сумського міського територіального центру комплектування та соціальної підтримки, в т.ч. шляхом передачі субвенції з бюджету СМТГ до державного бюджету	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, управління муніципальної безпеки) спільно з Сумським обласним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, Сумським міським		В межах коштів бюджету СМТГ		Сприяння роботі призовної комісії Сумського міського територіального центру комплектування та соціальної підтримки

			територіальним центром комплектування та соціальної підтримки				
2.	Сприяння Сумському міському територіальному центру комплектування та соціальної підтримки, військовим формуванням, розташованим на території СМТГ, у проведенні заходів і робіт з територіальної оборони та оборони, мобілізаційної підготовки, в т.ч. шляхом передачі субвенції з бюджету СМТГ до державного бюджету	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, управління муніципальної безпеки) спільно з Сумським обласним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, Сумським міським територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, військовими формуваннями		В межах коштів бюджету СМТГ		Зміцнення обороноздатності держави
3.	Підтримка добровільних формувань СМТГ, сприяння їх матеріально-технічному забезпеченню	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (відділ бухгалтерського обліку та звітності, управління муніципальної безпеки)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підтримка територіальної оборони місцевого значення

2.3.4.3. Техногенна безпека

Завдання 1. Удосконалення функціонування субланки СМТГ Сумської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Сумської області, зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій

1.	Забезпечення утилізації небезпечних речовин, виявлених на території СМТГ	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення утилізації небезпечних речовин з метою збереження життя та здоров'я населення
2.	Утримання міського захищеного пункту управління	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Підвищення рівня готовності керівного складу цивільного захисту СМТГ до дій в умовах надзвичайного стану
3.	Забезпечення функціонування нової місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення оповіщення органів управління цивільного захисту та населення СМТГ про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій
4.	Забезпечення безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури (придбання матеріалів, оплата послуг по захисту об'єктів	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури

	критичної інфраструктури тощо)		бухгалтерського обліку та звітності), Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, суб'єкти господарювання				
5.	Поповнення місцевого матеріального резерву громади для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності)		В межах коштів бюджету СМТГ		Забезпечення запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території СМТГ
6.	Проведення поточного та капітального ремонту захисних споруд цивільного захисту, включених до фонду захисних споруд СМТГ	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності), Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради, суб'єкти господарювання		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти суб'єктів господарювання	Забезпечення гарантованого рівня захисту населення СМТГ
7.	Накопичення засобів індивідуального захисту органів дихання	Протягом року	Виконавчий комітет Сумської міської ради (управління муніципальної безпеки, відділ бухгалтерського обліку та звітності), суб'єкти господарювання		В межах коштів бюджету СМТГ	Кошти суб'єктів господарювання	Захист населення від хімічно-небезпечних речовин внаслідок надзвичайних ситуацій

Завдання 2. Забезпечення проведення аварійно-рятувальних робіт, спрямованих на пошук, рятування і захист людей (в т.ч. надання їм невідкладної медичної допомоги)

1.	Забезпечення функціонування КУ «Сумська міська рятувально-водолазна служба»	Протягом року	КУ «Сумська міська рятувально-водолазна служба»		В межах коштів бюджету СМТГ		Зменшення нещасних випадків на водних об'єктах
----	---	---------------	---	--	-----------------------------	--	--

2.3.4.4. Охорона праці

Завдання 1. Зниження рівня виробничого травматизму

1.	Проведення роботи щодо організації навчання з підвищення рівня знань відповідальних осіб з охорони праці	Протягом року	Відділ з охорони праці Сумської міської ради, головне управління Пенсійного фонду України в Сумській області				Підвищення фахового рівня посадових осіб та спеціалістів з питань охорони праці з метою поліпшення роботи системи управління охороною праці щодо попередження виробничого травматизму та профзахворювань
2.	Організація та проведення місячника з охорони праці з нагоди Всесвітнього дня охорони праці.	І півріччя 2024 року	Відділ з охорони праці Сумської міської ради, головне управління Пенсійного фонду України в Сумській області				Підвищення існуючого рівня охорони праці, зменшення випадків виробничого травматизму та професійних захворювань в місті Суми

3.	Перевірка стану підготовки матеріальної бази: - пришкільних, профільних таборів, таборів праці та відпочинку до роботи в літній оздоровчий період; - шкіл та дошкільних навчальних закладів міста до роботи у новому навчальному році	Протягом року	Відділ з охорони праці Сумської міської ради, управління освіти і науки Сумської міської ради, Сумський міський відділ Управління ДСНС України в Сумській області					Створення безпечних умов праці, навчання та відпочинку для учасників навчально-виховного процесу
----	---	---------------	---	--	--	--	--	--

Начальник міської військової адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА

Додаток 2
до Програми економічного і соціального розвитку
Сумської міської територіальної громади на 2024
рік

Перелік інвестиційних проєктів

Таблиця 1

Перелік інвестиційних проєктів, які передбачається реалізувати у 2024 році

Назва проєкту та підприємства (проєктна потужність - у відповідних одиницях, загальна площа – тис. кв. метрів)	Період упровадження проєкту, роки	Вартість проєкту, тис. грн	Джерела фінансування проєкту (капітальних вкладень)	Передбачено на 2024 рік (обсяг інвестицій – тис. грн, введення потужностей - квартал), в т.ч. за джерелами фінансування	Економічний ефект від впровадження (зростання обсягів виробництва, впровадження нових технологічних процесів, в т.ч. інноваційних видів продукції (од.), створення нових робочих місць (од.) тощо)
ТОВ «Кусум Фарм»					
Улаштування їдальні для працівників	2023-2024	30000,0	Власні кошти	10000,0 введення – IV кв.	Поліпшення умов харчування працівників
Улаштування лінії підготовки технологічного одягу	2023-2024	10000,0	Власні кошти	5000,0 введення – IV кв.	Оптимізація процесів
Впровадження додаткової системи покриття таблеток оболонкою	2023-2024	8000,0	Власні кошти	введення – III кв.	Збільшення потужності стадії покриття таблеток до 30%; 2 додаткових робочих місця
ТОВ «ГУАЛАПАК УКРАЇНА»					
Придбання і встановлення ламінаційної машини	2024	61700,0	Власні кошти	29700,0	Забезпечення безпеки
Інші проєкти					
«Оновлення рухомого складу КП «Електроавтотранс» в місті Суми»	2019-2024	155 581,8	Залучені кошти, кошти бюджету СМТГ	7 902,0 – кредит ЄІБ через МФУ 1 580,4 – кошти бюджету СМТГ	Збільшення кількості перевезених пасажирів міським електротранспортом, зменшення споживання електроенергії, зменшення викидів CO ₂ в атмосферне повітря
Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах міста Суми	2019-2026	373 770,2	Залучені кошти, кошти бюджету СМТГ	93 065,0 – кредит ЄІБ через МФУ 19 078,3 – кошти бюджету СМТГ	Скорочення споживання теплової енергії, створення комфортних умов перебування вихованців та персоналу в дошкільних навчальних закладах

Облаштування інженерних мереж індустриального парку «Суми» (нове будівництво інженерних мереж за адресою: м. Суми, район заводу «Центроліт»)	2024-2026	*	Залучені кошти, кошти бюджету СМТГ	3000,0– кошти бюджету СМТГ	Створення умов для функціонування індустриального парку «Суми» (підведення інженерних мереж до території індустриального парку)
--	-----------	---	------------------------------------	----------------------------	---

*Буде визначено після розробки проектної документації

Таблиця 2

Перелік проєктів, поданих на участь у відборі проєктів за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектування, відновлення, будівництво, модернізацію, облаштування, ремонт об'єктів будівництва громадського призначення, соціальної сфери, культурної спадщини, житлово-комунального господарства, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2023 р. № 608)

Назва проєкту	Період реалізації проєкту, роки	Орієнтовна вартість проєкту, тис. грн	Джерела та обсяги фінансування проєкту, тис. грн	Очікуваний результат реалізації проєкту
Капітальний ремонт будівлі Сумського спеціального дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 20 "Посмішка" м. Суми, Сумської області з впровадженням комплексної термомодернізації	2023-2024	26 046,956	19 542,4 - кошти державного бюджету 6 251,3 - кошти бюджету СМТГ	Скорочення споживання енергоресурсів, зменшення викидів CO ₂ , збільшення терміну служби будівлі, створення комфортних умов для навчання та розвитку дітей
Капітальний ремонт з впровадженням заходів комплексної термомодернізації та відновлення аварійних елементів будівлі, що виникли в наслідок збройної агресії російської федерації Сумського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 23 "Золотий ключик" м. Суми, Сумської області за адресою: м. Суми, вул Ковпака,27*	2023-2024	73 352,487	52 912,3 - кошти державного бюджету 19 589,5 - кошти бюджету СМТГ	Скорочення споживання енергоресурсів, зменшення викидів CO ₂ , покращення безпеки та комфорту приміщень, збільшення терміну служби будівлі, створення зручних та сучасних умов для навчання та розвитку дітей
Реконструкція сталевих ділянок водоводу Д-500 мм від Лучанського водозабору до перехрестя вул. Чехова та вул. 2-га Залізнична в м. Суми*	2023-2024	20 637,954	15 623,0 - кошти державного бюджету 4 953,1 - кошти бюджету СМТГ	Підвищення надійності та стійкості системи, покращення якості водопостачання

* Проєкти, що відібрані у 2023 році та отримали фінансування з державного бюджету

**Перелік проєктів, поданих на участь у відборі проєктів за рахунок коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії
(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 лютого 2023 р. № 118)**

Назва проєкту	Період реалізації проєкту, роки	Орієнтовна вартість проєкту, тис. грн	Джерела та обсяги фінансування проєкту, тис. грн	Очікуваний результат реалізації проєкту
Реконструкція каналізаційного напірного колектору від КНС №1А по вул. Соборній до міських очисних споруд*	2023-2025	280 049,866	252 049,9 – кошти державного бюджету 28 000,0 - кошти бюджету СМТГ	Сталий та стабільний розвиток системи централізованого водовідведення, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище
Реконструкція теплових мереж для забезпечення взаємного резервування теплових джерел Сумської ТЕЦ та КППВ в м. Суми*	2023-2024	983 871,265	934 671,3 - кошти державного бюджету 49 200,0 - кошти бюджету СМТГ	Підвищення надійності функціонування системи централізованого теплопостачання та зменшення витрат на експлуатацію
Реконструкція міських каналізаційних очисних споруд Комунального підприємства «Міськводоканал» Сумської міської ради потужністю 60 000 м3/добу з виділенням першої черги будівництва потужністю 30 000 м3/добу у м. Суми вул. Гамалія, буд. 40	2023-2026	1 602 411,641	1 586 387,4- кошти державного бюджету 16 024,2 - кошти бюджету СМТГ	Покращення якості очищення стічних вод, підвищення надійності та стабільності роботи очисних споруд, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище
Розбудова системи централізованого водопостачання Сумської міської територіальної громади (будівництво водозабору в с. Верхнє Піщане та водоводів до м. Суми та с. Стецьківка)	2023-2025	387 000,000	367 650,0 - кошти державного бюджету 19 350,0 - кошти бюджету СМТГ	Забезпечення доступу до якісної питної води, підвищення надійності та стабільності системи водопостачання
Реконструкція-термомодернізація будівлі КУ ССШ №7 ім. М. Савченка СМР по вул. Лесі Українки, 23 в м. Суми (III черга будівництва)	2023-2024	54 738,117	34 390,5 - кошти державного бюджету 20 347,6 - кошти бюджету СМТГ	Скорочення споживання енергоресурсів, зменшення викидів CO ₂ , покращення умов перебування учнів та персоналу в приміщеннях навчального закладу
Реконструкція будівлі комунальної установи Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17 з впровадженням заходів комплексної термомодернізації за адресою: проспект Михайла Лушпи, 18, м.Суми Сумської області	2023-2025	157 375,310	141 637,8 - кошти державного бюджету 15 737,5 - кошти бюджету СМТГ	Скорочення споживання енергоресурсів, зменшення викидів CO ₂ , створення доступних умов для навчання та розвитку дітей
Реконструкція - термомодернізація будівлі Піщанського будинку культури за адресою: м. Суми, с. Піщане, вул. Шкільна, 47-а	2023-2025	30 503,089	27 452,8 - кошти державного бюджету 3 050,3 - кошти бюджету СМТГ	Підвищення рівня енергоефективності будівлі, створення умов для культурного розвитку мешканців громади, забезпечення зайнятості дітей та молоді в позаурочний час, розвиток та розкриття їх талантів і здібностей, збереження, поширення

Будівництво приміщень пункту постійного базування центральної станції (швидкої) медичної допомоги КНП Сумської обласної ради "Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф" та гаражів і нежитлових приміщень КНП "Клінічна лікарня Святого Пантелеймона" СМР за адресою: м.Суми, вул. Марка Вовчок, 2 (коригування)	2019-2024	5876,781	5 876,8 - кошти державного бюджету	національних та місцевих традицій і звичаїв Збільшення кількості та покращення якості послуг, які надаються бригадами екстреної медичної допомоги, зменшення часу доставки пацієнта до медичного закладу
Капітальний ремонт з влаштування системи пожежної сигналізації, системи мовленнєвого оповіщення, управління евакуацією людей в разі пожежі в приміщенні та влаштування блискавкозахисту будівель медичного закладу КНП "Клінічна лікарня Святого Пантелеймона" СМР за адресою: м. Суми, вул. М. Вовчок, 2	2024	6 989,611	6 989,6 - кошти державного бюджету	Покращення якості надання медичних послуг, створення безпечних та комфортних умов перебування у медичному закладі
Капітальний ремонт частини підвального приміщення споруди подвійного призначення із захисними властивостями сховища чотирьохповерхової будівлі хірургічного корпусу КНП "Клінічна лікарня Святого Пантелеймона" Сумської міської ради за адресою: м.Суми, вул.Марка Вовчок, 2	2024	12 481,565	12 481,6 - кошти державного бюджету	Створення належних умов перебування пацієнтів та персоналу в приміщеннях лікарні, можливість безперервного проведення хірургічних втручань в обладнаному операційному блоці під час дії загроз техногенного характеру або збройної агресії
Капітальний ремонт (термомодернізація) будівлі КНП «ЦМКЛ» СМР за адресою: м.Суми, вул. 20 років Перемоги, 13	2023-2024	78724,922	78 724,9 - кошти державного бюджету	Підвищення енергоефективності, створення комфортних умов для пацієнтів та медичного персоналу, покращення безпеки та надійності приміщень

* Проекти, що відібрані у 2023 році та отримали фінансування з державного бюджету

Перелік проєктів, поданих на участь у конкурсних відборах проєктів, що здійснюються за рахунок різних джерел фінансування

Назва проєкту	Період реалізації проєкту, роки	Орієнтовна вартість проєкту, тис. грн	Джерела та обсяги фінансування проєкту, тис. грн	Очікуваний результат реалізації проєкту
Спільний проєкт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України і Секретаріату Енергетичного Співтовариства «Підвищення енергоефективності зі складовою альтернативної енергетики будівель КНП «Центральна міська клінічна лікарня» Сумської міської ради»	2024	4000,00	Державний бюджет	Річний обсяг генерації електричної енергії 32,5 тис. кВт*год/рік
Спільний проєкт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України і Секретаріату Енергетичного Співтовариства «Будівництво сонячних локальних станцій на водозаборах КП «Міськводоканал»	2024	13198,0	Державний бюджет	Загальний річний обсяг генерації електричної енергії 338,0 тис. кВт*год/рік
«Енергія сонця для діточок!» Улаштування геліосистеми в будівлі Сумського дошкільного навчального закладу (центр розвитку дитини) №26 «Ласкавушка» Сумської міської ради	2024	1000,00	Державний бюджет	Забезпечення гарячим водопостачанням закладу дошкільної освіти
Реконструкція системи відведення міських зливових стоків у поверхневі водні об'єкти	*	*	Кошти в рамках грантових програм Республіки Корея	Попередження надходження забруднених зливових стічних вод до поверхневих водних об'єктів міста Суми

*Буде визначено після відбору проєкту та розробки проєктної документації

Начальник міської військової адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА

Додаток 3
до Програми економічного і соціального розвитку
Сумської міської територіальної громади на
2024 рік

Перелік цільових програм, які передбачається фінансувати у 2024 році

№ з/п	Назва програми/яким документом затверджено	Термін реалізації (початок/закінчення), роки	Мета програми
1.	Цільова Програма підтримки малого і середнього підприємництва Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 29.09.2021 № 1601-МР)	2022-2024	Вирішення ключових завдань у сфері підтримки бізнесу, зокрема здійснення заходів щодо фінансової підтримки, формування інфраструктури, інформаційного забезпечення підприємницької діяльності, підтримка розвитку малого і середнього бізнесу, створення умов для підвищення конкурентоспроможності економіки СМТГ.
2.	Програма розвитку та вдосконалення пасажирського транспорту і мобільності на території Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2716-МР)	2022-2024	Впровадження нової транспортної політики, що базуватиметься на принципах сталої міської мобільності, в основі яких лежить якість у пересуванні громадським транспортом, розвиток усіх видів пересувань, їх безпечність та доступність для маломобільних груп населення.
3.	Програма підвищення енергоефективності в бюджетній сфері Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2715-МР)	2022-2024	Зменшення споживання енергетичних ресурсів бюджетними установами СМТГ, створення комфортних умов перебування в будівлях бюджетної сфери.
4.	Програма молодіжного житлового кредитування Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 29.09.2021 № 1602-МР)	2022-2024	Реалізація державної молодіжної політики в частині розв'язання житлової проблеми шляхом надання пільгових довгострокових кредитів; поліпшення житлових умов молоді; доступність будівництва житла для молодих громадян.
5.	Комплексна цільова Програма Сумської міської територіальної громади з регулювання містобудівної діяльності та розвитку інформаційної системи містобудівного кадастру на 2022 – 2024 роки (рішення СМР від 27.10.2021 № 2002-МР)	2022-2024	Забезпечення СМТГ оновленою містобудівною документацією місцевого рівня. Модернізація та удосконалення створеної геоінформаційної системи містобудівного кадастру відповідно до стратегічних цілей економічного та соціального розвитку територіальної громади, одним з пріоритетних напрямків якого є перехід на електронний документообіг в сфері діяльності органу місцевого самоврядування та стабільна діяльність Муніципальної геоінформаційної системи містобудівного кадастру, як основи для якісного управління розвитком територій міста. Забезпечення комплексу заходів з охорони об'єктів культурної спадщини (пам'яток архітектури).
6.	Комплексна цільова програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2718-МР)	2022-2024	Здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійного функціонування житлово-комунального господарства, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб населення в житлово-комунальних послугах належної якості, що відповідає встановленим нормативам та стандартам; підтримка розвитку різних форм самоорганізації.
7.	Програма організації діяльності голів квартальних комітетів	2022-2024	Підтримка органів самоорганізації населення у місті, вдосконалення діяльності

	кварталів приватного сектора міста Суми та фінансове забезпечення їх роботи на 2022-2024 роки (рішення ВК від 11.05.2022 № 139)		квартальних комітетів, підвищення ефективності, результативності їх роботи у вирішенні життєво важливих питань мешканців приватного сектора.
8.	Цільова програма капітального ремонту, модернізації, заміни та диспетчеризації ліфтів на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2717-МР)	2022-2024	Створення належних умов проживання мешканців у багатоквартирних будинках з підвищеною поверховістю, забезпечення безперебійної експлуатації ліфтів, розроблення механізму проведення капітального ремонту, модернізації, заміни ліфтів та об'єднаної диспетчерської системи для забезпечення якісними та безпечними житлово-комунальними послугами.
9.	Цільова комплексна програма «Суми – громада для молоді» на 2022-2024 роки (рішення СМР від 23.12.2021 № 2698-МР)	2022-2024	Створення можливостей для молоді, яка проживає на території СМТГ, з урахуванням її вікових, індивідуальних, соціальних, творчих, інтелектуальних потреб та запитів, брати участь у житті громади, свідомо робити свій внесок у подальший її розвиток; всебічна підтримка соціально-вразливої молоді.
10.	Програма з реалізації Конвенції ООН про права дитини Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 29.09.2021 № 1604-МР)	2022-2024	Забезпечення реалізації права дітей на особливе піклування і допомогу, оптимальне функціонування цілісної системи соціально-правового захисту дітей, в тому числі дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах; організація морального, фізичного та розумового розвитку дітей; поліпшення соціальної та матеріальної підтримки прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників, патронатних сімей, сімей, які опинились у складних життєвих обставинах; формування відповідального батьківства; запобігання соціальному сирітству; формування здорового способу життя у підростаючого покоління.
11.	Програма Сумської міської територіальної громади «Соціальні служби готові прийти на допомогу на 2022 - 2024 роки» (рішення СМР від 27.10.2021 № 2003-МР)	2022-2024	Задоволення соціальних потреб сімей, дітей та молоді, які опинилися в складних життєвих обставинах, забезпечення соціальним супроводженням прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, опікунів, піклувальників, здійснення комплексу заходів щодо запобігання насильства в сім'ї, захист та надання допомоги постраждалим від насильства в сім'ї та насильства за ознакою статі, підтримка сім'ї та пропагування сімейних цінностей, відповідального батьківства, здорового способу життя, проведення заходів, з метою задоволення потреб учасників у соціальному розвитку.
12.	Програма Сумської міської територіальної громади «Милосердя» на 2022-2024 роки (рішення СМР від 24.11.2021 № 2272-МР)	2022-2024	Забезпечення додаткових до встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту окремих категорій мешканців СМТГ, зокрема: ветеранів війни та праці, осіб з інвалідністю, самотніх пенсіонерів, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та інших категорій мешканців, а також здійснення конкретних заходів, спрямованих на забезпечення права кожного громадянина на достатній життєвий рівень, поліпшення становища найбільш вразливих верств населення.
13.	Програма Сумської міської територіальної громади «Соціальна підтримка Захисників і Захисниць України та членів їх сімей» на 2022-2024 роки» (рішення СМР від 24.11.2021 № 2273-МР)	2022-2024	Реалізація комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, що спрямовані на розв'язання найважливіших проблем та поєднання зусиль органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, установ, організацій, спрямованих на поглиблення соціального захисту, адаптації, спільної координації наявних ресурсів для забезпечення соціальних гарантій Захисникам/Захисницям України, членам їх сімей; створення в суспільстві атмосфери підтримки та поважного

			ставлення до членів сімей загиблих та захисників України.
14.	Програма оздоровлення та відпочинку дітей Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 24.11.2021 № 2507-МР)	2022-2024	Забезпечення якості та доступності послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, збереження мережі дитячих оздоровчих закладів, розташованих на території СМТГ, створення в них безпечних умов перебування та збільшення кількості дітей, охоплених послугами з оздоровлення та відпочинку.
15.	Комплексна Програма Сумської міської територіальної громади «Охорона здоров'я» на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2713-МР)	2022-2024	Збереження та зміцнення здоров'я мешканців СМТГ, підвищення ефективності заходів, спрямованих на профілактику захворювань, зниження рівнів захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, підвищення якості життя, забезпечення захисту прав громадян на охорону здоров'я.
16.	Комплексна програма Сумської міської територіальної громади «Освіта на 2022-2024 роки» (рішення СМР від 24.11.2021 № 2512-МР)	2022-2024	Надання громаді сучасної повноцінної, якісної освіти, що відповідає актуальним і перспективним запитам особистості, суспільства і держави, міжнародним критеріям; створення умов для забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти, виховання патріота з активною позицією, інноватора, здатного змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя.
17.	Програма розвитку фізичної культури і спорту Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 24.11.2021 № 2509-МР)	2022-2024	Формування у населення культури здорового способу життя; збільшення кількості жінок та чоловіків різних вікових груп, що регулярно займаються руховою активністю; забезпечення підготовки, участі та представлення спортивних досягнень спортсменами СМТГ у змаганнях обласного, всеукраїнського та міжнародного рівня; розвиток сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, утвердження авторитету СМТГ в Україні та за її межами шляхом організації та проведення змагань різних рівнів; мотивація спортсменів та тренерів до досягнення кращих результатів.
18.	Цільова комплексна Програма розвитку культури Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 26.01.2022 № 2714-МР)	2022-2024	Забезпечення організаційних та економічних умов для розвитку культурно-освітньої сфери міста.
19.	Програма «Воєнний стан: інформування Сумської міської територіальної громади» на 2024 рік (проект)	2024	Сповіднення, роз'яснювальна робота та донесення до громади об'єктивної інформації щодо функціонування галузей, які забезпечують життєдіяльність громади в умовах воєнного стану, та інформування про діяльність добровольчих формувань територіальної громади.
20.	Програма «Автоматизація муніципальних телекомунікаційних систем на 2022-2024 роки Сумської міської територіальної громади» (рішення СМР від 24.11.2021 № 2510-МР)	2022-2024	Підтримка функціонування та розвиток ІТ-інфраструктури Сумської міської ради та підвищення безпеки в місті.
21.	Програма «Фінансове забезпечення відзначення на території Сумської міської територіальної громади державних, професійних свят, ювілейних дат та інших подій на 2022-2024 роки» (рішення СМР від 24.11.2021 № 2508-МР)	2022-2024	Забезпечення виконання чинного законодавства України щодо відзначення державних, професійних свят, ювілейних дат та пам'ятних днів державного, регіонального та місцевого значення; реалізація державної політики, спрямованої на утвердження незалежності і суверенітету України, формування у громадян високої національної свідомості, почуття гідності та патріотизму; стимулювання професійного зростання, підвищення мотивації до праці, участі у громадсько-політичному житті СМТГ.
22.	Програма «Суспільні комунікації Сумської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки (рішення СМР від	2023-2025	Створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, налагодження ефективної взаємодії інститутів громадянського суспільства з

	14.12.2022 № 3321-МР)		органами місцевого самоврядування на засадах партнерства, збереження громадянського порозуміння на території СМТГ.
23.	Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення ВК від 27.05.2022 №162)	2022-2024	Реалізація екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища на території СМТГ.
24.	Комплексна програма «Правопорядок» на період 2022 - 2024 роки (рішення СМР від 27.10.2021 № 2005-МР)	2022-2024	Забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері превентивної діяльності правопорушень і подальшого удосконалення заходів із профілактики правопорушень, спрямованих на усунення причин та умов вчинення протиправних діянь, а також налагодження дієвої співпраці правоохоронних органів, органів державної влади, місцевого самоврядування та громадських формувань; створення належних умов для ефективної роботи правоохоронних органів; вдосконалення на місцевому рівні механізму участі громадян в охороні громадського порядку; підвищення рівня довіри громади до працівників правоохоронних органів і до системи правоохоронних органів.
25.	Цільова Програма з підготовки молоді Сумської міської територіальної громади до національного спротиву, сприяння організації призову громадян під час дії воєнного стану до Збройних Сил України та військовим частинам, воєнізованим підрозділам, розташованим на території Сумської міської територіальної громади, у проведенні заходів і робіт з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки на 2024 рік (проект)	2024	Підготовка молоді СМТГ до національного спротиву, сприяння організації призову громадян України під час дії воєнного стану до Збройних Сил України та військовим частинам, воєнізованим підрозділам, розташованим на території СМТГ, у проведенні заходів і робіт з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки.
26.	Цільова Програма захисту населення і території Сумської міської територіальної громади від надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру на 2022-2024 роки (рішення СМР від 27.10.2021 № 2001-МР)	2022-2024	Удосконалення Сумської міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Сумської області, забезпечення ефективного функціонування сил цивільного захисту для подолання наслідків надзвичайної ситуації воєнного характеру, зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та досягнення гарантованого рівня захисту населення, особового складу добровольчих формувань і території СМТГ, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації, а також ліквідації можливих наслідків надзвичайної ситуації.
27.	Цільова Програма управління та ефективного використання майна комунальної власності та земельних ресурсів Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення СМР від 29.09.2021 № 1600-МР)	2022-2024	Планування комплексу заходів з підвищення ефективності утримання та використання комунального майна та земель комунальної власності, створення передумов для забезпечення стабільного надходження коштів до бюджету СМТГ та забезпечення ефективного та раціонального використання майна комунальної власності та земельних ресурсів СМТГ.
28.	Програма організації та проведення суспільно корисних робіт для порушників, на яких судом накладено адміністративне стягнення у вигляді виконання суспільно корисних робіт на 2024-2027 роки (проект)	2024-2027	Вирішення пріоритетних завдань державної політики у сфері забезпечення захисту прав дитини на їх належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів, що дозволить забезпечити тимчасову зайнятість громадян, на яких накладено адміністративне стягнення у вигляді суспільно корисних робіт.
29.	Програма розвитку міжнародної співпраці та сприяння	2022-2024	Розвиток міжнародної співпраці з містами-партнерами, дружніми містами,

	<p>формуванню позитивного інвестиційного іміджу Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки (рішення ВК від 22.07.2022 № 295)</p>		<p>міжнародними організаціями та донорськими установами, дипломатичними представництвами України за кордоном, дипломатичними та консульськими установами іноземних держав в Україні, іншими закордонними суб'єктами; сприяння формуванню іміджу міста Суми як інвестиційно привабливого, забезпечення реалізації в СМТГ державної політики у сфері міжнародної співпраці та інвестиційної діяльності, зокрема на основі місцевого інвестування.</p>
--	---	--	---

Начальник міської військової адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА

Додаток 4
до Програми економічного і соціального розвитку
Сумської міської територіальної громади на
2024 рік

Показники дохідної частини бюджету Сумської міської територіальної громади на 2024 рік

Таблиця 1

Зведені показники по дохідній частині бюджету СМТГ, млн гривень

	Фактичні надходження за 2022 рік	Очікувані надходження за 2023 рік	% 2023 до 2022	Проект на 2024 рік	% 2024 до 2023	Питома вага доходів у загальному обсязі доходів, %
Всього доходів, у тому числі:	3 249,6	3 726,0	114,7	3 489,5	93,7	100,0
Власні доходи - всього, у тому числі:	2 724,5	2 754,1	101,1	2 825,4	102,6	81,0
Доходи загального фонду	2 600,1	2 640,8	101,6	2 714,6	102,8	77,8
Доходи спеціального фонду	124,4	113,3	91,1	110,8	97,8	3,2
Офіційні трансферти* - всього, зокрема:	525,1	971,9	185,1	664,1	68,3	19,0
Дотації		7,3		113,0	в 15,5 раза	3,2
Субвенції	525,1	960,0	182,8	551,1	57,4	15,8
Гранти (дарунки), що надійшли до бюджетів усіх рівнів		4,6				

Примітка:

У 2023 році офіційні трансферти відображено з урахуванням рішення Сумської міської ради від 20 вересня 2023 року № 4125-МР «Про внесення змін до рішення Сумської міської ради від 14 грудня 2022 року № 3309 - МР «Про бюджет Сумської міської територіальної громади на 2023 рік» (зі змінами)».

Заходи щодо виконання дохідної частини бюджету СМТГ в 2024 році

Надходження коштів до бюджету СМТГ в 2024 році
за рахунок податків, зборів (обов'язкових платежів)

№ з/п	Зміст заходів	Додаткові надходження, тис. гривень	Термін виконання	Відповідальний виконавець
	Всього загальний та спеціальний фонд, в т.ч.	1 027,5		
	Загальний фонд :	927,5		
	Спеціальний фонд:	100,0		
1.	Всього по податку на доходи фізичних осіб*, у тому числі за рахунок:	727,5		
1.1.	Вжиття вичерпних заходів, спрямованих на недопущення росту та ліквідацію податкового боргу, заборгованості з виплати заробітної плати, зокрема шляхом активізації претензійно-позовної роботи	217,5	Протягом року	Головне управління ДПС у Сумській області
1.2.	Сприяння збільшенню фонду оплати праці та створенню нових робочих місць за рахунок відпрацювання суб'єктів господарської діяльності, які можуть бути потенційними порушниками при виплаті заробітної плати	380,0	Протягом року	Головне управління ДПС у Сумській області
1.3.	Проведення роботи з виявлення найманих працівників, які не зареєстровані, у тому числі за рахунок сплати донарахованих сум під час виплати заробітної плати "у конвертах"	130,0	Протягом року	Головне управління ДПС у Сумській області
2.	Всього по платі за землю, у тому числі за рахунок:	200,0		
2.1.	Залучення суб'єктів господарювання – землекористувачів, що не мають зареєстрованого у відповідності до чинного законодавства права користування земельними ділянками, до укладення договорів оренди землі	200,0	Протягом року	Департамент забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради
3.	Всього по інших видах надходжень, у тому числі за рахунок:	100,0		
3.1.	Активізації роботи щодо зростання інших видів надходжень, в т.ч. за рахунок:	100,0		
3.1.1.	Продажу об'єктів комунальної власності	100,0	Протягом року	Управління комунального майна Сумської міської ради

Примітка:

* Вказаний обсяг додаткових надходжень врахований при затвердженні бюджету СМТГ на 2024 рік (контингент)

**Надходження коштів до бюджету СМТГ в 2024 році
за рахунок заходів примусового стягнення
та підвищення платіжної дисципліни платників податків**

№ з/п	Зміст заходів	Додаткові надходження, тис. гривень	Термін виконання	Відповідальний виконавець
1	Надходження коштів за рахунок погашення податкового боргу	16 000,0	Протягом року	Головне управління ДПС у Сумській області
2	Надходження коштів за рахунок стягнення коштів з рахунків	2 400,0		
Всього:		18 400,0		

Начальник міської військової адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА

Додаток 5
до Програми економічного і соціального розвитку
Сумської міської територіальної громади на
2024 рік

Орієнтовний перелік об'єктів будівництва, реконструкції, реставрації за рахунок коштів бюджету розвитку бюджету Сумської міської територіальної громади у 2024 році

Найменування головного розпорядника коштів місцевого бюджету / відповідального виконавця, найменування бюджетної програми згідно з Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету	Найменування об'єкта/інвестиційного проєкту
Виконавчий комітет Сумської міської ради	
Інші заходи у сфері зв'язку, телекомунікації та інформатики	
	Будівництво комплексної системи відеоспостереження в Сумській міській територіальній громаді
Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради	
Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства	
	Реконструкція теплових мереж для забезпечення взаємного резервування теплових джерел Сумської ТЕЦ та КППВ в м. Суми
	Реконструкція каналізаційного напорного колектора від КНС № 1А по вул. Соборній до міських очисних споруд
	Реконструкція (санація) самотічного каналізаційного колектора Д 400-600 від вул. Харківська, 30/1 по вул. Прокоф'єва до КНС-6
Будівництво інших об'єктів комунальної власності	
	Нове будівництво секторів поховань на Ново-Центральному Баранівському кладовищі в м. Суми
Управління капітального будівництва та дорожнього господарства Сумської міської ради	
Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти	
	Реконструкція частини підвального приміщення з облаштуванням укриття Сумської початкової школи № 30 «Унікум» Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Івана Сірка, 2А
Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства	
	Реконструкція водопровідної мережі Д=400 по вул. Героїв Крут в

	м. Суми
	Нове будівництво інженерних мереж за адресою: м. Суми, район заводу «Центроліт»
Будівництво освітніх установ та закладів	
	Нове будівництво ПРУ для закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 37 «Веселі зайчата» Сумської міської ради за адресою: вул. Вишнева, 1, с. Стецьківка, Сумського району, Сумської області
	Нове будівництво ПРУ для Стецьківського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Сумської міської ради за адресою: вул. Шкільна, 5, с. Стецьківка, Сумського району, Сумської області
	Нове будівництво захисних споруд цивільного захисту (ПРУ) на території закладів освіти
Будівництво медичних установ та закладів	
	Реконструкція захисних споруд цивільного захисту неврологічного корпусу КНП «Клінічна лікарня № 4» СМР за адресою: м. Суми, вул. Металургів, 38
Будівництво інших об'єктів комунальної власності	
	Нове будівництво кладовища в районі 40-ї підстанції в м. Суми
	Реконструкція цокольного приміщення з пристосуванням його для використання як найпростішого укриття в будівлі КУ «Центр УБД» СМР за адресою: м. Суми, вул. Г.Кондратьєва, 165/71
Проектування, реставрація та охорона пам'яток архітектури	
	Реставраційний ремонт протирадіаційного укриття Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Троїцька, 7
Заходи з енергозбереження	
	Реконструкція - термомодернізація будівлі КУ ССШ №7 ім. М. Савченка СМР по вул. Лесі Українки, 23 в м. Суми

Начальник міської військової адміністрації

Олексій ДРОЗДЕНКО

Виконавець: _____ Світлана ЛИПОВА